

CSENDŐRSÉGI LAPOK

FŐSZERKESZTŐ: PINCZÉS ZOLTÁN ŐRNAGY, SEGÉDSZERKESZTŐ: MOHÁCSY (MAHÁCS) LAJOS SZÁZADOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal BUDAPEST, I. KER., BŐSZÖRMÉNYI-ÚT 21	Megjelenik minden hó 1-én és 15-én	Előfizetési ára: Egész évre 12 pengő, félévre 6 pengő	Telefon: 501-90.	Postatakarékpénztári csekk száma: 25.342
--	--	---	---------------------	--

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Város és falu.

Hajduhadház megyei város visszaalakult nagyközséggé. Ennek az átalakulásnak egyik következményeképpen a közbiztonsági szolgálatot a rendőrségtől újra a csendőrség vette át.

Önmagában nem túlságosan jelentős esemény ez a hajduhadházi felváltás, mert hiszen csak az ottani őrs működési területének megnövekedését s létszámának talán néhány fővel való felemelését jelenti. De a legutolsó tizenöt év közbiztonsági történetébe helyezve, a másfél évtized eseményeinek összefüggésében már említésreméltó.

A csendőrség és a rendőrség működési területének helyes meghatározása és természetes szétválasztása csak annak az általános és szakember által kétségbe nem vonható elvnek az alapján történhetik, hogy városba rendőr, falura csendőr való. A két azonos hivatású testület jelentős különbségei mind ezt az eltérő rendeltetést, az illető testületnek a maga különleges környezeti viszonyaihoz való minél tökéletesebb alkalmazkodási lehetőségét szolgálják. Amennyire szokatlan s legfeljebb csak átmeneti, rendkívüli intézkedések szükségességével indokolható jelenség a maga természetes, falusi környezetéből kiemelt és aszfaltra állított csendőr, annyira furcsa látvány a néptelen, libalegelős falusi piactéren posztoló vagy tanyák sarát dagasztó rendőr.

A forradalmakat közvetlenül követő években ezekkel az alapelvekkel ellentétes kísérletezések történtek. A rendőr megjelent a falvakban is. Egész sor kisebb-nagyobb község kapott teljes rendőrkapitánysági apparátust, megfelelő létszámú személyzettel. A gondolat, hogy t. i. az érintett községek közbiztonsága a nagyobb létszámmal arányosan feljavul, tetszetős volt, a lakosság szívesen vette a rendőrszemek állandó és megnyugtató kéznélletét, az intézkedés tehát az első időkben valóban szerencsésnek látszott.

A gyakorlat azonban hamarosan megdöntötte az elméletet. Kézzelfogható statisztika igazolta, hogy a közbiztonsági viszonyok se jobbak, se rosszabbak nem lettek, talán csak a kihágási feljelentések száma mutatott szaporodást. A detektívek éppen olyan kiválóan és gyengén, eredményesen és eredménytelenül nyomoztak, mint a csendőrök. És mert a közbiztonság nemcsak itt, de az egész országban mindenütt zavartalan volt, mindinkább nyilvánvalóvá lett, hogy a községek nem tudják foglal-

koztatni túlméretezett rendőri szervezetüket, minek következtében azok sorra megszűntek s mindenki visszakerült a maga helyére: a csendőr a faluba, a rendőr a városba. Egy-két, inkább csak személyi nehézségek — pl. a tömeges áthelyezés lehetetlensége — miatt fenntartott kivételtől eltekintve végül mégis csak vissza kellett térni az eredeti állapothoz, amely nemcsak a csendőrség és a rendőrség testületi érdekeinek, de a közbiztonság követelményeinek és a takarékoság elvének is egyaránt megfelelt.

Hogy mi a falu és mi a város, azt a helység törvényes jellege és elnevezése csak közigazgatási szempontból határozza meg. Közbiztonsági szempontból a falu akkor is falu marad, ha megyei városnak nevezik el, mert azokat a tényezőket, amelyek egy helység közbiztonsági viszonyait falusi vagy városi jellegűvé teszik, sem képviselőtestületi vagy kisgyűlési határozattal, sem pedig rendelettel nem lehet megváltoztatni. Hogy a terület zártan vagy gazdaságilag van-e beépítve, hogy a lakosság városi, azaz szellemi és ipari, vagy pedig falusi: mezőgazdasági foglalkozást űz-e, hogy számottevő utcai forgalom van-e, vagy nincsen stb. stb. vagyis, hogy mindezek következtében ott a rendőrség vagy a csendőrség szolgálati módszere megfelelőbb-e, az magyar viszonylatban sok helyütt független attól, hogy a helyet hivatalosan nagyközségnek, vagy megyei városnak nevezik-e.

Az 1920-as évek elején elég sok nagyközség alakult át rendezett tanácsú várossá, köztük 1923-ban Hajduhadház is. Bizonyára reménybeli fejlődésük első konkrét lépését látták az egyébként elég költséges átkeresztelésben. Hogy azonban legtöbbjük a közigazgatás alakosságaiól eltekintve lényegileg és közbiztonságilag mégis csak község maradt, azt a hajduhadházi példa is kézzelfoghatóan bizonyítja. A tíz év előtti tapasztalatok beigazolták, hogy olyan falu, amely város lenne, nincsen. Olyan város azonban, amely falu: lám akad.

A multban hallottunk néha olyan véleményt, hogy a csendőrség kevésbé alkalmas arra, hogy magasabb igényű lakosság között teljesítsen szolgálatot, mert az őrsöktől nem lehet azt a teljesítményt várni, mint jogi képzettségű rendőrtisztviselőktől. Habár ezt a csendőrség gyakorlatilag erősen megcáfolta, mégis elismerjük, hogy a multban a csendőrség szolgálati technikájának, főleg a nyomozás terén, éppen úgy kívánivalói voltak, mint a volt városi rendőrségekének. Ez ma már a multé. Nyomozó szervezetünk az összes csendőrségekenél jobb, tökéletesebb. Nyugodtan váltjuk fel hát a rendőrséget a nagyközséggé nem visszafejlődött, hanem csak visszakeresztelt városok utcáin, mert nem egyéb ez, mint a dolgoknak tíz év előtt kissé összekuszálódott természetes rendjéhez való visszatérés.

Tanulságok a kémiszolgálatból.

írta: DR. CZIAKY FERENC alezredes hadbíró.

A kémkedés kérdése a világháború előtt alig érdekelte a nagyközönséget. Az emberek a régi jó békeévek boldog napjaiban nem foglalkoztak a háború, a harcra készülődés kérdésével. Így volt ez nálunk is. Pedig a magyar népnek minden rétege a világháború előtt is katonás lelkelésű volt, minden épkézláb fiúgyermek katona akart lenni, a sorozáson alkalmatlannak talált legény szégyelte magát, viszont a katonaviselt férfinak megkülönböztetett becsület járt ki mindenfelé. Kémkedésről, kémekről, a kémkedés fontosságáról azonban alig hallottunk valamit.

A világháború kitörése egyszerre megváltoztatta ezt a közömbös hangulatot. Most, hogy már két évtized választ el bennünket a háború kitörésétől, s hogy az akkori eseményeket higgadtan tudjuk mérlegelni, különösnek tűnik fel előttünk egy tömeghangulat, ami 1914. augusztus első napjaiban az embereket magával sodorta és lelkiüket izzásig hevítette.

Hogy is volt csak? Próbáljunk 20 évvel visszanyulni a múltba.

A mozgósítás elrendelésével egyidőben végigszágalgott a hír a Monarchiában, hogy a franciák különböző útirányban igen nagymennyiségű aranyat szállítanak Oroszországnak, hogy legyen pénze a háború viseléséhez. Hogy honnan jött ez a hír, azt ma már lehetetlen lenne megállapítani. De egyszer csak itt volt és aki kételkedni mert benne, a közvélemény lehurrogtá. És mivel akkor még nem a repülőgépek korszakát éltük, hanem a gyorsaságot a motorkerékpár vagy az előkelőbb autó képviselte,

a hír is ezeket a gépjárműveket tette meg az aranyat szállító „kémek” szállítóeszközéül, mert ezeket is a „kém” fogalma alá vonta a közhír.

Ha nemcsak önmagától keletkezett és szárnyrakelt vaklárma volt az aranyat szállító autók meséje, akkor az ellenséges propagandaszolgálatnak volt az első és — valljuk meg — ügyes bemutatkozása. Alapjában véve érdekes, hogy senki sem gondolkodott a híradásban foglaltak naív lehetetlenségein, hogy t. i. Franciaország csak a hadüzenet megtörténte után szállítsa Oroszországnak a hadviseléshez szükséges aranyakat, de akkor is egész Európán, ellenséges országokon át és — szárazföldön. Aranyat vivő autó nem volt ugyan sehol, azt azonban elérte az ellenség, hogy a mozgósítás legelső, leglázasabb napjaiban mindenkinek a figyelmét elvonta az autó, ezernyi csendőrzárór napokon keresztül az autókat leste, pedig akadt volna okosabb és sürgősebb dolga is bőségesen. A Monarchia területén életveszélyessé vált az autón való közlekedés, mert lépten-nyomon megállították s ha nem állott meg, vagy nem vette észre a megállító jelzést, reálítottak. Több haláleset is fordult elő ennek következtében, míg aztán a felsőbbség egy erélyes rendelkezéssel végét nem vetette az autóhajszának. (Meg kell azonban jegyezni, hogy az aranyat szállító autó meséje is hivatalos rendelkezésekben látott napvilágot.) Érdekes lenne ma ezt az egész történetet az iratok alapján felderíteni.

A tömeghangulat azután már később is megnövelt dolgokat, amik egyszeri látásra vagy hallásra természetellenesnek avagy gyanúsak látszottak; ezeket a fantázia mind a kémkedés körébe vonta bele. Ez a helyzet rettenetesen megnövelte az országban lévő csendőrsök munkáját is, mert a mindenben kémét sejtő pogári lakosság

Bodri.

írta: RUTTKAY ÁRPÁD tisztihelyettes (Budapest).

Bodri egyszerű, rendes magyaralföldi kuvasz volt. Ha nem kutyának születik, akkor ragyogóra kristályosodott jellem, mélyen szántó gondolatokkal ékes filozófus lett volna. Ám Bodri nem ember. Tetszetős formájú derék kuvasz, semmi más.

Enyhén hullámos hófehér szőreből csak koromfekete, egészségesen nedves orra és sötét, hűsége kutyaszemei csillognak ki.

Eredeti mesterségét — a házörzést — ilyenkor, ősztől késő tavaszig nem folytatja. Most közönséges szobadísz, akinek nincs más dolga, mint gazdájának városi lakásában a nemeseségbevesző rónaságra, a kútgémes tanýára és a forrón perzselő alföldi napra emlékezni.

Hja' nyáron! Az egészen más valami. Nem perzsa-szőnyegen, hanem a pipitérral himzett gyepen, vagy a gyűrűskeleveles páston sűtkérezik a rendes kutya, kint az udvaron. És őrzi a házat.

Nagy sor az. — Kitartás, edzett, meleget, hideget, vihart és rekkenő napot álló szervezet kell ahhoz. Aztán odaadó, becsületos hűség, rettenthetetlen bátorság, no meg teljes megvesztegethetetlenség szükséges annak, aki jó házörzőnek akarja magát nevezettni. Ezért bízzák ezt a hivatalt kutyára.

Mindezeket a dolgokat Bodri természetesen nem egészen ezekkel a szavakkal fejezné ki, ha ember által is érthető hangon szólhatna. De bizonyos, hogy ilyenféleképpen érzett és gondolkodott, amint a nagy, világos városi szoba ajtaján belül, de ahhoz biztonságos közelben a puhaszövésű tarka szőnyegen hasait. Mert kötelességtudó alaptermészete itt is arra ösztönözte, hogy vigyázzon, őrködjék. S mivel látta, hogy a szobába ki és be csak azon a nagy fehér deszkán keresztül lehet jutni, amit először fényes foggantyújánál fogva félretolnak az emberek, természetesen találta, hogy minden eshetőségre készen ott telepedjék le.

Tulajdonképpen únta ezt az egész környezetet, amit sehogyan sem tudott, de nem is akart megérteni. Ezzel az unalommal nézte a hosszú, lilásba játszó csíkokat is, melyek a régimódi ablakrács árnyékaképpen vetődtek a parketre.

Milyen más dolog a tanyaudvar. Ott minden élt, mozgott és érdekes volt. Bodri tisztában volt ott minden dolgnak a rendeltetésével. Amerre tekintett, csupa ismerős dolog köszöntötte. A nagy vörös kakas például roppant vérszínű tarajával és kómikus pofalebernyegével mindig derűltégre hangolta, ha hiú pöffeszkedéssel berzenkedett a nálánál kisebb baromfitársaság között. De mikor a nagy szürkecsíkos öreg kandur lusta nyulánksággal lépkedte ke-

széles rétegei a feljelentések és besúgások áradatával fordultak az őrsök felé, hiszen azokban látták — teljes joggal — a közbiztonságnak és nemzetvédelemnek azon szerveit, amelyekre a kémelhárítás feladata vidéken hárul. Ennek viszont az leti a következménye, hogy az őrsök — amelyeket a különféle közigazgatási és katonai hatóságok ügyis elárasztottak a felhívások ezreivel — képtelenek voltak alaposan kirostálni a jóhiszemű és rosszhiszemű feljelentések tömegéből a komoly alappal is bíró eseteket.

Ebből az állott elő, hogy a honvédkerületek székhelyén működő honvédügyszékhelyhez százával jelentették fel az őrsök a „kémgyanus” vagy olyan eseteket, amik a mozgósítás és hadviselés érdekébe ütközöknek látszottak. Rövidesen, pár nap alatt, megteltek a békeviszonyokra méretezett honvéd kerületi fogházak kémgyanus egyekkel.

Ezekre az eseményekre jól emlékszem, mert 1914. augusztusában az egyik honvédkerületnél voltam besorozva ügyészhelyettesként, majd mikor augusztus második felében egy honvéd gyaloghadosztállyal kikerültem a harctérre, ott is ez volt a kémfogások terén a lélektani helyzet.

Igy jutottunk bele egyszerre — mondhatnám minden előismeret és előkészület nélkül — a kémektől való félelem gondolkörébe; a kémkedés réme úgy nőtt körülöttünk gigászi nagyságúvá, ahogy a közeledő éjszaka sötét csöndje szokta óriási méretűvé növelni és rejtelmessé tenni a nappal egyszerűnek látszó hangokat és alakokat.

Igy kerültem szembe én és minden bajtársam, — aki az akkori időket is már gonddal viselte, — a kémkedés kérdésével és jelentőségének kutatásával. A világháború tűzénél azután röntgenszerű átvilágításban kap-

tuk meg a kémkedések sorozatos képét. Ekkor már sokszor érezték a csapataink is a maguk hadművelleti körzetében, ha itt vagy ott árulás történt!

A világháború azonban erről nekünk, a hadosztályoknál avagy annál is kisebb kötelékekben működő egyéneknek az egész kérdésről csak mozaikszerű jeleket mutatott, mert azt, hogy a kémkedés milyen hatamas méreteken folyik, hogy milyen anyagi és erkölcsi veszteségeket okoz, avagy az ellenség számára milyen haszonnal jár, csak a világháború után napfényre került hiteles, vagy félhiteles adatok sorozata mutatta meg a maga teljes valójában.

A kémkedés igazi jelentőségéről azokból a röpiratokból, munkákból és katonai értekezésekből kapunk nagyvonalú képet, amiket — főleg Németországban és Angliában — adtak ki azok, akik a világháború folyamán a mi oldalunkon, avagy velünk szemben a hírszerző és kémelhárító szolgálatot irányították.

E munkák nyomán elénkbe tárul egy gigantikus arányu szervezet, ami itt és ott, nálunk és ellenségeinknél már a háború előtt felvonult, működésbe lépett és fokozottan dolgozott a háború alatt. Sőt — erről is szakkönyvek tanuskodnak már — a világháború után sem szűnt meg ez az alattomos munka, mely azóta is mindeütt, minden irányban pihenés nélkül folyik.

Az a céloim most, hogy egyetmást elmondjak csendőrbajtársaimnak azokból, amiket ezekben a könyvekben olvastam és hogy ennek során — mint akinek a kérdés a „szakmámba” is belevág — a kémszolgálat általános tudnivalóit is bemutassam.

Minden államban a vezérkar az illető állam haderejének a legfőbb irányítója. Így tehát a vezérkar tudja azt,

resztül az udvart, ész nélkül kotródott az útjából. Pedig a kandúr rá sem hederített Gyurira, ahogy az emberek a pökheni kakast neveztek. Ilyenkor Bodri a szürke kandúrnak megbocsátotta, hogy macskának született.

Aztán a rengeteg hápogó kacska, liba az úszató medencében és a környékén. Micsoda zajos, tarka és víg társaság! A nevelésesen hiú páva, a beképzelt legyezősfarkú pulykák! Merthogy a páva legalább csakugyan szép látvány, amíg meg nem szólal, de a pulyka! kékre-zöldre váló méregnyakával, értelmellen szemével... ugyan mire olyan büszke?

És azok a gyönyörű tanyai éjszakák! Csillagos ég, csendes, párásan meleg föld. Minden pihen, alszik a házban és a környékén, csak Bodri és hasonszőrű társai vannak ébren.

Mert azért mégsem minden és mindenki alszik ilyenkor, mint ahogy azt az ember hinné. Titokzatos, csendes neszecskek, amit csak a jó kutyafül hall meg; különös szagok, amik az éjszakai levegőben olyan tisztán érezhetők, hogy alig lehet megállni, hogy fel ne vakkantson a kutya örömben, vagy meglepetésében. Például, mikor rókakoma lopakodik a tanya táján. Vagy a szomszéd tanyáról a béreslegény, aki hosszú korbácsával nagyokat szokott rittyenteni a Csákó és a Káplár lantalakú szarvai felett, lopózik a hátsó kerítés táján a cselédházak felé. Bodrinak ilyenkor minden tekintélyére szüksége van, hogy elhallgattassa a tapasztalatlanabb kuvaszkákat, kik ékten lármat csapnának, ha ő le nem hurrogja őket. Mert mit használ ilyenkor a lárma. A ravaszdi előldalag, mielőtt alaposan megugrathatnák; utóbbi esetben pedig alaposan rászógnának a Panni leányzó alapos oldalbarúgására.

Bodri nagyokat sóhajtott, ami körülbelül egyértelmű azzal, hogy orrán keresztül nagyot fújt maga elé a padló fölött. Egyidőben megvető tekintetet vetett a szoba tulsó sarkában álló nagy, fekete háromlábú állat felé.

Gyűlölte ezt a rengeteg fehérfogú, fényesre csiszolt barmot. Gyűlölte, mert érthetetlen volt előtte az egész jószág. Mikor nyugodtan hagyták, csendesesen áldogált a sarokban a nagy legyezőpálma mellett. Meg nem mozdult volna a viláért sem és soha magától egy árva hangot nem szólt. Ha azonban gazdája, vagy úrnője elje telepedt és elkezdtek rettentő nagy és szegletes fogait cirógatni, hát olyan különös módon kezdett szólani, hogy Bodri nem tudott hova lenni a csodálkozástól. Ezt a csodálkozást azonban — higgadt és böcs kutyához illően — Bodri sohasem mutatta, de gyűlöletén nem változtatott az semmit.

Úrnője most is ott állt az utált ellenség előtt; egyik kezével reátámaszkodva egyenes, fényes hátára, a másikkal azokat a fehér zizegő lapokat forgatva, amikre olyan furcsa fekete ákombákomok vannak szórva.

Hogy mit tudnak az emberek azokon a furcsa kacsaringókon annyit nézegetni! Gazdája is, — aki Bodri szilárd meggyőződése szerint a világ összes kétlábú állatai között a legkülönb — képes egész hosszú délutánokat tölteni azzal, hogy ilyen zizegő fehér lemezeket nézegeti a fekete pettyecskeket. Ilyenkor hol elkomorodik, hol elmosolyodik, de Bodrira rá sem néz, mintha ott sem volna.

Bodri azért haragszik a feketepettyes zizegő lapokra is. Mialatt úrnője a lapokat forgatja, közben-közben kü-

hogya a belső és külső eilenségekkel szemben miféle erőkre támaszkodhatik és az adott erőket a cél érdekében hogyan kell érvényesítenie.

A vezérkaroknak azonban tisztában kell lenniök azokkal az erőkkel, azok nagyságával is, amik a saját haderőnkkel szemben ellenségként figyelembe jöhetnek. A vezérkarok tehát arra törekzenek, hogy mindazon adatok birtokába jussanak, amelyek szerint a szomszédos, illetve az ellenségként figyelembe jöhető államok fegyveres ereje békében és háború esetén ki fog alakulni. Másfelől a vezérkar természetesen arra is törekszik, hogy a saját haderő szervezetét és harcképességét stb. lehetőleg titokban tartsa.

Ebből szükségszerűleg folyik, hogy a kémiszolgálat legfőbb irányítása a vezérkar feladatkörébe tartozván, ennek a kezében nyugszik, a kémiszolgálatot pedig minden államban a vezérkar irányítása mellett dolgozó külön szervezet látja el.

Ez a szervezet két részből — mondjuk csoportból — áll: ú. m. egy hírszerző (offenzív) és egy kémelhárító (defenzív) csoportból.

A hírszerző csoport a kémkedést támadó irányban végzi. Ennek a csoportnak az a feladata, hogy beszerezze mindazon adatokat a környező, vagy ellenséges érületű országok fegyveres erejéről, amiket az érdekelt ország a külvilág elől leplezve, titokban tart. Vagyis: az idegen államok haderejét érintő katonai titkok megszerzése.

Ezzel szemben a kémelhárító (defenzív) csoport munkája abban merül ki, hogy a saját fegyveres erő titkai ellen irányuló mindenféle kémkedést távol tartson és lehetetlenné tegyen.

A hírszerző szolgálatnak természetesen nehezebb a munkája, mert idegen országban, veszélyekkel szemben-

lős türelmetlenséggel nézeget a nagy fehér deszka felé, ahonnan a szobába be szoktak jönni.

Most idegen ember közeledtét érzi Bodri. Még nem hallja, csak érzi; azzal az emberek előtt érthetetlen érzéssel, ami pedig a kutyának egészen természetes. Azért nem lepi meg az éber kutyát olyan váratlanul valami felbukkanó jelenés, vagy hang, mint a tökéletlenebbül érzékelő embert. Mert az állatnak nem jön váratlanul. Ő már értesült néhány pillanattal előbb a bekövetkezendő történésekről.

Bodri is felállt nyugodt hasalásából, mielőtt még a közeledő lépések neszt meghallotta volna. Amikor az előszoba csengettyűje megszólalt, egyetlen — inkább csak formai — morgást hallatott és kérdőleg nézett asszonyára.

Ürnője arcán különös megdöbbenés látszott. Nem volt sem az ijedség, sem pedig a félelem kifejezése, inkább örömmel látszott. De hát akkor miért nem siet ajtót nyitni?

Csak néz tanácstalanul szegény Bodri kutyára, aki pedig nem lévén otthonos az emberi praktikákban, maga sem tudja, hogy mitévő legyen. Ha az ösztönében lapangó érthetetlen, de határozott ellenséges érzésére hallgathatna, akkor a nagy fehér deszka nem nyílna most ki. De hát kutyának hallgatás a dolga. S ha szabadságában állának is szólni: kutya szavát ki értené meg?

A csengő most már hosszabban, követelőbben ismét felberren.

Ürnője egy árnyalattal halaványabban, de most már határozott léptekkel megindul a kijárat felé; megnyomja a fényes gombot s egy-két gondolatnyi idő alatt egy idegennel tér vissza a szobába. Az idegen kissé elfogultnak,

állva kell dolgoznia; míg a defenzív szolgálatnak az egész közigazgatási gépezet és a rendészeti szervek segítségére állanak. Másfelől az offenzív kémiszolgálat, a hírszerző szolgálat irányítása annyival könnyebb, mert az mindig határozottan kitűzött célok eléréseért harcol, míg a defenzív szolgálat sohasem tudhatja teljes bizonyossággal, hogy az ellenséges kémszervezet offenzív munkája őt melyik ponton fogja támadni; ezért az erőit szétaprózva kell használnia, s a figyelmének minden irányban ébernek kell lennie. Azt is mondhatnók, hogy az offenzív kémiszolgálatnál mi magunk adjuk meg a támadás célját és irányát, amiről az ellenfél többnyire később értesül, míg a defenzív kémiszolgálatnál fordított a helyzet.

Az offenzív — vagyis hírszerző — kémiszolgálat szervei és közegei: az idegen országokba előzetes kiképzés, előkészítés után kiküldött hírszerzők (kének), és az idegen államok területén titokban letelepített hírszerzők. A diplomáciai képviselők mellett működő katonai attasék is foglalkoznak hírszerzéssel. Egy-egy nagyobb arányú kémkedés leleplezése után a leleplező állam területén működő azon állam katonai attaséját, amely állam javára a leleplezett kémkedés folyt, azonnal fel szokták váltani. Ilyen okból lett pl. felváltva 1913-ban a berlini orosz követtség mellé beosztott Basarow nevű orosz katonai attasé, amikor a német kémelhárító szervezet egy orosz részről — és pedig éppen Basarow ezredes részéről — irányított kémkedést leleplezett. Ez a szervezet a Németország keleti részén levő összes katonai erődítmények tervét megszerezte az oroszok számára, de a tervet vivő kémeket a németek az utolsó pillanatban elfogták.

Hogyan működik részleteiben a hírszerző szolgálat?

Tegyük fel, hogy a francia nagyvezérkar — akár a Berlinben szolgálatot teljesítő francia katonai attasétól,

de jókedvűnek látszik, néha megfogja, megcirógatja úrnője kezét és olyanféle hangon beszélt hozzá, ahogy a gazdájától szokta Bodri hallani.

A dolgok ily rendén állásán Bodri nem lát semmi fenyegető eshetőséget, azért visszahasal szépen a helyére s onnan néz fel az asszonyára.

Az pedig éppen azzal van elfoglalva, hogy az idegen ember karjait fejtegeti le a derekáról. Közben egy szót hall Bodri. Egy szót, amit az összes emberi szavak között épp olyan biztosan megért, mint a saját becsületes Bodri nevét. „Miklós”, ez a szó, a gazdája neve. Erre a szóra felfigyel Bodri s értelmes pofáját a fehér deszka felé fordítja, amerre ebéd után gazdája eltávozott és amelyen keresztül vissza kell majd térnie.

Hogy az idegen ember olyan bizalmasan viselkedik asszonya irányában, azt Bodri kutya nem tartja elítélendő dolognak. Ez kutyakódex szerint teljesen rendén való eljárás. Fontos, hogy az ő gazdaasszonyát „ellenséges” szándékkal ne közelítse meg senki, mert akkor . . . !

De hogyan magyarázza ellenséges, ártó cselekedetnek a cirógatást, az ölelést a szegény, becsületes kutya? Nézett hát rájuk tovább tiszta, nyugodt, nagy barna kutya szemével úgy, ahogy csak azok tudnak nézni, akiknek semmi nem terheli a lelkiismeretüket. Ezt a tekintetet pedig nem lehetett kiállani. Kidobták hát Bodrit az előszobába.

Itt aztán Bodri nem törődött semmit azzal, ami a szobában történik. Neki a linoleumpadló hús keménysége kellemes változatosságot jelentett. Itt épp oly derekasan el lehetett hasalni, mint a puha szőnyegen. Bár a linoleumszagot nem túlságosan kedveli. Am a bölcs nem zavar-

akár más forrásból — arról értesül, hogy a németek egy olyan készüléket találtak fel, amelyik 8—10 km. távolságból képes levegőben levő repülőgépek, valamint a földön futó motoros járművek működését pár percen belül megállítani.

A vezérkar erre kiadja a hírszerző csoportnak az utasítást: a hír mibenlétét, alaposságát és az esetleges készülék lényegét, szerkezetét meg kell tudni. Ugyanerről nyomban értesítést kap a berlini francia katonai attasé is. Most munkába lép a francia hírszerző csoport. Elsősorban szakemberekkel megvitatják, vajjon egy ilyen készülék, találmány fizikailag lehetséges-e és min alapulhat? Azután kiválogatnak a legmegbízhatóbb és legügyesebb hírszerzőik közül 3—4 műszaki képesítésű egyént, akiket a figyelembe jöhető összes műszaki kérdésekről tökéletesen kitanítva azzal az utasítással indítanak el Németországba, hogy az állítólagos német találmány titkát kifürkésszék. Egyidejűleg a kiküldött egyénekről — akik a legtöbbször nem is tudnak arról, hogy a titok megszerzésére rajtuk kívül mások is kaptak megbízást — a francia hírszerző központnak Németországban levő állomása megkapja a pontos személyleírást és a kapott megbízás részleteit. A központ vezetője azután a kiküldött hírszerzőket külön-külön, avagy ha célirányosabbnak látszik, egyeseket közülök egyesítve is a kikéreléshez szükséges személyi, helyi és tárgyi ismeretek felől tájékoztatja, hogy így a munkájukat megkönnyítse.

Egy-egy ilyen fontos természetű katonai titok kikérelésének módja az adott körülményektől függően igen különböző lehet.

Elsősorban is azt szokta a kémkedést irányító szervezet megtudni, hogy személyileg kik azok az egyének, akiktől a titok megszerezhető lenne, illetve akik

tatja magát apró kellemetlenségekkel. Figyelmen kívül hagyván a zavaró momentumokat, csendesen élvezi, ami az életből élvezhető. S miután pedig gondolatmenetét immár semmi sem zavarta, megszabadult a gyűlölt fogas szörny jelenlététől is; csendesen filozofálgatott magában addig, míg el nem nyomta az álom.

Ne tessék gondolni, hogy Bodri álma hajszálnyira is hasonlít például a jólakott ember ebédutáni álmához, vagy a fáradt ember pihenéséhez. A kutya álma nem a világból való kifeledkezés öntudatlan állapota. Az éber kutya tulajdonképpen akkor is ébren van, amikor alszik. Azért mondja a pásztorember a kutyára, hogy csak a szemével alszik.

Bodrinak nem volt szüksége ébresztőórára, hogy kötelessége teljesítésére figyelmeztesse. S mikor az előszobacsengő megszólalt, Bodri már régen örvendező szüköléssel nézte várákozóan azt a másik nagy fehér deszkát, amit előszobaajtónak kell neveznem, hogy kedves olvasóim is tájékozódhassanak Bodri fogalomkörében. Mert ő már álmában megérezte gazdájának közeledtét.

Hűséges kutyaszíve sebesebben vert és örömének teste minden mozdulatával kifejezést tudott adni. Mi emberek talán sohasem fogjuk felérni észszel, mit jelent a kutya érzésvilágában gazdájának viszontlátása. Az a rohanó boldogság; az örömmek az az ujjongó viharos kitörése, amit ilyenkor eláru a boldog állapot, az szinte leírhatatlan. Ha szabadjára futhat, olyan lendülettel teszi, hogy a rajongott ember előtt nem bír már megállni, túlóhan rajta, úgy kell visszafutnia hozzá ismét. És sokszor még másodszor sem sikerül megállni ott, ahol kellene.

És most itt van az ajtó előtt a kutyarajongás tárgya, a „gazda” és egy nyomorult vékony deszka miatt egyik

a titok lényegét szolgálati beosztásukból kifolyólag ismerik. Természetesen elsősorban tiszték, másodsorban altiszték, harmadsorban a titok őrzésére szolgáló helyiséget takarítani szokott egyének jönnek figyelembe. Megkezdődik tehát a puhatolás ezek egyéni hajlamai, természete, életmódja és családi körülményei után.

Ha a szoba kerülő tiszt nőtlen, megtudják róla, vajjon nem rajong-e különösebben a női nem iránt. Ha igen, azonnal megindul ellene a roham fess táncosnők, színésznők és egyéb „művésznők” részéről. Körülbelül ugyanez a mód akkor is, ha a kém szervezet azt állapítja meg, hogy a tiszt családi élete boldogtalan; ekkor a háttérben dolgozó erők gondoskodnak a családott férfi számára egy „megértő lélekről.”

Ha a tiszt felesége szereti a szép toaletteket, akkor megindul a csábítás — sokszor egy kereskedő részéről, aki korlátlan hitelt nyit a női hiúság vásárának, a nőn keresztül a szándékosan eladósított férj elbuktatásáért. Ha a kérdéses tisztról azt tudnák meg, hogy a kártya szenvedélyének hódol, akkor Fortuna istenasszony ruhájában kopogtat be a csábító. Ez esetben gondoskodnak arról, hogy a tiszt olyan kártya-klubba kerüljön, ahol nagyban folyik a játék. Eleinte úgy rendezik a dolgot, hogy kisebb — esetleg jelentősebb — összegeket nyerjen, majd mikor a szerencsétől elvakítva, elfogja a pénzszerzési vágy — ami minden kártyás ember legfőbb lelki rúgója — akkor fordítanak egyet a sors kerekén és egy izgalmas éjszaka után a tiszt tetemes adóssággal kel fel a kártyaasztal mellől. Ezzel azután nagy probléma elé kerül, mert 24 órán belül vagy ki kell fizetnie a kártyaadósságát, vagy — ha nem akarja elveszíteni a rendfokozatát — öngyilkossá kell lennie. Ebben az idegeket tépő lelki tusakodásban

perc a másik után megy tovább és nem rohanhat eléje, nem ugrálhat föl rá, nem kapkodhat föl a kezeihez. Azt a kezét ugyan nem igen sikerül megnyalni alattomban, mert mindig elkapják idejében, de ami még ennél is nagyobb boldogság, egy-egy gyönyörűségecsirgatás mindig kinéz a viszontlátás örömére.

De hát mi lesz azzal az ajtóval? Hol a gazdaasszony? Miért nem jön kinyitni?

Bodri hiába ugrál csaholva fel a fényes gombig, hiába kaparja körmeivel a deszkát, az akadály nem enged.

A csengő ismét és ismét megszólal, Bodri mind dühösebben csahol. Végre lassan, csendesen mégis kinyílik a szobaajtó s rajta inkább kitámolyog, mint kilép a halálosan sápadt asszony.

Szegény Bodri kutya: ne törd rajta a fejedet. Soha sem fogod a te egyszerű, tisztességes kutyalogikáddal megérteni azokat a dolgokat, amik akkor ott történtek. Hogy miért volt oly sápadt és dült az asszonyod arca; gazdád miért dobott meg, amikor a szobában egy másik, összeszorított szájú embert látott.

Te talán Bodri, a sok fehérfogú szörnyeteget okolod mindazért, ami történt, hiszen az idegen ember most is ott állt mellette, mintha csak annak a védelme alá akarta volna magát helyezni. Mert a gazdád, mikor belépett, már olyan különös volt. És mikor azt a másikat meglátta, úgy felkiáltott, mintha rögtön a torkára akarna ugrani.

Azután gyorsan, feltartóztatathatatlannal rohant a sors. Bodri látta, hogy gazdája réárohan a másikra. Egy pillanatig meghökkenve bámult a két egymásra szabadult emberre. Egy pillantással még látta ijedten sikoltozó asszonyát az ajtó felé igyekezni. Azután mindent legyűrt

megjelenik azután a csábitó, aki a tiszt elé tartja a megmentő pénztárcát, csak egyet kér: a rábizott katonai titok kiszolgáltatását.

Így — ezen a módon — kerül bele és lesz az ilyen tiszt az ellenséges kémszervezet segítőtársává, vagyis hazájának árulóává.

Hasonló módszereket vesznek igénybe akkor is, ha a cél eléréséhez altisztek megvesztegetése szükséges. Amióta a világ fennáll: a bor, kártya és a nő voltak azok, amik a férfiak vesztét okozták.

A módszer és az eszköz mineműsége, valamint a hírszerzéshez felhasznált pénz nagysága mindig attól függ, vajjon a megszerzendő titokból a saját haderőre minő előny, illetve az ellenségre milyen hátrány származhatik. A hírszerző szervezet számol azzal a lehetőséggel, hogy a cél hamarabb elérhető, ha több egyén, több oldalról dolgozik annak érdekében, ezért egy titok kikémlelésére több hírszerzőt is kiküldenek, akik a legtöbb esetben nem is ismerik egymást. Köztük ügyesség, intelligencia, megbízhatóság stb. tekintetében nagy különbség is lehet. A kémkedési bűnperek tapasztalatai nyomán olyan eseteket is láthatunk, hogy egyes államok kémszervezetei azokat a hírszerzőket, akik rájuk nézve bármilyen okból kényelmetlenné váltak, maguk szolgáltatják ki és teszik ily módon ártalmatlanná. A kémirodalomból tudjuk, hogy ha a hírszerzés folyamán a kémeket kiküldő állam hírszerző központja arról szerez tudomást, hogy az ellenséges állam védelmi szervei valamit gyanítanak, úgy a gyanú elhárítása érdekében a kiküldött hírszerzők egyikét — mindig olyat, aki már amúgy is terhére van — maga a megbízó állam szolgáltatja ki az ellenségnek tisztán azért, hogy a gyanú ekként kiküszöbölődve, az ügyesebb megbízottak tovább dolgozhassanak a titok megszerzése érdekében.

benne az a kétségbeejtő gondolat, hogy a gazdája veszélyben van.

Nem látott és nem hallott többé mást, mint az idegen embert, aki veszedelem az ő gazdájára, tehát ellensége, személyes, halálos ellensége neki is.

S miközben a két küzdő férfi roppant dühvel egymást marcangolta, Bodri a saját bőre veszélyét föl sem véve, bősziúten esett neki az ellenség torkának. Egy biztos ugrás; hegyes fehér fogai acélizmú állkapcsainak szorítása alatt kérlelhetetlenül hatoltak be az ellenség nyakizmaiba, egészen a csigolyáig. Az ember borzasztó ordítást hallatott és megtántorodott. Kétségbeesetten próbált védekezni a váratlan támadás ellen.

Minden hiába. A felbősziútt állat már nem a nyugodt, csendes, szunyókáló kuvasz többé, hanem megvadult farkas. Néhány pillanat és az ellenfél feltépett nyakerekkel fekszik a véres parketten. Bodri hegyes fehér tépőfogait viczorgatva áll a legyőzött ellenség felett. Szemei gyűlölettel szikráznak. De egy hang, egy suttagó gyenge hang egyszerre kioltja szeméből a gyűlölet lángját.

Ez a hang képes mindent elfeledtetni Bodrival. Éhséget, szomjúságot, verés fájdalmas sajnását, mindent, mindent.

— Bodri...

Bágyadtan, szelíden, lemondóan hangzott ez a szó; és Bodri nem tudott neki örülni.

A gazdája szólt. Ott ült félig fekvő helyzetben a fal tövében. Fényes vas hevert mellette a földön. Arca nagyon fehér volt, s fájdalmasan, mégis szeretettel nézett hűséges négy lábú barátjára.

Bodrira így még nem néztek soha. S mikor ezt

A hírszerzésre felhasznált egyének közt aránylag sok a nő: artisták, táncosnők, ápolónők, filmszínésznők; szóval olyanok, akik hivatásukból folyólag világjárók, bohém hajlamúak és az életet habzsolva izgalmak közt szeretnek élni és emiatt állandóan pénzre van szükségük.

A nagystíliú kémkedéshez bámulatos idegerő, nagy alkalmazkodó- és színészi képesség és haláltmegvető bátorság kell. Az egyik német munkában — amit egy a világháború folyamán a német hadseregben hírszerző szolgálatot teljesített magasrangú tiszt írt — érdekes leírást találunk a hírszerzők kipróbálásáról és kiképzéséről.

Az orosz hadsereg észak-keleti szárnyán, a Riga mellett operáló egyik hadseregnél egy Pecka András nevű orosz százados volt a hírszerző szolgálat vezetője. Ez a százados a kémszolgálatra a polgári lakosság köréből tömegesen jelentkezőket igen erős rostálásnak vetette alá. Az első megrostáláskor csak azokat tartotta meg, akik semmiféle „nyárspolgári” hajlamot nem árultak el, hanem már a béke idején is valami rendkívüli, kalandos tulajdonsággal tűntek fel. Ezeket egyenként maga elé idézve, elmondta nekik, hogy a kémkedés milyen nehéz, életveszélyes, de egyben milyen hazafias és szép jövedelmet hozó foglalkozás is, de csak bátor ember számára. Azokat azután, akik a hatványozottan nagyinak változ veszélyektől nem riadtak vissza, pontos címük feljegyzése mellett értesítette, hogy pár napon belül berendelik őket „kipróbálásra.”

Ezeket az újoncokat azután a következő idegpróbnak vetette alá: egy elhagyott, illetve a hadműveletek folytán kiürített kolostort rendezett be kémiskola céljaira. Minden egyes cellában egy-egy növendék lett elhelyezve, akik egymást nem ismerték és egyénekenként

konstatálta a derék kutya, nagy boldogságába mégis belelért a gazdája szeméből kiáradó végtelen szomorúság. Odakúszott hozzá boldog alázatossággal és megnyalta erőtlenül lecsüngő kezét.

A kéz megkísérelte, hogy a hú kutya feje felé emelkedjék és megsimítsa a nagy buksi fejét, de nem sikerült. Csak még egy bágyadt, nyöszörgésszerű hangot tudott hallatni:

— Bodri.

Aztán lassan-lassan elernyed a falnak támaszkodott test, egy tompa koppanással a padlóra hanyatlott a fej, s többé nem mozdult.

Bodri megérezte, hogy mindennek vége. Elkésett.

Nagyon mély, nagyon fájdalmas hangon felüvöltött. Aztán odakuporodott halott gazdája mellé, fejét mélyen leszegezte és nem értett semmit az egészből.

*

Rohanó, nehéz léptek közeledtek.

A megrémült asszony a dulakodás alatt kirohant az utcára. Két csendőr éppen akkor haladt a túlsó soron. Néhány izgatott szó elég volt, hogy tisztán megértsék a helyzetet. Már itt is vannak.

Előttük áll a „helyszín” a maga teljes borzalmában. Két halott férfi. Az egyik halálos szúrt sebbel a mellkas közepetáján. A fehér pikémellény közepén nagy vörös folt beszél erről világosan. A másik arccal a szőnyegre fordulva, borzalmasan összemarcangolt nyakkal.

Tiszta eset. Amit itt láttak és az, amit a kétségbeesett asszony első rémületében már az utcán néhány szóban elmondott, már meg is adták a tényállás vázlatát. Néhány ügyesen feltett kérdés a részleteket is tisztázta.

kapták heteken át a „nevelést”. A kémiszolgálatra felvett egyént éjnek idején hívta be kipróbálásra. A többnyire álmából felvert embert beültették egy fekete üvegablakú, csak kívülről nyitható ajtajú autóba és azután két-háromórás, sokszor körbenforgó, máskor zeg-zugos utakon haladó utazás után éjjel felvitték a kolostorba. Itt a vaksötétséghez szokott kémújonc egyszerre egy szobába jutott, ahol reflektorszerű lámpával a szeme közé világítva szembetalálta magát a vezető századosal. Ha ettől a próbától sem riadt vissza a jelölt, akkor felvették az iskolába és bevezették a cellájába. Ott a hangok felismerésétől, a fényjelek gyors megkülönböztetésétől kezdve a térképolvasáson és a motorvezetésen keresztül megtanították a legszükségesebb katonai ismeretekre, főként pedig a német és az osztrák-magyar csapatok egyenruháinak, szervezetének és hadrendi tagozódásának biztos felismerésére. Többszörös vázlatkészítés révén annyira belevesték agyukba a szembenálló német hadsereg állásait, hogy álmukból felriasztva is azt fejből tökéletesen le tudták írni. Csak azután küldték ki őket egyenként hírszerzési „próbaszolgálatra”. Az ujoncnak a német vonalon át kellett surrannia és a német hadtápkörlethől olyan hírt kellett hoznia, aminek helyességét a kiküldő hírszerző osztály pontosan ellenőrizni tudta. Csak, ha az első próbautat sikerrel elvégezte, kapott a tűzpróbán átment újonc fontosabb megbízást, amiért aztán persze, már magas díjazás járt. Ha a próbaútra indított jelölt az ellenség rajvonala felől kapott lövésekre megijedt és vissza akart térni, — az orosz állásokból maguk az oroszok lötték le a kapott utasítás szerint.

A bevált hírszerzők útbaindulásukkor csak annyi pénzt kaptak, amennyi a feladat elvégzéséhez okvetle-

Bodri nézi a két idegen embert, kik a hisztériásan zokogó asszonnyal jöttek. Látott már a tanyán sokszor ilyen embereket. Egészen másfélék ezek, mint a többiek, akik naphosszat eljártak Bodri orra előtt. Nyugodt, tempós a járásuk. Megfigyelte már akkor, hogy mindig egyszerre léptek. A fejükön zöldesen csillogó tollak lobogtak, a ruhájuk is más, mint a többieké és sok, ismeretlen rendeltetésű fényes tárgy van náluk.

A béresek nagy tisztelettel tekintettek utánuk és gazdája is mindig eldiskurálgatott velük.

A magasabbik mindent megnézett töviről-hegyire. Szeme kérlelhetetlenül kutatott át mindent s közben társának mondogatott rövid, csendes mondatokat. Aztán a kezét tördelő asszonyhoz fordult és szigorú hangon beszélt hozzá. Amikor az asszony néhány síró szót mondott, a tollaskalapos idegen egy sárga bottal mindig meg-megkapargált egy fehér lapot. A végén összehajtogatta, és gondosan elvette egy tarsolyba. Aztán mondott valamit az asszonynak, aki erre zokogva kiment a szobából.

Akkor hozzálépett Bodrihoz.

A kutya felhúzta száját és így mutogatta fényes fehér tépőfogait. De a nagy barna ember nyugodt, mély hangon szólt hozzá. És erre Bodri elfordította a fejét.

Erezte, hogy ez nem ellenség. Hangja, megjelenése, felsőbbes nyugalma, megnyugtatóan hatott a felzaklatott, felizgatott állatra. S amikor erős kezekkel és mégsem durván megsimította a fejét és barátságosan ezt mondotta: — „No kutyus! most már neked is ki kell menni”: akkor már Bodri ellenkezés nélkül ment kifelé a szobából.

nül szükséges volt. A jutalmat csak visszatérésük után kapták kézhez Pecka századostól vagy megbízottjától. Ezzel a módszerrel sikerült neki fanatikus és ügyes hírszerző gárdát szervezni, amivel nagy hasznot hajtott az orosz haderőnek.

Nem csak méreteiben, de módszereiben és célkitűzéseiben is nagy átalakuláson ment át a világháború folyamán a kémkedés.

A hadviselő államok hírszerző állomásait főleg a semleges államokban ütötték fel. Ilyenekül főleg Hollandia, Spanyolország és Svájc jöttek figyelembe. Kisebb jelentőséggel bírtak e tekintetben Dánia és a skandináv félsziget országai: Svédország és Norvégia.

A hírszerzési szolgálat köre ezenkívül úgy szélesedett, mint tárgyi vonatkozásban is rendkívül kiszélesedett.

Személyi tekintetben számolni kellett minden hadviselő félnek a hadifoglyok egyre növekvő számával, akiknek levelezése révén sok adat jutott át — a cenzura dacára — kölcsönösen az ellenség helyzetéről és életkörülményeiről. Hiszen a fogságba jutott ellenséges katonák közül többen voltak olyanok, akik a hírszerző szolgálatban nem csak ki voltak képezve, hanem külön arra is ki lettek oktatva, hogy fogságba jutásuk esetén mit kell megfigyelniök és megfigyeléseik bizalmas adatait milyen ártatlannak tetsző szavak mögé bujtatva kell haza megírniök.

Tárgyi tekintetben azért bővült ki a kör, amire a hírszerzőknek figyelniök kellett, mert nemcsak a harcbanálló csapatok létszáma, fegyverzete, felszerelése, élelmezése és hangulata bírt fontossággal, hanem a hadműveléshez szükséges nyersanyagok készlete és utánpótlási lehetősége, a hadtápszolgálat esetleges akadályai és bajai, végül a mögöttes országrész fizikai és lelki élete, a társadalmi osztályok hangulata és egymás-közi viszonya, szóval úgyszólván az összlakosság egész élete beletartozott a hadvezetőségek érdeklődési körébe.

A kémiszolgálatnak ilyen nagyarányú kiterjedése szükségképpen maga után vonta széleskörű megszervezésének szükségességét is. Így például a békebeli kémiszolgálat teljesen figyelmen kívül hagyta annak a jelentőségét, hogy háború esetén a saját országunkat, vagyis az ú. n. „hátmögötti országrészt” is állandóan figyelni kell és hogy a defenzív szervezeteknek figyelemmel kell lenniök arra is, hogy itthon miféle antimilitarista, vagy más bomlasztó jelenségek mutatkoznak.

A velünk szemben álló entente kémszervezete offenzív szempontból arra a feltevésre volt beállítva, hogy a háború első heteiben már német és osztrák földön fog folyni a háború. Miután ennek — Galicia kivételével — éppen az ellenkezője következett be, a német földön e célból felállítva volt titkos franciá, angol és belga hírszerző állomások szétszóródtak s megbízóikkal az érintkezés lehetlenné vált. Egyedül az orosz hírszerző állomások tudtak Galicia keleti részén élénkebb tevékenységet kifejteni. Ott a talaj egyébként is erősen alá volt már aknázva, hiszen úgy a pánszláv eszme faji vonzóereje, mint a pravoszláv mozgalom vallásos tüze az orosz hatalmi érdekeket szolgálta.

De a német hírszerző szolgálat is súlyos veszteségeket szenvedett a háború első heteiben. A német vezérkar belgiumi hírszerző szolgálatának központja a háború előtt Antwerpenben székelt. Ennek egy kiváló német hírszerzőtiszt volt a vezetője, aki sok értékes

adatot tudott meg a francia, belga és az angol hadseregről. A háború első napjaiban az angol hírszerző szolgálat belgiumi szervei leleplezték és a német hírszerző állomás vezetőjét kivégezték, miáltal a németeknek e rendkívül fontos hírszerző állomása egyszerre elnémult. Ugyanez lett a sorsa az Angliában dolgozó hírszerző állomásoknak is. Az angolok — miután azok tevékenységét a háború kitörése előtt már heteken át figyelték — mintegy 20 német hírszerzőt fogtak el és tettek ártalmatlanná a háború kitörésének pillanatában.

A szétszakadt hálókat persze újból összefonták és csakhamar ezrével járták keresztül-kasul Európát — főként a semleges államokat, — svájci, spanyol, holland, svéd, norvég, amerikai okmányokkal felszerelt utazók, akik részére a háború új kereseti lehetőségeket nyitott a kémkedés formájában, hiszen ezt a szolgálatot arannyal fizették. Igaz, hogy könnyen szerezhettek golyó!, vagy kötelel is érte.

A világháború kémhősei közül a mozifilmekről is ismerjük a Mata-Hari néven szereplő táncosnőt, aki egy Mac-Leod nevű holland tisztnek volt az özvegye, majd később német hírszerző szolgálatba lépett és sok sikeres vállalkozása után a franciák elfogták és 1917 július végén halálraítélve kivégezték. Ugyanilyen híres volt és a német vezérkarnak felbecsülhetetlen értékű szolgálatokat tett a világháború alatt egy Lesser Anna Mária nevű német nő, egy nyugalmazott német százados özvegye, akit a francia kémvédelmi szolgálat „doktor kisasszony” néven megjelölve éveken át hiába üldözött és aki végül is a rettenetes hajszás életmód miatt morfinistává lett és megőrült.

Mindkét nőnek abban állott a módszere, hogy ellenállhatatlan szépségük és bájuk felhasználásával befurakodtak a legbizalmasabb szolgálatot teljesítő tisztak szívébe és velük bensős viszonyt kötve megtudták a feladatuk kapott katonai titkot. Hogy milyen vakmerőséggel dolgoztak, arra nézve például szolgáljon az alábbi eset:

1918 elején a német hadvezetőség szerette volna megtudni, vajjon az entente hadvezetőség a német nyugati fronttal szemben miféle csapateltolásokat tervez, hol várható támadás és hol van az arcvonal leggyengébb része. Ennek a feladatnak a megoldását a „doktor kisasszony” vállalta. Tekintélyes összegű pénzzel felszerelten Spanyolországba utazott, ahol dél-amerikai ültetvényes feleségének adta ki magát és pénze révén befurakodott a barcellonai legjobb úri körök révén a spanyol vöröskereszt szervezetbe. E révén sikerült neki kieszközölni, hogy egy önkéntes spanyol vöröskeresztes különítménnyel — aminek a költségét ő fedezte — a francia frontra mehessen. Ott azután ez a különítmény hónapokon át jött-ment az arcvonal egész hosszában betegeket és sebesülteket szállítva, amíg egy belga utásztiszt — akivel a „doktor kisasszony” egy előző vállalkozása során intim barátságban állott — felismerte. Alig tudott az ellenséges és a szembenálló német lövészárkokon át a németekhez átvergődni.

Talán már hallottak e lap olvasói arról a híres kémkedési esetről is, aminek következménye gyanánt Amerika az entente oldalára állott és így végeredményben a háborút is eldöntötte a mi hátrányunkra.

Egy Szek Sándor angol származású német állampolgár segítségével sikerült az angol hadvezetőségnek megszerezni a német hadvezetőség legtitkosabb rejtjelkulcsát. Ennek segítségével azután megfejtették annak a levélnek a tartalmát, amit 1917 január 19-én

a német külügyi államtitkár a mexikói német követhez írt. Ebben a levélben az foglaltatott, hogy a mexikói német követ ajánlja fel a mexikói kormánynak Németország katonai szövetségét. Ha ezt Mexikó elfogadja, — hangzott tovább az utasítás — a következő ajánlat teendő: Mexikó állandó anyagi támogatáson kívül háborúnyerés esetére megkapja az 1848-ban az Északamerikai Egyesült Államokhoz csatolt Újmexikót és Arrizónát. A mexikói kormányon keresztül érintkezésbe kell lépni Japánnal arra nézve, hogy utóbbi — ha Amerika a német tengeraltjárók miatt hadat üzenne Németországnak — csatlakozzék a központi hatalmakhoz.

Ennek a levélnek a tartalma az Észak Amerikai Egyesült Államok kormányát és népét véglegesen az entente oldalára állította és ennek a sikeres angol kémkedésnek lett a következménye, hogy Amerika ellenünk lépett harcba.

A Párisi környéki békeszerződések nem hozták a világra sem békét, sem a kémkedés folytatását nem szüntették meg.

A magát győzőnek nevező szerencsés entente és az ahhoz „társult” utódállamok nem elégedtek meg azzal, hogy a központi hatalmakat teljesen lefegyverezték és még a védelmi eszközeitől is megfosztották, hanem ezenfelül a kémek légióival is körülvették. Bennünket is elárasztottak mindenfelől a besúgók, hírszerzők, kémek. Főleg a munkanélküli egyénekből toborozzák őket, akik révén nem létező hadititkaink, a békeszerződés folytán nekünk eltiltott fegyverek, stb. után kutatnak.

A kémháború tehát ma is folyik, hiszen a világháború sem fejeződött be, csak átment gazdasági térre, ahol nem tankokkal és repülőgépekkel, hanem vám-szerződésekkel, gazdasági elzárkózással folyik a harc ma is a végkimerülésig.

Ha valaha, ma igazán érvényesül a költő mondanása:

„Pax vobis... béke veletek... de hol? hisz a földön nincsen béke sehol...!”

A portyázási idő kérdése.

Írta: GERGELY ENDRE ny. százados.

(Befejező közlemény).

Nézzük előbb a Sirok és Egerbakta közötti 10 kilométeres útvonalat. Sirok felől Egerbakta felé az emelkedések összege + 209 és — 181 méter, aminek megfelelően 32 és 14, összesen 46 perc időtöbblet. A fordított irányban az emelkedések összege + 181 és — 209 méter, aminek megfelelően 27 és 16, összesen 43 perc. A vízszintes távolságra 150 perc számítandó, amihez a 46, illetőleg 43 percet hozzáadva 196, illetőleg 193 percet kapunk, amit a kilométerek számával elosztva egy kilométerre 19.6, illetőleg 19.3 perc menetelési időt állapíthatunk meg. Ehhez hozzáadandó a tereptárgyaknál való tartózkodásra fentebb kiszámított 5 perc és a pihenőkre az egész idő egyharmada. Az eredmény kikerekítve 37, illetőleg 36½ perc kilométerenkénti portyázási idő, ami a 300 méternél magasabb területekre megállapított 36 perces időközhatárnál több.

Nézzünk egy másik példát, ahol a kiindulási pontunkba visszatérünk, tehát a felfelé és lefelé legyőzendő magassági különbségek összege ugyanaz. Vegyük számításba az Egerből Egerbaktán, Sirokon és Eger-szóláton át Egerbe visszatérő 37.5 kilométeres útvona-

Hadsereg-sportverseny: Egy 1848–49-es honvéd század védelmi állásban (ú. n. „sündisznó-alakulatban”) visszaver egy lovastámadást.

let. Az emelkedések összege ezen az útvonalon + 545 és — 545 méter. Az általuk okozott időtöbblet 82 és 41, összesen 123 perc. A vízszintes távolság megtételéhez 563 perc szükséges, az egész idő tehát 686 perc. Ezt osztjuk a kilométerek számával: az eredmény 18.3 perc. Ehhez hozzáadjuk az 5 percet és az egész idő egyharmadát pihenőkre, ami 35 perces kilométerenkinti portyázási időt eredményez az előírt 30 perces helyett.

Már ezek a példák is mutatják, hogy nehezen indokolható az a rendelkezés, hogy a három magassági fokozat szerint a megállapított időkiszabat közül a két magasabb csak akkor alkalmazható, ha az egész örskörletnek legalább kétharmad része 300, illetőleg 800 méternél magasabban fekszik. Említettük, hogy 800 méternél magasabban fekvő területeink csak a Mátrában és a Bükkben vannak. Az ezeket körülvevő örsállomások mind 200 méternél alacsonyabban fekszenek. Azt kell hinnünk, hogy talán nincs is olyan örskörletünk, amelynek kétharmad része 800 méternél magasabb fekvésű volna, úgy, hogy az érdekelt örsök legalább egy része valószínűleg a 300—800 méteres magasságokra megállapított időkiszabat szerint portyáz 800 méternél magasabb területeket. Előfordulhat az is, hogy valamely örskörletnek csak a fele 300—800 méteres magasságú, tehát csak a 300 méteren aluli magasságnak megfelelő időkiszabat szerint portyázhatnak az örs járőrei. De lehet ennek az örsnek olyan örsjárata, amely teljes egészében 300—800 méteres magasságú területre esik és mégis csak az alacsonyabb, kilométerenkinti 30 perces, időkiszabat számítható.

A magassági különbségeknek a portyázási időre való befolyását a kilométerenkinti idő alapkiszabatai szerint

tárgyaltuk. De a Szut. még más különbséget is tesz a portyázási idő tekintetében, még pedig mind a három magassági csoportban. Nevezetesen felemeli a kilométerenkinti portyázási időt, ha a portyázandó útvonal hossza bizonyos számú kilométert meghalad. A felemelés mérve a Szut. 6. mellékletét tevő táblázatból és az ezt magyarázó 30. Lexikon-válaszból (Csend. Lapok, 1928. évf. 131. oldal) vehető ki. Ezek szerint az alsó magassági fokozatban a kilométerenkinti portyázási idő csak 16

kilométeren aluli távolságokon 30 perc, nagyobb távolságokon 1 óra. A középső magassági fokozatban a kilométerenkinti portyázási idő fokozatosan 36 perc, 1 óra, 1 óra 36 perc, 1 óra 12 perc. A 800 méteren felüli magassági fokozatban a kilométerenkinti portyázási idő 44, 70 perc és 1 óra 30 perc. Az időkiszabat kulcsának felemelése a járőr erejének kímélését célozza. Például a 30 perces kulcs alkalmazásával a járőrnek 24 óra alatt 48 kilométert, 48 óra alatt 96 kilométert kellene megtennie, ami a kulcsnak 1 órára való felemelésével úgy módosul, hogy 24 óra alatt a megteendő út hossza 32,

48 óra alatt pedig 56 kilométer. Ez annyival is inkább méltányos és a szolgálat érdekét előmozdítani hivatott dolog, mert az így kiszámított kilométer-távolság még nem fejezi ki teljesen a járőr fizikai teljesítményét. Ehhez még figyelembe veendő az a menetelés is, ami a községek leportyázásával együtt jár. Ha a Szut. 7. mellékletében foglalt II. számú őrzjáratot vesszük példának, az abban a községek leportyázására felvett 3 óra 30 perces időnek kétharmada esik magára a leportyázásra, amit 15 percével kilométerekre átszámítva jó 9 kilométert kapunk, amit hozzá kell adnunk az őrzjárat 38 kilométeres útvonal-hosszához. A járőr valószínű teljesítménye ebben az őrzjáratban tehát nem 38, hanem 47 kilométer.

Vizsgáljuk meg, hogy felemelt portyázási idő esetén hogyan oszlik meg a kilométerenkinti illetékes portyázási idő. Vegyük példának a most említett őrzjáratot. A 38 kilométer megtételére 30 óra jár, vagyis a kilométerenkinti portyázási idő 30 perc helyett 47.3 perc. Láttuk, hogy a 30 percből 10 perc esik a pihenőre, 5 perc a tereptárgyknál való tartózkodásra és 15 perc a menetelésre. Ennek megfelelően a 47.3 perc így oszlik meg. A pihenőkre leszámítandó 15.8 perc, marad 31.5 perc. A járőr most sem fogja az egy kilométert lassabban megtenni, tehát arra most is 15 percet számítunk, éppen úgy a tereptárgyak leportyázására most is kilométerenkint 5 percet, mert ha ennyi elég 16 kilométernél rövidebb őrzjáratokban, elégnek kell lennie annál hosszabbakban is. Tehát most is összesen 20 percet kell ezekre levonnunk és így 11.5 perc maradványt nyerünk. Mit csinál ezzel a többlettel a járőr? Meg kell jegyeznünk, hogy tudjuk mi, hogy mit csinál vele, azt is, hogy mozgalmasabb örskörletben sokszor ez a többlet is kevés a sok elintézni valóra, de, hogy világos képet nyerhessünk, kénytelenek vagyunk fejtegetéseinkben mindig olyan őrzjárat-portyázást alapul venni, amely tisztán a megelőző szolgálatot szolgálja. Különbösen is a Szut. nem azért adja az időtöbbletet, hogy a járőrnek legyen elég ideje az elintézni való elintézésére, mert akkor a rövidebb őrzjáratokban is adna ilyen időt, hanem a járőr erejének a kímélésére. Tehát mit csinál az időtöbblettel a járőr? Csak pihenésre fordíthatná, de az előírt (kis és nagy) pihenőhöz nem csatolhatja, viszont a fentebb említett rövid pihenői számára sok. Hisz 4 kilométernél, ami egy órai útnak felel meg, ez a rövid pihenőkre fordítható idő már 46 percet tesz ki (ebben a példában). Ha ezt a kérdéses többlet-időt valóban ilyen rövid pihenésre számítjuk és hozzáadjuk az előírt pihenőkre eső időhöz, akkor összesen (15.8 meg 11.5 perc) 27.3 percet kapunk, ami a 47.3 perces portyázási időnek már jóval több mint a fele. Ennyi pihenőre nincs szüksége a járőrnek, de sokkal jobban volna ereje kímélve, ha ennél kevesebb ideje jutna pihenőre, de viszont az igazi pihenőinek az időtartama emeltetné fel.

Lássunk még egy példát. A Szut. táblázata szerint 98 kilométer után 90 óra jár. Egy kilométerre tehát 55 perc portyázási idő esik. A fenti módszer szerint számítva ebből 18.3 perc esik az előírt pihenőkre és 16.7 perc az időtöbbletre, amit, ha rövid pihenőkre számítunk és az előírt pihenőkre járó időhöz hozzáadunk, a kétféle pihenőre kilométerenkint 35 percet kapunk.

Azáltal, hogy hosszabb szolgálat esetén a Szut. a portyázási időkulcsot felemeli, a járőrök erejének kímélését annyiban szolgálja, hogy a felemelt időnek az előírt pihenőkre szánt egyharmad része is emelkedik. Mivel azonban a másik kétharmad rész is arányosan emelkedik, a kitűzött cél elérése tökéletesebben úgy

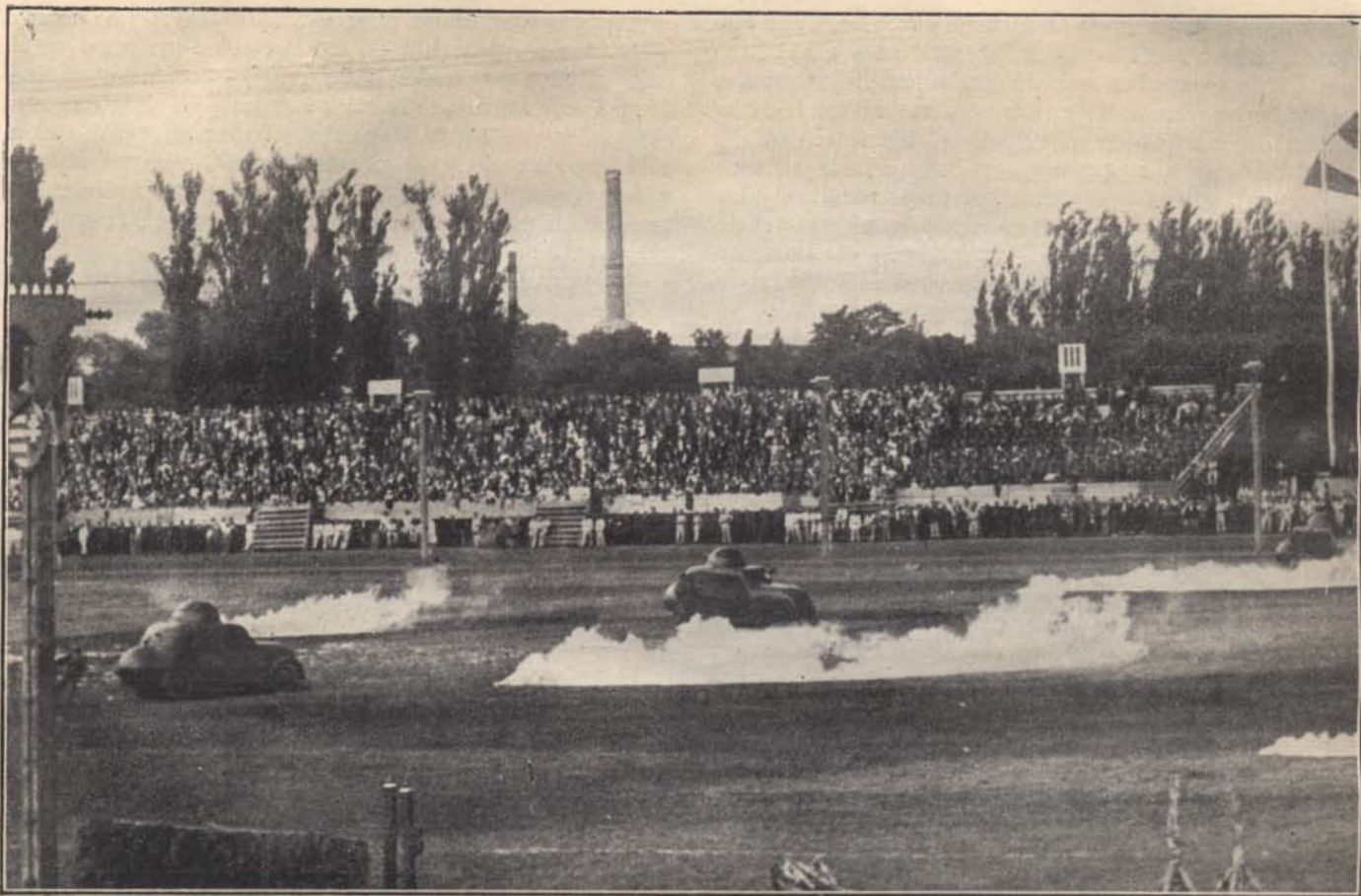
volna biztosítható, ha az előírt pihenőkre illetékes idő arányszáma hosszabb szolgálatoknál szintén emeltetnék. Ezzel szemben az időkulcs emelkedése esetleg valamivel kisebb mértékű lehetne.

II.

Az eddigiekben áttekintettük a m. kir. csendőrségnél alkalmazva és tervezve volt portyázási rendszereket. Ezek után meg kell tárgyalnunk a portyázási idő kiszámítására befolyással bíró egyes tényezők elméleti alapjait. Mint láttuk, a portyázási időt háromféle szükséglet állapítja meg, nevezetesen a magára a menetelésre szükséges idő, továbbá a portyázás alkalmával a szolgálat elvégzésére szükséges idő, végül a pihenőkre fordítandó idő. Lássuk ezeket egyenként.

A menetelésre szükséges idő megállapítására mindenekelőtt figyelembe veendő, hogy a portyázó járőrnek azon az útvonalon, amely egyik tereptárgytól a másikig vezet, nem csupán végighaladnia kell, hanem annak legalább a legközelebbi mellékterepét is le kell portyáznia. Az úgynevezett mellékterep leportyázása a portyázó szolgálatnak igen fontos része; ez szolgál eszközül ahhoz, hogy a csendőr az örskörletét úgy megismerje, ahogyan ismernie kell. A mellékterep fogalma eredetileg sokkal tágabb volt, mint később. Erre vonatkozólag az Általános Szolgálati Határozmányok VII. fej. 13. pontjában az olvasható, hogy a járőr „nemcsak egyes útvonalak bejárására, hanem a kijelölt őrzjárat körlet alapos, minden irányban, tehát keresztül-kasul való beportyázására köteles; a járőr általában mindenütt, ahol csak ember tartózkodhatik és mozoghat, megjelenni tartozik.” Az ilyen rendelkezést olvasva, azt kell gondolnunk, hogy ilyenféle portyázásról csak úgy lehetett szó, hogy a portyázó útvonal előírása csak nagy vonásokban történt, a részletekben való leportyázás módja pedig jórészt a járőrre bízott. Csakis így érthető, hogy a járőr az őrzjárat körletét keresztül-kasul portyázza. Hogy ez a valóságban is ilyenformán lehetett, azt jól szemlélteti a soroksári örsnek 1883-ból fennmaradt őrzjárat beosztása. Ennek a II. számú őrzjárat 45 kilométerre van számítva és az örsállomáson kívül hat tereptárgyat foglal magában. Nevezetesen a haraszti szőlőket, Dunaharaszti, Taksonyt, a taksonyi majort, Dunavarsány-pusztát, (az akkori Kisvarsány-pusztát nem vették fel külön) és egy csőszházat. Idáig 33.5 kilométer az őrzjárat távolsága. Az utolsó tereptárgytól, a csőszháztól az örsállomásig való távolság 20.5 kilométer. Ezen a nagy távolságon a mellék- és dűlőutak egész hálózata állott a járőr rendelkezésére, úgy, hogy majdnem minden portyázás alkalmával más-más útvonalat választhatott a csőszház, vagy onnan az örsállomás elérésére.

Mióta a lakosság szaporodása és a gazdasági kihasználás fejlődése miatt a lakott tereptárgyak száma megnövekedett és mióta az őrzjárat beosztásokba a kisebb lakott tereptárgyakat is fel szoktuk venni, az ilyen némileg szabadjára eresztett portyázás helyett az őrzjáratok portyázása megkötöttebb lett. Ritkábbá lettek az olyan esetek, hogy egyik tereptárgytól a másikhoz több útvonalon lehessen eljutni. Így a „mellékterep” leportyázásának fentebb említett tágabb értelmezésű módja időszerűtlenné vált. Ha ma a mellékterep leportyázásáról beszélünk, akkor a rendes portyázási útvonal közelebbi környékének a leportyázását értjük. Arra, hogy ez mily módon történjék, utasításaink nem, csak az 1911. és 1922. évi tervezetek tartalmaztak rendelkezéseket. Az 1911. évi tervezet erre nézve azt mondja, hogy a portyázás előírt útvonalától jobbra és balra eső terepet a csendőr alaposan vegye szemügyre, a közbiztonsági szem-

Hadsereg-sportverseny: Páncélos járművek mesterséges ködfelhőbe borítják a terepet.

pontból fontos tereprészeket, amelyenek az utak mentén levő bokros tereprészek, hidak alja, gödrök stb. gondosan kutassa át. Az 1922. évi tervezet azt kívánja, hogy a járőr kutassa át a hidak alját és az útvonalától jobbra és balra levő terepet, az útvonalaktól félreeső magánépületeket, szén-, téglá- és mészégetőket, kőfejtőket és pásztortanyákat. Kétséget nem szenved, hogy a mellékterep leportyázása szükséges és hogy ennek végrehajtása bizonyos időtöbbletet kíván meg az egyik tereptárgytól a másikig közvetlenül vezető útvonal lejárásához szükséges időhöz képest.

A tulajdonképpeni portyázási útvonalon való menetelésre szükséges idő megállapításánál induljunk ki abból, hogy a gyalogság előírt menetüteme percenként 115 lépés, azaz 86.25 méter, vagyis 1 kilométer megtételéhez ilyen ütemben 11.59 perc szükséges. Ez az ütem portyázásnál nem alkalmazható, mert harcgyakorlatoknál a gyalogság menetütemét sem számítjuk többre, mint percenként 100 lépésre, azaz 75 méterre; ebben az ütemben 1 kilométer megtételéhez 13.3 perc kell. Mivel a helyes portyázás még ennél is lassúbb ütemet kíván meg, vegyük alapul azt a számítási módot, amelyet csapatok hosszabb menetelésénél szoktunk alkalmazni, amely szerint 4 kilométer megtételéhez 1 óra kell, vagyis 1 kilométer megtételéhez 15 perc, ami percenkénti 88.8 lépéses menetütemnek felel meg. Ez az ütem csekély eltéréssel megfelel a Szut. 262. pontjában megkívánt percenkénti 90 lépéses menetütemnek. Itt azonban meg kell jegyezni, hogy a csapatok menetelésénél az említett időből rövid pihenőkre is kell időnek jutnia, ellenben a portyázásnál erre nem juthat idő, mert az említett menetütem az egész időt magára a menetelésre igénybeveszi. A mellékterep leportyázására sem jut idő a kilométerenkinti 15 percből, mert a kilométer-

távolság a tereptárgyak egymástól való egyenes, közvetlen távolságát jelenti. Hogy a mellékterep leportyázására mennyi időt kell a kilométerenkinti 15 perchez hozzáadni, azt pontosan kiszámítani nem lehet. Meglehetősen megközelíti a szükségletet, ha feltesszük, hogy az útvonal hossza ezen a címen 20 százalékkal megnövekszik, ami időre átszámítva a kilométerenkinti 15 perc helyett 18 percet eredményezne. De a legkisebb lehetséges kiszabot a kilométerenkinti 16 perc (1 mérföld, azaz 7.5 kilométer 2 óra), ahogyan az még az 1880-as években gyakorlatban volt. Ez az idő még mindig nem tartalmazza azt az időt, amire a járőrnek rövid pihenőkre, a rendes pihenőkön kívül is szüksége van. Ha a rövid pihenőkre szánt időt úgy számítjuk, mint azt az 1903. évi rendelet számította, vagyis szolgálati óránként 10 percet, akkor a kilométerenkinti 15, 18, illetve 16 perc 17.5, 21, illetve 18.6 percre emelkednék.

A mellékterep portyázása annál inkább szorul az útvonal közvetlen mellékére, minél több tereptárgy van az örskörletben és ezek közül minél több van az őrzési beosztásokba felvéve. Így ugyanis a portyázó járőrök által végigjárt útvonalak hálózata sűrű lesz, az útvonalak által bezárt, nem portyázott tereprészek pedig összeszűkülnek. Ezért is fontos, hogy az őrzési körletbe minél több tereptárgy vétessék fel, olyanok is, amelyek az örskörlet szélei felé, talán nagyon is félreesnek és amelyekhez talán nem is nagyon „érdemes odamenni.” Vannak továbbá olyan tereprészek, amelyeket szétszórt lakott helyek borítanak. Ilyenek a kiterjedt tanyacsoportok, lakott szőlőterületek. Ezek sokszor csak mint egy egység, egy tereptárgy vannak felvéve, anélkül, hogy leportyázásukra, mint a helységeknel, külön idő járna. Nem is szükséges, hogy a portyázó járőr minden-

egy házhoz minden egyes alkalommal elmenjen, de az sem elegendő, hogy a járőr a rajtuk keresztül vagy a mellettük elvezető uton egyszerűen csak végighaladjon. Hogy legalább kielégítő leportyázásuk biztosítható, szükséges, hogy az ilyen területeken több megfelelő fekvésű ház felvétessék az őrzési beosztásba, még pedig úgy, hogy a járőr kényszerítve legyen az ilyen területeken zeg-zugos vonalban áthaladni. Így a kérdéses terület nagy részét szemügyre veheti, viszont az így meghosszabbítandó portyázási útvonala biztosítja számára a leportyázáshoz szükséges időtöbbletet is.

Az őrzési portyázásánál előálló meneteljesítmény jelentékeny részét a helységek leportyázása teszi ki. A helységek leportyázása az őrzési időszabásában érvényesül ugyan, de az őrzési kilométertávolságban nem mutatkozik meg. A helységek leportyázására jelenleg külön idő van adva. Feltehetjük, hogy ez az idő mindig megfelelően van megállapítva. De a megfelelő megállapítást feltétlenül biztosítaná és az őrzési idejének kiszámítását egységesebbé tenné, valamint a járőr teljesítményéről világos képet nyújtana, ha a helységek leportyázásánál megteendő útvonal az őrzési helységen kívüli útvonalához hozzáadtnék. Ez a hozzáadandó távolság a helység valamennyi utcájának legalább is egyszeri hosszából állana, még egyszer hozzáadva azon utcáknak a hosszát, amelyeken a leportyázás közben ismételtén át kell haladnia, mivel úgy nem lehet a helység minden utcáját végigjárni, hogy a járőr mindegyiken csak egyszer menjen végig. Hogy itt sokszor igen jelentékeny távolságokról van szó, az meglátszik abból, hogy például Soroksár utcáinak hossza meghaladja a 15, Alsónémedié pedig a 7 kilométert, ami az ismételtén végigjárando utcák számításbavételével jó 20, illetve 10 kilométerre becsülhető.

A fentiek szerint megállapított távolságok összege adná az őrzési kilométertávolságát, amely a kilométerenkinti menetelési idővel megszorozva adná az őrzési menetelési idejét.

Az eddigiekben az általában sík vidéken való portyázást vettük alapul. Meg kell vizsgálnunk, hogy a terep emelkedései mennyiben befolyásolják a menetelési időt. Az emelkedéseknek a portyázásra való hatását az I. részben ismételtén megbeszéltük. Itt most azoknak a menetelési időre való befolyását számszerűleg óhajtom megvizsgálni.

Az emelkedések hatásának egyik tényezője az, hogy a térképen mérhető távolságokat meghosszabbítják. A térkép az útvonal vízszintes vetületét mutatja. Ha egy derékszögű háromszöget hosszabb befogójára felállítva képzelünk, amely befogó az útvonal vízszintes vetületének felel meg, a függőleges befogója pedig a viszonylagos magasságnak, akkor a háromszög átfogója adja az útvonal valódi hosszát, amely természetesen mindig nagyobb, mint a vízszintes vetülete. A különbség aránylag nem nagyon jelentékeny, amint hogy az emelkedések ilyen hatása nem is fog mutatkozni, ha az útvonal valódi, megmért távolságát ismerjük, amint az például a távolsági térképekről leolvasható. De az emelkedések nagyobbik hatása a fizikai, amely az emberi szervezet sokkal fokozottabb igénybevételében nyilvánul meg. Ez a hatás annál nagyobb, minél nagyobb és minél meredekebb a legyőzendő emelkedés. A 100-méteres emelkedés kisebb megerőltetést okoz, mint egy 500-méteres. A magaslatokról való leereszkedés hatása kisebb, kisebb magasságkülönbség és kedvező lejtősség esetén nem nagyon jelentékeny. Azonban nagyobb magasságkülönbség esetén, különösen pedig, ha a lejtő meredek, sokszor nagyon is érezhető, különösen a lábfej és lábszárak fokozott igénybevétele következtében. De a kisebb, enyhébb lejtő, amely ilyen nehézségeket nem okoz, a meneteljesítményre mégis hátrányos, mert a lépést meg rövidíti, kevésbé térnyerővé teszi.

Az emelkedéseknek a meneteljesítményre való hatását — mint már említettük —, úgy szoktuk figyelembe venni, hogy minden 400 méter, vagy minden 300 méter emelkedésre 1 órát számítunk hozzá a vízszintes távolság megtételéhez szükséges időhöz. Magas hegységben, gyengébb utakon való csapatmozgásoknál sokszor még 300 méternél is kevesebb magasságkülönbség legyőzését lehet csak 1 órára számítani. Lefelé ugyanakkora magasságkülönbségnél félórát szokás számítani.

Őrzési portyázásánál az összes legyőzendő magasságkülönbségek összegét kell figyelembe venni, amely összeg felfelé és lefelé egyenlő nagy, mert a kiindulási pontunkba térünk vissza. A következő számításban az óránkénti 400 méteres emelkedési kulcsot alkalmaztam, egyrészt azért, — mert igazi magas hegységről nálunk nem lehetvén szó, — a lefelé haladás sokszor kisebb hatását így vegyük figyelembe, másrészt azért, mert csak kis járőrökről lévén szó, azok haladása könnyebb, mint egy nagyobb csapatostagé. A kisebb vagy nagyobb meredekség hatását nem tudjuk számszerűleg beállítani. Számításaim eredményét a 4. számú táblázat mutatja.

Emelkedés m	10	20	30	40	50	100
	Km távolságon esik 1 km-re perc menetelési idő					
0	15	15	15	15	15	15
100	17.2	16.1	15.7	15.5	15.4	15.2
200	19.5	17.2	16.5	16.1	15.9	15.4
300	21.7	18.3	17.2	16.6	16.3	15.6
400	24	19.5	18	17.2	16.8	15.9
500	26.2	20.6	18.7	17.8	17.2	16.1
600	28.5	21.7	19.5	18.3	17.7	16.3
700	30.7	22.8	20.2	18.9	18	16.5
800	33	24	21	19.5	18.6	16.8
900	35.2	25.1	21.7	20	19	17
1000	37.5	26.2	22.5	20.6	19.5	17.2
1100	39.7	27.3	23.2	21.1	19.9	17.4
1200	42	28.5	24	21.7	20.4	17.7
1300	44.2	29.6	24.7	22.3	20.8	17.9
1400	46.5	30.7	25.5	22.8	21.3	18.1
1500	48.7	31.8	26.2	23.4	21.7	18.3

4. táblázat.

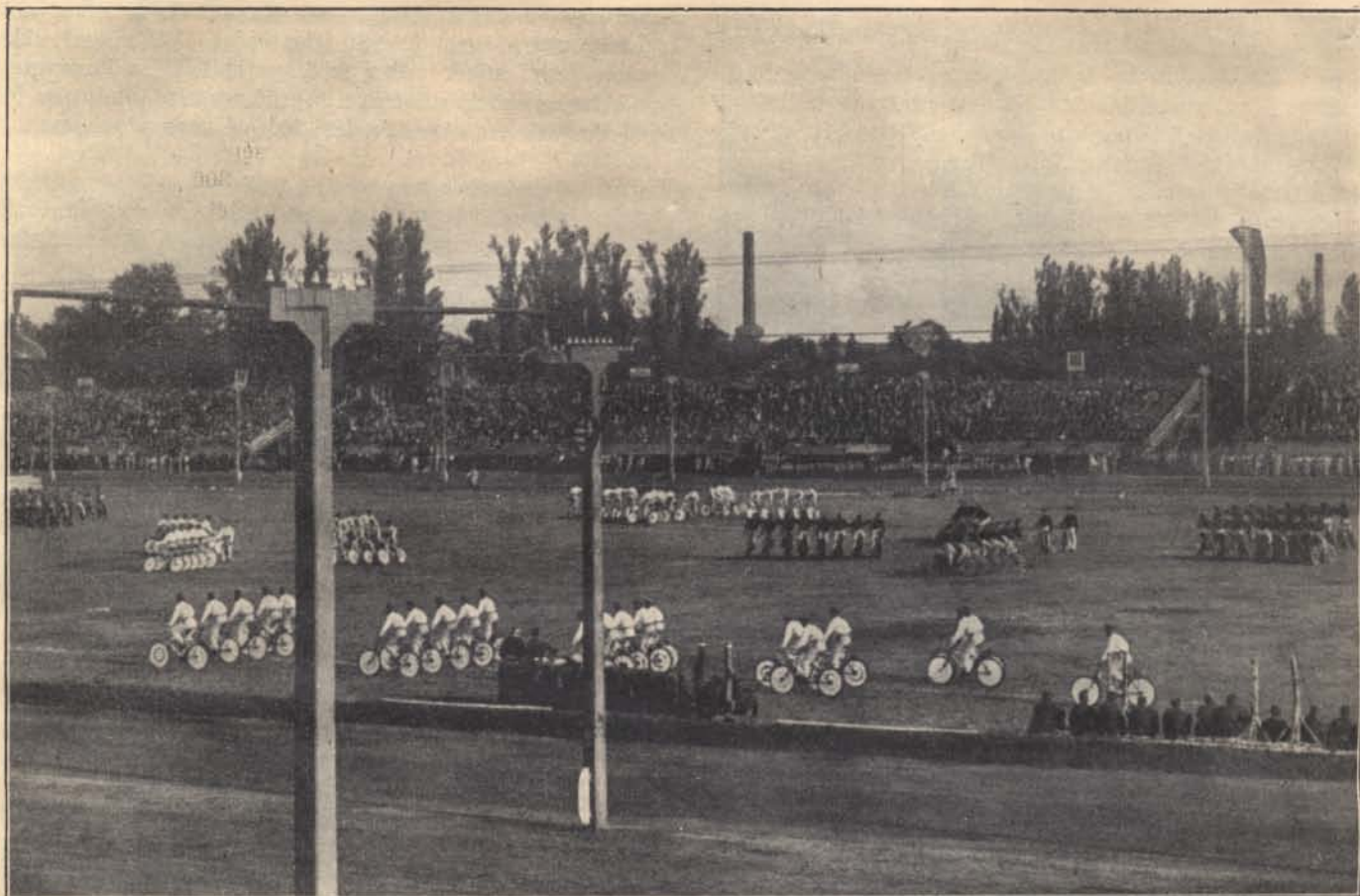
A 4. számú táblázat jól mutatja, hogy az emelkedések hatása a menetelési időre annál kisebb, minél hosszabb az őrzési útvonala.

Az 5. számú táblázatban a kilométerenkinti menetelési időhöz hozzáadtam 5 percet a lakossággal való érintkezésre és az így kapott időhöz a felét pihenőkre. (L. az I. részben a Szut. rendelkezéseinek a megbeszélésénél.)

A 4. és 5. számú táblázatok megmutatják, hogy az emelkedéseknek a portyázási idő kiszámításánál való figyelembevételére alkalmas kulcsot találni nem lehet.

Az emelkedések hatása a mellékterep leportyázásánál, — különösen igazi hegyvidéken, — még fokozottabb mértékben érvényesül, mint az útvonalon való menetelésnél.

A lakossággal való érintkezés a következő tényező az őrzési portyázásánál, amely időt vesz igénybe. A lakos

Hadsereg-sportverseny: Kerékpár os alakulatok díszgyakorlatozása.

sággal való érintkezés tág fogalom. Beletartozik mindaz az érintkezés, amelyet a járőr a személy-, sőt helyismeret megszerzése és általában értesülések nyerése céljából a közszolgálatban álló személyekkel, bizalmi egyénekekkel, ál-

talában a lakossággal folytat, de ide tartozik a gyanus egyének, korcsmák stb. ellenőrzése is. Mindez elsősorban a lakott tereptárgyaknál történik, de történik a portyázási útvonalon, sőt annak mellékterepén is. Erre idő kell, de hogy mennyi, azt csak becslés szerint, hozzávetőlegesen lehet megállapítani. Ilyen időt minden tereptárgynál számításba kell venni, még pedig minél fontosabb, minél nagyobb lakosságú a tereptárgy, annál többet. Természetesen a helységek kívánnak meg legtöbb ilyen időt. Ha a helységek leportyázására szükséges idő a helységek utcahossza alapján állapíttatnék meg, akkor is külön időt kellene ehhez hozzáadni a lakossággal való érintkezés céljára.

A lakossággal való érintkezésre szolgáló időt a legkisebb tereptárgyaknál sem igen lehet 5 percnél kevesebb időben megszabni. Az 1882. évi már idézett parancs ilyeneknél 15 perces tartózkodási időt kívánt meg. A tartózkodási idő kifejezése arra látszik mutatni, — mert a parancs nem mondja, hogy éjjeli időre nem érvényes ez az intézkedése, — hogy a szándék az volt, hogy a járőr a legkisebb tereptárgynál is legalább 15 percig tartózkodjék, még akkor is, ha ott senkit sem találna, vagy senkit sem találna ébren. Ennek az intézkedésnek a célja bizonyára az volt, hogy a lakossággal való érintkezésre vala-

Emelkedés m	10	20	30	40	50	100
	km távolságon esik 1 km-re ----- perc portyázási idő					
0	30	30	30	30	30	30
100	33·3	31·6	31	30·7	30·6	30·3
200	36·7	33·3	32·2	31·6	31·3	30·6
300	40	34·9	33·3	32·4	32	30·9
400	43·5	36·7	34·5	33·3	32·7	31·3
500	46·8	38·4	35·5	34·2	33·3	31·6
600	50·2	40	36·7	34·9	34	31·9
700	53·5	41·7	37·8	35·8	34·6	32·2
800	57	43·5	39	36·7	35·4	32·7
900	60·3	45·1	40	37·5	36	33
1000	63·7	46·8	41·2	38·4	36·7	33·3
1100	67	48·4	42·3	39·1	37·3	33·6
1200	70·5	50·2	43·5	40	38·1	34
1300	73·8	51·9	44·7	40·9	38·7	34·3
1400	77·2	53·5	45·2	41·7	39·4	34·6
1500	80·5	57·4	46·8	42·6	40	34·9

5. táblázat.

Ha az, amit el akarsz mondani, meggyőződésed, mondd el! — De ne mondd el olyankor, mikor jutalmát kínálnak érte; — mondd el ingyen — és ha megvernek is érte. Ha pedig nem meggyőződésed az, s nem szükséges, hogy mondva legyen: el ne mondd, ha a világot ígérk is érte!

JÓKAI.

Hadsereg-sportverseny: A 4×400 m stafétafutást 10 csapat közül a csendőrség csapata nyerte. Balról jobbra: Nyilasi Béla, Kerékgyártó József, Máté János és Kókény Ferenc csendőrök.

mivel tartósabb időt szabva meg, a kifejlődő beszélgetést behatósabbá, tehát célravezetőbbé tegye, továbbá az, hogy a járőr a tereptárgynál való jövést-menést bizonyos ideig megfigyelhesse, végül, hogy alkalma legyen az ott tartózkodási ideje alatt esetleg odaérkezőkkel is felvenni az érintkezést.

Felmerül a kérdés, hogy nem volna-e célszerű a lakossággal való érintkezésre szánt időt tartózkodási időre kibővíteni. Mi erre a fentiek értelmében igennel felelünk. Kisebb tereptárgyagnál a lakossággal való érintkezésre szánt idő beleolvadhatna a talán legkevesebb 15 percben megszabható tartózkodási időbe. Nagyobb lakosságú tereptárgyagnál, elsősorban helységeknel a lakossággal való érintkezésre szánt időn kívül, amelyre főként a leportyázás alkalmával van a járőrnek szüksége, külön kellene tartózkodási időt megállapítani. Ha ugyanis a járőr éjjel, vagy mezei munka idején napközben portyázza le a helységet, a lakossággal vagy egyáltalában nem, vagy annak csak kevésbé számításba jövő részével tudja az érintkezést felvenni. Pedig az érintkezés lehetővé tétele nemcsak a járőr szempontjából, hanem a lakosság szempontjából is szükséges. Akinek a járőrrel dolga van, az korán reggel munkába menés előtt, vagy este, munkából hazajövet felkeresi a járőrt, ha megtudja, hogy az a helységben tartózkodik. Ez jelenleg elég gyakran a pihenőjét tartó alvó járőr felébresztésével jár. Ezért szükséges volna helységekben a járőrnek 1—2 órai időt adni, amely idő alatt vagy a községházán, vagy más alkalmas helyen

mintegy hivatalos órát tartana olyan időben, mikor a lakosság otthon van. Ennek jelentősége különösen akkor volna nagy, mikor maga az őrsparancsnok a járőrvezető. A helység leportyázása és a pihenő aszerint, amint az időből kifutná, ezen tartózkodási idő elé vagy utána esne.

A pihenőkről az I. részben többször volt szó, ezért itt az ott elmondottakat nem ismétlem. A járőr erejének kímélésére legmegfelelőbbnek tartanám, ha, — úgy, mint az 1903. évi rendelet rendelte, — az egész őrjáratportyázási idő fele járna pihenőül. Vagyis 24 órás szolgálatból összesen 12 óra. Ebből a 12 órából az 1903. évi rendelet szerint a rövid (akkor kis) pihenőkre óránként 10 perc, azaz összesen 4 óra esett, míg a nagy és kis (akkor nagy és közép) pihenőkre összesen 8 óra. Ettől az elosztástól el kellene térni, mert, ha 24 órából 12 óra a pihenő, akkor 12 óra a tulajdonképpeni szolgálat is. Az óránkénti 10 perces rövid pihenőre pedig csak a tulajdonképpeni portyázás alatt van szükség, tehát azok összege 12 óra alatt csak 2 órát tesz ki. Így a 12 óra pihenési időből 10 óra maradna a nagy- és kispihenőkre, amelyekre ez az idő megfelelően elosztandó volna.

Megfontolandó volna, hogy nem kellene-e az 1903. előtt rendszeresítve volt 8 órás nagypihenőket visszaállítani, legalább a 24 órát meghaladó szolgálatoknál. A hatórás nagypihenőből ugyanis legjobb esetben csak 5 óra jut alvásra. Ezzel szemben a szellemi munkát végző ember szellemi frissiségének fenntartására közfelfogás szerint szükség van a napi 8 órasi alvásra, legalább a fiatalabb korban. A csendőr által végzendő szellemi munka (tanulás, fogalmazás, nyomozás) megkívánja a szellemi felfrissülést, mint fizikai munkateljesítménye a kiadós táplálkozást. Ez indokolná a 8 órás nagypihenőt, amelyből mintegy 7 óra alvásra is jutna.

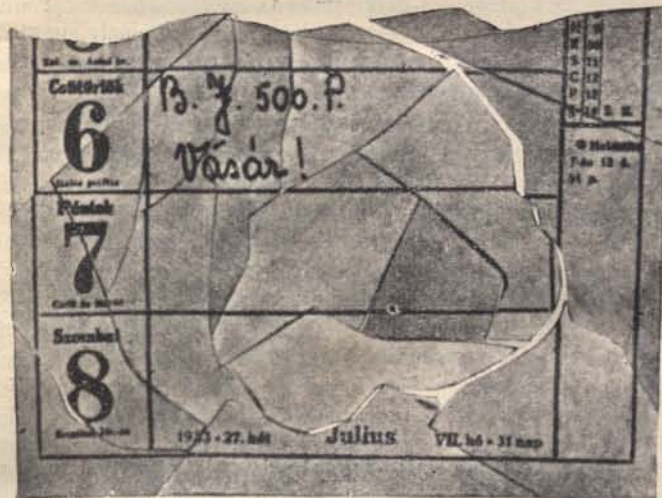
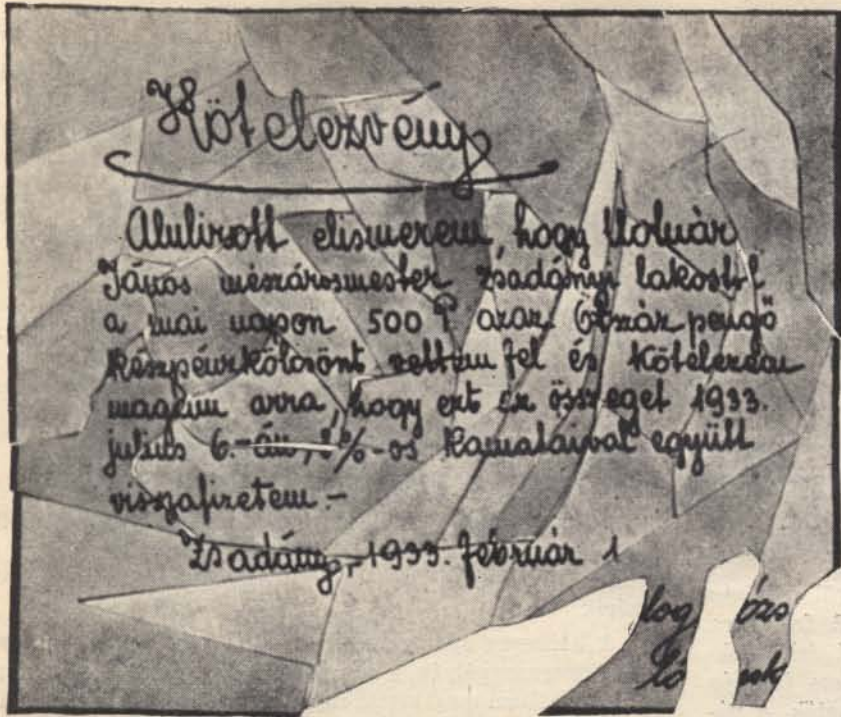
Befejezésül állást kell foglalnunk azon tekintetben, hogy az őrjáratok idejének megállapításánál a kilométerenkinti átlagos időkulcsot tartjuk-e jobbnak, vagy azt a rendszert, amely a menetelésre, a lakossággal való érintkezésre és a pihenőkre külön-külön állapít meg időt. Mivel a minden esetben jól megfelelő időkulcs helyes megállapítása igen nehéz, a második módszert tartom jobbnak. Eszerint az őrjárat idejének megállapítása, nézetem szerint, úgy történhetnék, hogy a helységek utcahosszának beszámításával megállapított kilométertávolság alapján kiszámított menetelési időhöz hozzá volna adandó a lakossággal való érintkezés, illetve a tereptárgyagnál való tartózkodásra megállapított idő, pihenőkre pedig ez az egész idő még egyszer. Az emelkedések által előidézett időtöbblet gyakorlatilag volna megállapítandó és a menetelési időhöz hozzáadandó, úgyszintén az az időtöbblet is, amelyet nagy sár, jeges út stb. okoz.

Miként száz évvel később a gyors tüzelés kérdése egyik legfontosabb problémája lett a haditudományának, éppen úgy foglalkoztatta a hadvezérek elméjét a hétéves háborúban a gyors töltés kérdése. A jó lövésre kevesebb súlyt fektettek, mint addig és azt a különleges csapatokra (lövészek, vadászok) hagyták. A fontos kérdés megoldására számtalan kísérletet tettek, noha annak titkát egy Geisler nevű egyén még 1705-ben megoldotta és a poroszok a hétéves háborúban megújították, Marder, churfürst-kölni udvari puskaműves pedig elárulta Ausztriának. A titok megoldásának egész nyitja az volt, hogy a puskacső hátulsó részét öblösebbé kellett fűzni, hogy a lőpor a gyújtólyukhoz egészen közel férközzék, a lőpor és golyó pedig egyszerre kerüljön a csőbe. Úgyes lövész ezen módszerrel percenként 6—8 lövést tudott tenni.

Ki tud nyomozni?

(Negyedik, befejező közlemény.)

Az őrsparancsnok a papírszeleteket összeállította. A kötelezvény és a naptárlaprész a halott kezében maradt

papírdarabbal, illetve a helyszínen talált naptárlaprészsel világosan egyezik.

A naptárlapon július 6-ánál álló „B. J. 500” bejegyzésről az őrsparancsnok azt tette fel, hogy a B. J. valamilyen adós nevének kezdőbetűit, az 500 szám pedig a lejárt tartozás összegét jelenti, annál inkább, mert a kötelezvény szintén ilyen összegekről van kiállítva. A széjjeltépett kötelezvényből két darabot nem sikerült a helyszínelés alkalmával megtalálni úgy, hogy az összeállítás után (felhasználva a hulla kezében talált darabot is) az utolsó két sor szövege hiányos. Ezt a hiányos szöveget: „... log . ózsef” és „ló . . . eskedő” a naptáron lévő kezdőbetűkkel kiegészítve az őrsparancsnok „B. log József” szöveget nyeri, melyből kétségtelenül megállapítható, hogy a kötelezvény aláírója Balog József. A „ló... eskedő” szöveg „lókereskedő”-vé egészíthető ki. Ezek szerint a

televény kiállítója Balog József lókereskedő személyében valószínűsíthető, ki a nyomozás eddigi eredményei alapján a gyilkosság elkövetésével alaposan gyanúsítható.

Az őrsparancsnok gyanuját megerősíti az a tény is, hogy éppen Balog József lókereskedő volt az, aki a sérített feleségének tett közlésével a gyanút a nemlétező üstfoltzó cigányokra igyekezett terelni.

A nyomozás adatai szerint a tetteszel szemben a következő követelmények forognak fenn:

A tettesnek

5-én 22 óra és fél 23 között a helyszínen meg kellett fordulnia.

Dohányosnak kell lenni, aki sodrott cigarettákat szív;

kézírásának azonosnak kell lennie a kötelezvény írásával;

a cselekmény elkövetésekor birtokában kellett lennie egy 7.65 mm űrméretű pisztolynak, melyből 5-én 22 óra és 22 óra 30 perc között lövést tett. Ujjnyomatainak azonosoknak kell lenniök a második poháron talált hüvely- és mutatóujjnyommal;

birtokában kell vagy kellett lennie a helyszínről elrabolt bőrtárcának és 2000 pengő készpénznek, végül;

a tettes kezén, esetleg ruházatán vérnyomok lehetnek.

Ezekre vonatkozólag Balog Józseffel

Tóth László tiszthelyettes (Szombathely), nyomozási pályázatunk első díjának nyertese.

szemben meg kell szerezni a bizonyítékokat, amit az őrsparancsnok az alibi megvizsgálása, házkutatás, a daktiloszkópussal eszközöltetett ujjnyomazonosítás, gyanúsított szemlényezett részek, továbbá a fegyver, kilőtt hüvely, és lövedék, valamint a kézírás szakértői vizsgálatra való bocsátásával eszközöl. Az őrsparancsnok ezenkívül az elhalt üzleti iratait is át fogja vizsgálni és kutatni fog olyan adatok után, melyek a sértett és Balog között fennállott üzleti összeköttetést és különösképpen a kötelezvényben foglalt kölcsönügyletet tisztázhatják.

*

A harmadik feladatot 19-én fejtették meg helyesen. A megfejtők névsora a következő:

Bencze György őrm. (Szombathely), *Bognár Mihály* őrm. (Szécsény), *Dóczi István* törm. (Szombathely), *Falusi Antal* th. (Szombathely), *Fekete Imre* őrm. (Hajdunánás), *Füleki József* alhdgy. (Toponár), *Gerencsér József* cs. (Nemesvid), *Gévay János* törm. (Bodajk), *Hanczik Pál* törm. (Tótkomlós), *Horváth Lajos* VI. v. törm. (Szombathely), *Kiss Gyula* th. (Szeged), *Lantos János* th. (Sátoraljaújhely), *Menyhárt István* th. (Szombathely), *Mikos Imre* őrm. (Szombathely), *Nagy Lajos* I. törm. (Szombathely), *Pusztai Molnár József* cs. (Kerepes), *Szakonyi József* th. (Csömör), *Tóth László* th. (Szombathely), *Zudor János* th. (Bucsatelep).

Beérkezett a 3. feladatra fentiekén kívül még 13 pályamunka, melyek szerzői azonban az 1. és 2. feladatra nem küldtek be megoldást és így a pályázati feltételeknek (lapunk folyó évi 8. száma, 237. oldal) nem felelve meg, pályamunkáik nem voltak figyelembe vehetők. A pá-

Dóczi István törzsőrmester (Szombathely), nyomozási pályázatunk második díjának nyertese

lyázatok elbírálásánál azt vettük figyelembe, hogy ki oldotta meg mindhárom feladatunkat a legkiválóbban és a leghibátlanabban. Bírálatunk eredményeképpen

az első díjat (aranyóra):

Tóth László tiszthelyettesnek, a szombathelyi őrsparancsnokképző iskola segédoktatójának;

a második díjat (ezüstóra):

Dóczi István szombathelyi nyomozó alosztálybeli törzsőrmesternek és

a harmadik díjat (Dr. Élthes Gyula: „Kihágások és felsőbbirósági határozatok” című kétkötetes munkáját):

Kiss Gyula tiszthelyettesnek, a szegedi csendőrkerületi mint illetékes parancsnok ügyészéhez beosztott segédmunkásnak íteltük oda.

A jutalomtárgyakat a nyerteseknek egyidejűen elküldöttük.

Hadsereg sportversenyek.

Az 1934. évi hadsereg sportversenyek június 24-től július 1-éig zajlottak le. Az egyes versenyszámokban indult népes mezőnyök és az elért szép eredmények a honvédség és csendőrség lelkes sportszelleme és komoly sportmunkáját dicsérik.

A hadsereg sportversenyek július 1-én Budapesten az új ügetőversenypályán, a Kormányzó Úr Ő Főméltósága magas jelenlétében megtartott impozáns, színes és gazdag műsorú záróünnepellyel nyertek méltó befejezést, melynek keretében az ünnepélyes díjkiosztás is megtörtént. A záróünnepély alkalmával a sokezerényi közönség zsúfolásig megtöltötte a pálya tribünjeit és lelkesen tapsolt a kiválóan rendezett ünnepély szobnól-szebb műsorszámainak.

Örömmel állapítjuk meg, hogy a hadsereg-sportversenyeken a magyar csendőrség, annak dacára, hogy edzési lehetősége szolgálatunk különleges természetében következében meseze a honvédségé mögött marad, a hadsereg sportversenyeken igen szépen szerepelt s mint az alábbi eredményekből látható, nem egy versenyszámban a honvédséggel szemben is győzelmet aratott. Győzteseink névszerint: *Csűrös Gyula ny. őrnagy, vitéz Bakó László százados, Bakos János csendőr, Hangodi János tiszthelyettes, Kerékgyártó József csendőr, Kiss Sándor csendőr, Kökény Ferenc, Máté János, Nyilasi Béla, Osztopányi János csendőrök, Révész János törzsőrmester, Solymosi András, Tóth János és Varga Lajos csendőrök.* Az eredményben a miskolci VII. csendőrkerület az összes többi kerületet megelőzte. Nagy örömmel és büszkeséggel gratulálunk az egész testületünket kiemelő szép eredményekhez azzal a reménnyel, hogy azok a jövőben még tovább fognak sokasodni.

A hadsereg sportversenyek részletes eredménye a következő:

1. **Öttusa.** (Pentatlon.) (Tereplovaglás, párbajtőr, pizolyövés, úszás, mezei futás): 1. Petneházy Imre főhadnagy 29 pont, 2. vitéz Orbán Nándor hadnagy 31.5 pont, 3. Platty Árpád légügyi főellenőr 31.5 pont.

2. **Puskalőverseny.** (Hadipuska, tiszti.) Távolság: 300 m, nemzetközi körös céltábla, 60 lövés 6—6 sorozatban, 20—20 lövésenként, álló-, térdelő-, majd fekvő testhelyzetben: 1. Simonfay (Lemberkovits) Antal főhadnagy 457, 2. Zsótér Bertalan főhadnagy 442, 3. Bényi Elemér főhadnagy 436 egységgel.

Hadserreg-sportverseny: Osztopányi János csendőr 177 cm magasugrása, amellyel a bajnokságot megnyerte.

2. a) *Hadipuska, altiszti.* Versenyfeltételek mint a tisztinél, 30 lövés 10—10 lövésenként, álló-, térdelő-, majd fekvőhelyzetben: 1. Lányi József őrmester 193, 2. Takács Károly őrmester 184, 3. Lippay Bertalan alhadnagy 184, 4. Kiss Sándor I. csendőrkerületbeli csendőr 178, 8. Hangozó János V. csendőrkerületbeli tiszthelyettes 168 egységgel.

2. b) *Hadipuska, toborzott legénységi.* Versenyfeltételek mint az altiszteknél: 1. Cseke Gyula honvéd 173, 2. Bitter Ferenc őrvezető 171, 3. Makkár László őrvezető 155 egységgel.

2. c) *Ismétlőpisztolylőverseny.* (Tiszti.) Távolság: 25 m. 165 cm magas, 10 körös céltábla, 20 lövés négy sorozatban. 2 próbálövés: 1. Zsótér Bertalan főhadnagy 191, 2. dr. Lukács Kornél hadbíró főhadnagy 188, 3. Fölnagy Miklós főhadnagy 187 egységgel.

2. d) *Ismétlőpisztolylőverseny.* (Altiszti.) Távolság: 50 m, 10 körös céltábla, 2 próba- és 8 számítólövés egy sorozatban: 1. Solymosi András VII. kerületbeli csendőr, 2. Révész János I. csendőrkerületbeli törzsőrmester, 3. Szabó András tiszthelyettes.

2. e) *Kisöbű puskalőverseny.* Távolság: 50 m, nemzeti 10 körös kisöbű céltábla, 120 lövés, 12 sorozatban, mindhárom testhelyzetben, 40—40 lövés: 1. Simonfay (Lemberkovits) Antal főhadnagy 1112, 2. Zsótér Bertalan főhadnagy 1099, 3. Hradetzky Zoltán főhadnagy 1086 egységgel.

2. e) *Céllövőpisztolylőverseny.* Távolság: 50 m, nemzeti 10 körös pisztolycéltábla, 60 lövés, hat sorozatban, állva, szabadkézzel: 1. Zsótér Bertalan főhadnagy 502, 2. dr. Andrejovits Arisztid ezredorvos 448, 3. Hradetzky Zoltán főhadnagy 478 egységgel.

3. *Agyaggalamblovés.* (A) osztály): 50 agyaggalamb 10, 10, 15, 15, 20, 20 és 10 lövésből álló, 7 sorozatban, 15 méterről: 1. Vitéz Pintér Aladár alezredes 50—42, 2. Pappváry András hadnagy 50—41, 3. Papp Kálmán százados 50—39 találattal.

3. a) *Agyaggalamblovés.* (B) osztály): 100 agyaggalamb, 10, 10, 15, 15, 20, 20 és 10 lövésből álló, 7 sorozatban, 15 méterről: 1. Gregorovits Ernő százados 100—90, 2. dr. Józsa Géza százados 100—88, 3. Vadász Dezső százados 100—78 találattal.

4. *Díjugratások.* „120”-as díjugratás: 16 darab 120 cm-nél nem magasabb, vagy 350 cm-nél nem szélesebb akadály, amelyekből 6 összetett és 2 hármassugrás. Előírt idő: percenként 350 méter. 1. Kalotay Béla főhadnagy „Kényelmes” nevű lovával 2.25, 3 hibaponttal, 2. Parázsó Zoltán főhadnagy „Bába IV.” nevű lovával 1.40, 4 hibaponttal, 3. gróf Hoyos György hadnagy „illetlen” nevű lovával 1.49, 4 hibaponttal.

4. a) *„130”-as díjugratás:* 16 drb. 130 cm-nél nem magasabb, vagy 400 cm-nél nem szélesebb akadály, amelyből 6 összetett és kettő hármassugrás. Idő: percenként 400 méter. 1. Vitéz Kalotay Béla főhadnagy „Kényelmes” nevű lovával, 2. Greiter Ferenc hadnagy „Igazó” nevű lovával, 3. Török Ernő zászlós „Lábatlan” nevű lovával.

4. b) *Olympiai díjugratás:* Legkevesebb 14 akadályon 18 ugrás és pedig hét 130 cm, négy 140 cm, négy 150 cm, két 160 cm magas akadályugrás és egy 450 cm széles vizesárok sővényvel. Idő: percenként 400 m. 1. Dr. Reznek Jenő százados „Sellő” nevű lovával 1:52, 0 hibaponttal, 2. Dr. Reznek Jenő százados „Kalandor” nevű lovával 1:51, 0 hibaponttal, 3. vitéz Cseh Kálmán százados „Klió” nevű lovával 2:20, 1¼ hibaponttal.

5. **Díjlovasok:** Könnyű díjlovasok: 1. Ricsóvári Takács József alezredes „Ityóka” nevű lovával, 2. Ternegg Kálmán alezredes „Fruska” nevű lovával, 3. Lox Vidor főhadnagy „Napsugár” nevű lovával.

5. a) „Szent-György” díjlovasok: 1. Vitéz Magasházy László ezredes „Tücsök” nevű lovával, 2. báró Exterde Dénes főhadnagy „Ostrom” nevű lovával, 3. vitéz Hanthy László százados „Parádés” nevű lovával.

5. b) *Olympiai díjlovasok:* 1. Vitéz Magasházy László ezredes „Tücsök” nevű lovával, 2. Grós Ödön főhadnagy „Mókus” nevű lovával, 3. Scholtz Dezső őrnagy „Edus” nevű lovával.

5. c) *Olympiai Military:* 1. Báró Pongrácz Géza százados „Havas” nevű lovával 87.5 ponttal, 2. Németh Dezső százados „Gerle” nevű lovával 92.1 ponttal, 3. Endrődy Ágoston főhadnagy „Pandur” nevű lovával 140.7 ponttal.

6. **Lovaspólok:** 1. m. kir. „Bem József” lovastüzérszaktály csapata, 2. m. kir. „I. Ferenc József” Jászku 1. honvédszázados csapata, 3. a m. kir. miskolci „Szondy György” 7. honvédtüzérszaktály csapata, 4. a m. kir. „Árpád fejedelem” 2/I. huszárszaktály csapata.

7. **Parancsörtishti lovasok:** Távolság kb. 50 km, amely lelovasolandó 1:75.000 térkép alapján, több ellenőrző állomás érintésével, tetszésszerű úton és járműben. 1. Somváry Károly főhadnagy „Lazarista” nevű lovával, 2. Somogyi Jenő százados „Hajnal” nevű lovával, 3. Lesztvánszky János százados „Kacér” nevű lovával.

8. **Vívás: Kard egyéni (Junior):** 1. vitéz Bakó László csendőrszázados 6 győzelemmel, 2. Radó Elemér alhadbiztos 5 győzelemmel, 3. vitéz Ujfalussy Ákos hadnagy 5 győzelemmel.

8. a) **Kard egyéni (Senior):** 1. Maszlay Lajos főhadnagy 2 győzelemmel, 2. Zirczy Antal százados 6 győzelemmel, 3. Idrányi Ferenc főhadnagy 4 győzelemmel.

8. b) **Kard csapat:** 1. az 1. vegyesdandár csapata: vitéz Bakó László csendőrszázados, vitéz Ujfalussy Ákos hadnagy, Bodó Lajos folyamőrkapitány és Radó Elemér alhadbiztos, 3 csapat és 34 egyéni győzelemmel, 2. a 2. vegyesdandár csapata: Timár István légügyi főellenőr, Gerő Pál hadnagy, Lipták Aurél hadnagy és Szabó Mátyás főhadnagy, 1 csapat és 25 egyéni győzelemmel, 3. az 5. vegyesdandár csapata: Báder József főhadnagy, Kiss Ernő hadnagy, Szőnyi László hadnagy és Lakatos Imre főhadnagy, 1 csapat és 19 egyéni győzelemmel.

8. c) **Tőr (junior):** 1. Somogyi Imre alezredes, 2. vitéz Bakó László csendőrszázados, 3. Radó Elemér alhadbiztos.

8. d) **Tőr (senior):** 1. Zirczy Antal százados 6 győzelemmel, 2. Idrányi Ferenc főhadnagy 5 győzelemmel, 3. Száraz Alfréd főhadnagy 4 győzelemmel.

8. e) **Párbajtőr (junior):** 1. Király István hadnagy 6 győzelemmel, 2. Kevei (Richter) János hadnagy 5 győzelemmel, 3. vitéz Boldvai Emil alhadbiztos 4 győzelemmel.

8. f) **Párbajtőr (senior):** 1. Székelyhídy Tibor főhadnagy 6 győzelemmel, 2. Zirczy Antal százados 6 győzelemmel, 3. vitéz Bakó László százados 4 győzelemmel.

9. **Folyamúszás. Bajnoki csoport:** 1. Bicskey Aladár főhadnagy, 2. Fehér István hajónagy, 3. Erdélyi József főhadnagy.

9. a) **Kezdők csoportja:** 1. Ruzska Ferenc hadnagy, 2. dr. Malonyai László hadnagy, 3. Csethe István hadnagy.

9. b) **35 éven felüliek csoportja:** 1. vitéz Bertalan Árpád százados, 2. Lamprecht Ferenc alezredes, 3. Csűrös Gyula ny. csendőrnagy.

10. **Evezés:** Kormányos négyvezős: Távolság: 1500

m, palánkos hajóban: 1. a m. kir. „Török Ignác” 2. utász-zászlóalj csapata 4 perc 48.6 másodperc, 2. a m. kir. „Bornemissa Gergely” 1. utász-zászlóalj csapata, 3. a m. kir. egyesített hidászszakaszok csapata.

10. a) **Egyvezős.** Távolság 2000 m, palánkos hajóban: 1. Burányi Pál főhadnagy 6 perc 53.8 másodperc, 2. vitéz dr. Ferencalmay János főorvos 7 perc 06 másodperc, 3. Pethő László főhadnagy.

11. **Tenisz. Páros:** 1. Várady Szabó Andor százados és Kövér Ákos százados pár, 2. Horváth Jenő százados és Lovag Kirchmayer Kálmán folyamőrkapitány pár, 3. Horváth Sándor százados és Papp Kőkényesdy Sándor főhadnagy pár.

11. a) **Egyes:** 1. Lovag Kirchmayer Kálmán folyamőrkapitány, 2. Várady Szabó András százados.

12. **Katonai terepsport. Jelentőfutó láncverseny.** Távolság: 1000 méter, feladat: rövid szóbeli és írásbeli parancsok továbbítása: 1. a soproni 2/III. határőrszaktály csapata, 2. a m. kir. „Béla király” 8. honvédszázados csapata, 3. a miskolci VII. határőrszaktály csapata.

12. a) **Akadályfutás félrajban:** 1. a m. kir. „József Nádor” 2. honvédszázados csapata, 2. a m. kir. „Szent István” 3. honvédszázados csapata, 3. az 1. utász-zászlóalj csapata.

12. b) **Árokugrás.** Egy 250 cm-től 500 cm-ig szélesedő 60 cm-től 200 cm-ig mélyülő árkon való átugrás: 1. Varga Sándor törzsőrmester, 2. Hezső László szakaszvezető, 3. Márkus László tizedes.

12. c) **Kézigránátdobás.** Céldobás és távdobás: 1. Bappé Ferenc őrvezető, 2. Csizli András szakaszvezető, 3. Varga Sándor honvéd.

13. **Kerékpáros csapatverseny.** Távolság: 66 km. Űtközben a csapatok harcserű lövőgyakorlatokat végeztek, melynek eredményei a végeredménybe beszámítottak: 1. az 1. kerékpáros zászlóalj csapata, 2. a 4. kerékpáros zászlóalj csapata, 3. a 6. kerékpáros zászlóalj csapata.

14. **Atlétika. 4×400 méteres síkfutás:** 1. a m. kir. csendőrség csapata 1 perc 14 másodperc, 2. a m. kir. „Teleki Miklós” honvéd sporttanár és vívómesterképző intézet csapata 1 perc 15 másodperc, 3. a m. kir. „Bercsényi Miklós” 1. honvédtüzérszaktály csapata 1 perc 16 másodperces idővel.

14. a) **100 méteres síkfutás:** 1. Bérces Elek szakaszvezető, 2. Csizmadia Ferenc szakaszvezető, 3. Varga Lajos VII. kerületbeli csendőr.

14. b) **800 méteres síkfutás:** 1. Görög László tüzér 2 perc 2 másodperc, 2. Nyilasi Béla VII. kerületbeli csendőr 2 perc 3 másodperc, 3. Márki Ferenc szakaszvezető 2 perc 3.2 másodperces idővel.

14. c) **Magasugrás:** 1. Osztopányi János csendőr 177, 2. Cifra József honvéd 177, 3. Tóth János I. kerületbeli csendőr 165 centiméteres ugrással.

14. d) **Távolugrás:** 1. Vörös István II. osztályú alsegéd 641, 2. Cifra Sándor honvéd 632, 3. Aranyos Sándor huszár 625, 6. Bakos János VII. kerületbeli csendőr 598 centiméteres ugrással.

15. **Ökölvívás.** — Legénységi. **Légsúly:** 1. Musik János folyamőr.

15. a) **Bantamsúly:** 1. Nagy Lajos honvéd.

15. b) **Pehelysúly:** 1. Mészáros Mihály honvéd.

15. c) **Könnyűsúly:** 1. Schuchter András folyamőr.

15. d) **Weltersúly:** 1. Kocsis János honvéd.

15. e) **Középsúly:** 1. Bognár József tüzér.

15. f) **Kisnehézsúly:** 1. Rusznyák Béla honvéd.

15. g) **Nehézsúly:** 1. Mihalek István folyamőr.

Árvai Géza tiszthelyettes.

A világháború kitörésekor mint önként jelentkező került ki az orosz harctérre. A 69. gyalogezred 7. századához osztották be, ahol mint szolgálatvezető, majd mint szakasparancsnok 1914 októberétől 1916 június hó végéig teljesített szolgálatot.

Résztvevett az ezred minden harcában s izzó hazaszeretettel igyekezett az alája rendelt s a vele együtt küzdő csatárok küzdőképességét fokozni. Erre igen nagy szükség volt, mert az oroszok óriási túlerővel tá-

madták arcvonalunkat. Árvai tiszthelyettes mindenütt ott volt. Harcolt, foglyokat hallgatott ki, a zsákmányolt hadianyagot rendezte, sebesülteket részesített első segítségben és sok tennivalója mellett mindenkire volt pár jó szava. Rajongásig szerették alárendeltjei és megbecsülték előljárói.

1915 március hó 6-án Lemberg felszabadítása érdekében megindult általános támadásnál az ezred Galiciában, a Cisna-Baligródi országot mentén támadott. Egy meredek hegy megrohmozásánál Árvai tiszthelyettes századparancsnoka — verebélyi Marssó Pál csendőrszázados — fejlövést kapott. Csapataink támadása az orosz túlerőn megakadt s vissza kellett vonulni. Árvai tiszthelyettes erős ellenséges tűzben, szakadé-

kokon, patakokon át sietett súlyosan sebesült századparancsnoka megmentésére. Egy sebesültvívó segítségével, élete kockáztatásával sikerült öntudatát vesztett előljáróját a tűzből kivonni és így a biztos fogásba eséstől megmenteni.

Árvai tiszthelyettest vitéz és bátor tettéért a bronz vitézségi éremmel tüntették ki.

CSENDŐR LEKSZIKON.

71. kérdés. *A járőr megjelenik egy olyan egyén lakásán, akinek elővezetésére hatósági felhívást kapott. Az illető, mikor a járőr közölte vele megjelenése célját, így fakadt ki: „Hagyjanak engem békén, mert különben magukat akasztatom fel elsőnek, ha proletárdiktatúra lesz!” Terheli-cselekmény gyanúja az illetőt eme kijelentései miatt? Mi a járőr helyes eljárása ily esetben?*

Válasz. Az elővezetendő egyén kijelentése olyan fenyegetésnek, amely a járőrt szolgálatában akadályozni alkalmas lenne, nem tekinthető. Ellenben az a tény, hogy a járőrnek, ha feltételelesen is, felakasztást helyezett kilátásba, a járőr lealacsonyítása s így becsületsértés. A cselekmény tehát az 1914:XLII. t.-c. 2. §-ába ütköző a 4. § 2. bekezdése szerint minősülő (a csendőrség egy részének hivatása gyakorlására vonatkozó), a 8. § 3. pontja szerint felhatalmazásra, hivatalból üldözendő becsületsértés vétsége. A felhatalmazást a kir. ügyészségnek a belügyminiszter úr adja meg s az eljárás a kir. törvényszék hatáskörébe tartozik.

Minden járőr ily esetben erélyesen figyelmeztetni fogja az illetőt, hogy kijelentései sértők s ezzel büncselekményt követett el, valamint arra is, hogy sértéseit hagyja abba, mert ezért a cselekményért máris megindítja ellene az eljárást.

A járőrnek az elkövetett sértésről szabályszerű feljelentést kell szerkesztenie s ezt a Szut. 108. pont 3. bekezdése értelmében az őrsparancsnoknak benyújtania, hogy előljáróinak módjuk legyen a felhatalmazás kieszközlése kérdésében véleményt nyilvánítva az ügyet a belügyminiszter úr elé terjeszteni, vagy ha a szolgálat érdekében nem tartják kívánatosnak a bünper megindítását, a feljelentés félretételét javasolni. Ehhez az előljáró parancsnokságnak törvényes joga van.

72. kérdés. *Ha valamely egyesület vagy testület ismeretterjesztő előadást rendez, szüksége van-e ehhez hatósági engedélyre? Szabad-e az előadás után táncot rögtönözni? Szabad-e belépődíjat szedni?*

Válasz. Az egyesületek, testületek, iskolák, árvaházak alapszabályszerűen, illetőleg a létesítésükkel kapcsolatos szabályzatok keretében mozgó, tagjaik, illetőleg az intézményhez tartozó érdekelték részére rendőrhatalósági engedelem nélkül rendezhetnek ismeretterjesztő vagy működvelő előadásokat. Ha azonban az előadásokon idegenek is résztvesznek, a rendőrhatalósági engedélyt meg kell szerezniök. Láttamozott alapszabályú egyesületek tagjaik részére záróráig tartó táncmulatságot is rendezhetnek. Ha azonban a mulatságon nem tagok is résztvesznek és ott bármily alakban (belépesi díj, ruhatári díj, költségmegtérítés, stb.) díjat szednek, akkor már előzetes rendőrhatalósági engedélyt kell kérni a mulatság megtartására.

Mindebből tehát az következik, hogy az ilyen egyesületeken s hatósági felügyelet alatt álló intézményeken kívül bárki más, bármily címen rendez nyilvános előadást, táncmulatságot, belépődíjjal vagy anélkül, előzetes rendőrhatalósági engedélyre van szüksége. Rendőrhatalósági engedély nélkül ilyesminek rendezése a Kbt. 76. §-ába ütköző kihágás. Ezt a kihágást követi el az is, aki a rendőrhatalósági engedély kere-

teit átlépi, tehát például ha az engedély csak előadásra szól, táncot is rögtönzött, ha a belépődíj szedése nincs megengedve, mégis szed stb.

Megjegyezzük végül, hogy újabb belügyminiszteri rendeletek különösen a nyilvános helyen való táncolás kérdésében különleges rendszabályokat tartalmaznak. Ezek a különleges rendszabályok a nyilvános táncanítással, a nyilvános helyiségekben való ú. n. rögtönzött táncekkal, továbbá azoknak az egyesületeknek és kluboknak működésével kapcsolatosak, amelyek nem tagok részvételével rendeznek táncmulatságokat. Ilyen elsősorban a 206.000 B. M. 1926. sz. rendelet, amely szerint a Kbtk. 76. §-ában foglalt büntető tételnél súlyosabban megszabott büntetés alá esnek azok, akik engedély nélkül „rögtönzött” táncot rendeznek.

Melyik rendelkezést kell alkalmazni adott esetben, ezt az ítéletre hivatott rendőrhatalóság dönti el. A esendőrnek csak azt kell pontosan tudnia, mikor van rendőrhatalósági engedélyre szükség előadások és táncos vigalmak rendezéséhez, mikor nincs. Ebben a kérdésben pedig a fentebb monditak eléggé biztosan eligazítják.

73. kérdés. *Gyanúsítottat a járőr éjjeli időben egy bezárt üzlet előtt ólálkodni találja. Birtokában több tolvajkulcsot, fesszűtővasat és veszelőt talál. Beismeri, hogy szándékában volt az üzletbe betörni s éppen ehhez készülődött, amikor a járőr elébe loptant. A gyanúsítottról megállapítja a járőr, hogy a szomszédos községben lakik s munka nélkül lévő földműves-napszámos. Tekintve, hogy a gyanúsított a szándékolt lopást még nem kezdte meg, milyen büncselekménynek gyanúsítható s egyáltalában mi a járőr helyes eljárása vele, mint a közbiztonságra nyilván veszedelmes clemmel szemben?*

Válasz. Az ilyen körülmények közt talált egyént minden esetben terhelni az a gyanu, hogy munkakerülésből csavarog s munkakerülő életmódot folytat, hiszen nyilván nem azért hagyta el rendes lakhelyét, hogy munkát keressen s minden valószínűség szerint le is tett már arról, hogy tisztességes munkából megéljen. A nála talált betörőszerszámok világosan utalnak arra a gyanura is, hogy a gyanúsított az erkölcsi züllés útján van s a közbiztonságra veszedelmes munkakerülő egyéné vált. Terhelni tehát az 1913. évi XXI. t.-c. 3. §-ának 1. pontjában ütköző közveszélyes munkakerülés vétségének alapos gyanuja. Minthogy a gyanúsítottat csavarogásban találták, tehát állandó tartózkodóhelye és rendes foglalkozása nincs, a Szut. 312. B. 8. pontja alapján el kell fogni és tényvázlal kíséretében az illetékes kir. járásbíróhoz elé kell állítani.

74. kérdés. *Az állategészségügyi törvény (1928: XIX. t.-c.) értelmében az elsőfokú állategészségügyi rendőri hatóság által elrendelt ebzárlat alól ki vannak-e véve azok az ebek, amelyeket veszettség ellen beoltottak?*

Válasz. Nincsenek kivéve. A veszettség ellen alkalmazott védőoltás hatása ugyanis csak bizonyos ideig (körülbelül 10 hónapig) tart. Körülmenyes lenne tehát az ily émen kivételre számot tartó ebtulajdonos kérésének elbírálása, de egyébként is az ilyen kivétel feletle megnehezítené az ellenőrzés művét és a kívánatos egyöntetűséget. A védőoltás csak akkor ad az ebtulajdonosnak jogot kivételre elbírásra, ha a másodfokú állategészségügyi rendőri hatóság elrendelte valamely községben valamennyi kutya kiirtását. Ilyenkor a védőoltásos kutya tulajdonosa kérheti, hogy kiirtás helyett vegyék a kutyáját hatósági megfigyelés alá.

75. kérdés. *A járőr észleli, hogy egy hajó a Dunán délszláv lobogóval kiköt magyarr területen s uszályába gabonát méret be gyanus hitelességű mérlegen. Joga van-e a járőrnek a délszláv lobogójú uszályra lépni s az észlelt mértékügyi kihágás, esetleg csalás ügyében nyomozást folytatni. Joga van-e őrizetbe venni a gyanus mérőeszközöket?*

Válasz. A Dunára vonatkozó nemzetközi egyezményt Magyarország az 1923. évi XIV. törvényekbe iktatta. Ennek ér-

telmében a dunai hajózás a folyam egész hajózható részén azaz Ulm és a Fekete-tenger között minden lobogó részére szabad és nyitva áll. Ennek ellenőrzése és felügyelete nemzetközi jogi alapú a Nemzetközi Dunabizottság feladatkörébe tartozik, azonban a rendészeti hatalom a parti államok hatáskörébe tartozik. Ebből az utóbbi szabályból következik, hogy a rendészeti hatalmat gyakorló parti állam közege hivatalos közbiztonsági szolgálata gyakorlásában, ha arra szükség van, bármely hajóra léphet s nyomozását ott folytathatja.

Szabály azonban az, hogy a hajózás forgalmának ellenőrzését általában az ú. n. folyamrendészeti hatóságok gyakorolják. Ezek: első fokon a révkapitányságok és kirendeltségek, másodfokon a révfőkaptányság, harmadfokon a belügyminiszter. Az elsőfokú folyamrendészeti hatóságok hatáskörébe tartozik különösen az általános folyamrendészeti szolgálat, a közrendészet és közbiztonság érdekeinek védelme (a hajóforgalomban az utas- és útlevelellenőrzés, a külföldiek, kivándorlók ellenőrzése) és a folyamegészségügyi szolgálat. Ezeknek a hatóságoknak végrehajtó szervei a hatósági joggal felruházott révkirendeltségek és a parti révőrségek. Karhatalmi szerv a m. kir. folyamőrség. Ennek élén áll a folyamőrség felügyelője, aki a folyamőrségi és a folyamrendészeti ügyekben a belügyminiszter legfőbb végrehajtó és ellenőrző szerve és egyszersmind szakközvege. Révkapitányságok működnek Budapest, Gönyűn, Kemáronban, Szobon, Dunaföldvart, Mohácsen, Szegeden, Barcon, Siófokon.

Az illetékes m. kir. révkapitányságoknak joguk van bizonyos kisebbfokú mulasztások és szabályszegések esetén 80 P-ig terjedő pénzbírsággal sújtani a dunai úszóművek, hajók stb. kapitányait (vezetőit), sőt őket kihágási bíraskodás alá is vonhatják. Kihágás miatt azonban az illetékes közigazgatási hatóságok járnak el.

Mindezekből megállapítható, hogy a dunai hajózással kapcsolatos közrendészeti és közbiztonsági szolgálat meglehetősen kényes és bonyolult kérdés. Leghelyesebb tehát, ha a esendőr lehetőleg távol tartja magát ebbe a kérdésbe való beleavatkozástól s szolgálatának ellátásában észlelt, hatósági közbelépésre okot adó esetben a révkapitányságot értesíti s ennek engedi át az érdemi beavatkozás és intézkedés jogát. Csak halasztást nem tűrő esetben lépjen fel saját hatáskörében, ilyenkor is kellő higgadsággal és megfontoltsággal, mert nemzetközi jogi vonatkozásokról van szó. A kérdésben feltett esetet nem tartjuk olyanak, amely halasztást nem tűr.

76. kérdés. *Egy gépkocsira, amelyben egy m. kir. miniszter ül, az országúton a gyanúsított köveket dob. Sem a kocsi-ban ülők, sem a kocsit nem sérülnek meg. Milyen büncselekmény gyanuja terhel a dobálót?*

Válasz. Háromféle büncselekmény gyanujáról lehet szó. 1. Aki a gépkocsira követ dob, oly eselekményt követ el, amellyel a gépkocsit megrongálhatja (ablakát betörheti, a burkolt részeket behorpaszthatja stb.). Ha az eredmény be nem következik, ez a gyanúsított akaratán kívüli álló, abból az okból történt, hogy a kocsit nem találta el. A eselekmény tehát a Btk. 418. §-ába ütköző, idegen ingó dolog szándékos és jogtalan megrongálásával elkövetett vétség kísérlete a Btk. 65. §-a szerint. A eselekmény magánindítványra üldözendő s a kir. járásbíró hatáskörébe tartozik. 2. A Kbtk. 41. §-ába ütköző, közrend ellen elkövetett kihágás gyanuja is fennforog, mert a súlyos testisértéssel fenyegetés fogalmát kimeríti, ha valakire követ dobálnak. Ez a kihágás hivatalból üldözendő s a kir. járásbíró hatáskörébe tartozik. 3. Az 1914:XXI. t.-c. 2. §-ába ütköző becsületsértés vétségének jelenségei is felfedezhetők a gyanúsított eselekményében, mert lealacsonyító valakire az, ha követ dobálják meg. Ez a eselekmény is magánindítványra üldözendő s a kir. járásbíró hatáskörébe tartozik.

Ilyen esetben, mikor egy m. kir. minisztertől beszerzendő magánindítványról van szó, a esendőr helyesen jár el, ha a tényállást kideríti, a kir. ügyésznek az ügyről jelentést tesz, annak megemlítése mellett, hogy a magánindítvány kicseleklésére nem érezvén magát hivatottnak, fordul a kir. ügyészhez s nem a kir. járásbíróhoz. A kir. ügyész ezeketán vagy felterjesztést tesz feletle hatóságához, hogy az illető m. kir. miniszter úrnak módja legyen a magánindítvány előterjesztése kiadásában nyilatkozni, avagy a feljelentést megküldi az illetékes bírósághoz s arra bizza, milyen további jogi lépéseket kíván tenni az ügyben.

ÓVAKODJ ATTÓL:

Aki talmi aranyláncot, üvegből készült ékkövet hord. Akinek minden szava mézes.

Aki azonnal feketének festi, akit ti dicsértek.

Aki azt mondja: — Nincsen Isten!

Aki többet költ, mint amennyi tőle illenék.

GÁRDONYI GÉZA.

77. kérdés. *Mi a különbség pénzbüntetés és pénzbírság között? Mikor alkalmazzák az egyiket, mikor a másikat s mi azoknak legelső és legfőbb határa?*

Válasz. A pénzbírság általában pénzbeli büntetés valamely rendszabály megsértése miatt; általában abban különbözik a pénzbüntetéstől, hogy szabadságvesztés büntetésére nem lehet átváltoztatni. Ez a megállapítás azonban csak általánosságban érvényes, mert vannak törvényeink és törvényerejű jogszabályaink, ahol pénzbírságról van szó, holott rajta szabadságvesztés büntetésre átváltoztatható pénzbüntetést kell érteni. Ez az eset például a jövedéki büntető eljárásban. Viszont vannak törvényes rendelkezések, amelyek oly pénzbüntetés kiszabását rendelik, amelyet szabadságvesztésre nem lehet átváltoztatni. Ez az eset például a fegyelmi jogban fordul elő.

A pénzbírságot elsősorban hatósági eljárásban, rendezettség miatt alkalmazzák az eljárásban résztvevő felekkel, vagy a felek képviselőivel szemben. Így például a bünvádi eljárásban, a polgári peres eljárásban, fegyelmi eljárásban s a közigazgatási hatóságok előtt folyó eljárásban is. Több törvényünk van, amely az alaptalan felszólalások és beadványok szerkesztőit, alaptalan perorvoslatok használóit is pénzbírsággal sújtja. Ilyen törvény pl. a polgári perrendtartásról, a végrehajtó eljárásról, a telekkönyvi betétszerkesztésről szóló törvény. Ezekkívül élénk szerepet játszik a pénzbírság intézménye a kisebb hivatali mulasztást, késedelmeskedést elkövető hatósági személyek (közlegek), közjegyzők és ügyvédek megrendszabályozásában. Pénzbírsággal sújthatja azt az árvaszék, aki a gyámságot és gondnokságot törvényes ok nélkül nem fogadja el, pénzbírsággal sújthatja a gyámot, aki nem teljesíti kötelességét stb.

A pénzbírság mértékét mindig az a külön törvény szabja meg, amely a pénzbírság alkalmazására vonatkozó jogszabályt tartalmazza. Általános törvényes rendelkezés erre nincsen. Többnyire kisebb, 1000 P-n alul levő összegek szerepelnek a mérték megállapításában. Az 1875:XXXVII. t.-c. (Kereskedelmi törvény) 2000 P-ig terjedő pénzbírságot is ismer a kereskedelmi lárságok szervei terhére megállapított ú. n. kereskedelmi vétségek tekintetében.

A pénzbüntetés általában a büntetetlen vagyonára nehezedő büntetés, amelynek azonban nem célja a vagyon elkobozása, sőt törvényeink kifejezetten kimondják, hogy a büntetést olyan pénzbüntetéssel, amely vagyoni romlását idézné elő, vagy reá nézve aránytalan megterhelést jelentene, nem lehet sújtani.

A ma érvényben levő jogszabályok szerint a büntető eljárásban minden büncselekmény esetében lehet pénzbüntetést kiszabni mellékbüntetésként a szabadságvesztésbüntetés, mint főbüntetés mellett, ha a vádlottnak megfelelő vagyona, jövedelme, keresete van. Kötelező a pénzbüntetésnek, mint mellékbüntetésnek kiszabása, ha nyereségvágyból vagy jogtalan vagyonszerzés végett követtek el büncselekményt. A főfeltétel mindig az, hogy az elítéltnek vagyona (keresete, jövedelme) legyen.

Újabb jogszabályaink nagyobb szerepet kívántak juttatni a pénzbüntetés jogintézményének a büntető igazságszolgáltatásban, mert helyesebb dolog inkább vagyoni büntetést alkalmazni, mint rövid tartamú szabadságvesztés-büntetést. Ezért külön kimondja az 1928:X. t.-c. (a második büntetőnovella) 4. §-a, hogy vétség vagy kihágás esetében, ha enyhítő körülmények nincsenek is, a bíróság mellőzheti a szabadságvesztés-büntetést és főbüntetésként megfelelő súlyos pénzbüntetést alkalmazhat. Ennek helye természetesen csak akkor lehet, ha az elítélt a pénzbüntetést előreláthatólag meg tudja fizetni s egyénisége valóban olyan, hogy szívesebben fizeti meg a kiírt pénzbüntetést, mintsem hogy szabadságvesztés-büntetést töltjön.

A pénzbüntetés legkisebb összege általában 1 P, legmagasabb összege: büntett esetén 20 000 P, vétség esetén 8000 P; kihágás esetén: 600 P, ha a kihágást törvény, 200 P, ha miniszteri rendelet, 100 P, ha törvényhatósági szabályrendelet vagy államrendőrségi rendelet és 40 P, ha városi szabályrendelet határozza meg. Fiatalkorúra 100 P-nél nagyobb pénzbüntetést megállapítani nem lehet.

A pénzbüntetésre, különösen annak mértékére vonatkozólag kivételes jogterületet foglalnak el a jövedéki kihágásokra, ide értve a pénzügyi jogszabályokba ütköző szabálytalansá-

gokra megállapított pénzbüntetések és pénzbírságok is. Nem vonatkoznak a pénzbüntetésről szóló és az 1928:X. t.-c.-ben megállapított új jogszabályok azokra a régebbi jogszabályokra sem, amelyek az egyes esetekben kiszabható pénzbüntetés vagy pénzbírság összegét százalékban vagy hányadban fejezik ki, vagy ha az a kártól és a jogtalan nyereségtől függ. Ezeket a jogterületeken tehát a jelzett korlátokon messze túlmenő összegű pénzbüntetést lehet kiszabni. Érdekes azonban, hogy ezeket a sokszor nagyösszegű (több százezer P-re menő) pénzbüntetéseket vétség esetében egy évnél, büntett esetében két évnél hosszabb szabadságvesztésre nem lehet átváltoztatni, ha a kiszabott pénzbüntetés behajthatatlanná válik.

Ha a bíróság pénzbüntetést szab ki, ítéletében mindig meg kell állapítani, milyen nemű és tartalmú szabadságvesztésbüntetésre kell átváltoztatni azt, ha behajthatatlanná válik. A vétség miatt kiszabott pénzbüntetést fogházra (államfogházra), a kihágás miatt kiszabottat elzárásra kell átváltoztatni. Ha pedig a pénzbüntetést mellékbüntetésként szabták ki, ugyanolyan nemű szabadságvesztés-büntetésre kell átváltoztatni, amilyenben a főbüntetést szabták ki (itt tehát szerepelhet a szabadságvesztés-büntetés valamennyi neme). A pénzbüntetésnek átváltoztatásában szabadságvesztés-büntetésre 1 P-től 100 P-ig terjedő összeg helyett 1—1 napot lehet számítani.

A pénzbüntetést az elítélt hagyatékából is be lehet hajtatni, ha az ítélet még az elítélt életében jogerőre emelkedett.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK.

Szinlelt rablások kiderítése.

Írta: KÁRPÁTI JÓZSEF alhadnagy
(Győrszentmárton).

I.

1927 február 20-án a bönnyrétalapi örs távbeszélőn jelentette, hogy Lauber Károlyné* pesterzsébeti lakost a bönnyrétalapi országút mentén meglátották, 326 pengő 40 fillér értékű csomagját elrabolták, őt pedig súlyosan megverték. Gyanúsítottokról az örs pontos személyleírást is adott.

Az eset tudomásulvétele után a győrszentmártoni örsön egy járórt magamhoz véve, gyalog a 20 km távolságra fekvő Bönnyréta'apra mentem. Utközben egy gyanús egyénnel találkoztam, kire a közölt személyleírás nagyon ráillett. Ezt az embert magammal vittem. Az örsre érve, csak az örsparancsnokot találtam a laktanyában, mert az örs legénysége különböző irányokban nyomozott.

Az örsparancsnoktól vett jelentés után elmentem Kugel József bönnyrétalapi lakos lakására, hol a sértett ágyban fekvő. Kérdésemre Lauber Károlyné, szül. Kugel Anna, pesterzsébeti lakos előadta, hogy atyja temetésére érkezett Bönnyrétalap községbe. Február 19-én fél 17 órakor érkezett vonattal Budapestről a nagyszentjánosi vasútállomásra, honnan gyalog indult az 5 km távolságra fekvő Bönnyréta'apra. Midőn egy negyed 18 órakor a Bönny és Bana között elhúzó országútra ért, két ismeretlen egyénnel találkozott, kik földrepertertek, megrugdosták, majd a csomagját elvették. A csomag tartalma egy teljesen új női bunda, 3 kg

A jó lelkiismeretet önmagadnak köszönheted, a jó hírnevet a szomszédodnak.

SZENT AGOSTON.

* A neveket megváltoztattuk. (Szerk.)

kockacukor, 1 kg szemes-, 1 kg frankkávét, 1 liter rum és 15 méter sifon volt, melyek értéke 326 P 40 fillért tett ki.

A rablók személyleírására vonatkozólag előadta, hogy borotvált arcuk, nyírott bajuszuk volt, „mici” sapkát, szürke kabátot, pantallót és gumisarkú cipőt viseltek. Mindkettőjüknek hátzisa volt a hátán. A támadás alkalmával elég világos idő volt s így támadói külsejét, különösen a gumisarkú cipőt jól meg tudta jegyezni. Vesefájdalmakról panaszkodott, mert testének ezen részén a rablók nagyon megrugdosták. Szembesítettem vele az általam elővezetett idegen egyént, mire kijelentette, hogy az támadói egyikével sem azonos.

Ezek után sértettel kocsin a helyszínre mentem és ott támpontot vagy nyomokat nem találtam. Megnehezítette a munkát, hogy a bőnyrétalapi országúton ugyanakkor kábel-fektetéssel sok idegen munkás foglalkozott.

Sértett előadását mérlegelve ellentéteket láttam fennforogni, így:

1. Sértett fél 17 órakor, tehát még napvilágban indult el a nagyszentjánosi vasútállomásról a Bőnyrétalpra vezető forgalmas úton. Útonállásra sem a hely, sem az idő nem volt alkalmas;

2. Valószínűtlen, hogy valaki télen a bundáját nem ölti fel, hanem a csomagjába helyezi;

3. A csomagnak, ha mindaz, amit a sértett felsorolt, benne volt, legalább is 12—15 kg súlyosnak kellett lennie. Ilyen súlyos csomagot nem szokás 5 km távolságra kézben cipelni. Mindezek gyanumat olyan irányban ébresztették fel, hogy sértett a rablást valami, előttem egyelőre ismeretlen indokból csupán színleli.

Magyar tiszthelyettes, őrsparancsnok nem osztotta gyanumat, ő a rablás megtörténtét beigazoltak látta.

Gyanumat megerősítette a sértett magatartása is, hogy vonakodott magát orvossal megvizsgáltatni, azzal, hogy a rugások nyoma kívülről már meg sem látszik. A kikerdezt orvos ezzel szemben oda nyilatkozott, hogy a sértett által panaszolt bántalmazásoknak a bőr felületén legalább 4—5 napig eltartó nyomokat kellett visszahagyniok.

Tekintettel arra, hogy helyben beszerezhető adatokból a kérdés teljes tisztázását már nem várhattam, elhatároztam, hogy a nyomozást a sértett lakóhelyén, Pestszenterzsébeten fogom folytatni, ezért sértett tudta nélkül oda utaztam. Itt sértett férjét lakásán a legnagyobb nyomorban találtam. Kérdésemre elmondotta, hogy neje elutazott atyja temetésére Bőnyrétalpra. Szegénységük miatt neje az útiköltséget, valamint a magán volt ruhát lakótársuktól, Gajdos Erzsébettől kölcsönözte. Ez kísérte ki nejét a vonatra is. Neje bundát, kávé, cukrot, rumot vagy sifont nem vitt magával, mert ilyenekre nekik pénzük nincsen, bundája nem volt soha, ilyent Gajdos Erzsébet sem kölcsönzött neki.

Gajdos Erzsébet szintén így nyilatkozott azzal, hogy sértettnek az útra még egy darab kenyeret is adott.

Visszatérve Bőnyrétalpra bizalmi egyének jelenlétében a sértettet újabb kikérdezés alá vontam. Midőn közöltem vele, hogy a rajta lévő ruha sem az övé, azt Gajdos Erzsébet kölcsönözte, már nem merte az ellenkezőjét állítani, mert tudomására adtam, hogy a lakásán megfordultam. Erre megjegyezte: „Ha már megfordult a lakásunkon, láthatta a helyzetünket.” Beismerte ezután, hogy a rablást csak színlelte. Indító oknak felhozta, hogy valamikor jobb napokat látott, hozzátartozói jelenleg is jó módban élnek. Nyomorát szégyelte hozzátartozói előtt, ezért találta ki a rablásról szóló mesét, hogy ezáltal szegénységét palástolja és szegényes öltözetét indokolja.

II.

1934 május 7-én a tápi örs jelentette, hogy Feleki Gábor* mezőörsi lakos lakásán május 6-án ismeretlen tettes 175 P készpénzt elrabolt. Közbejött akadály miatt csak május 11-én indulhattam az eset nyomozására, mely idő alatt a tápi örs járőrei polgári ruhás nyomozó támogatása mellett eredmény nélkül nyomoztak. A helyszínen május 11-én Feleki Gáborné, szül. Vértés Anna, mezőörsi lakos sértettet kikérdezés alá vettem, ki elmondotta, hogy május 6-án, vasárnap 10 órakor családtagjai templomba, férje pedig fél 11 órakor a községben tartott népgyűlésre ment, így a lakásban csupán ő tartózkodott 9 hónapos gyermekével. Férje távoztása után főzéshez fogott, gyermekét pedig a konyha cements padlójára ültette. Kévs idő múlva a gyermek sírni kezdett s hogy megbékítse, hozzá hajolt. Erre egy ismeretlen egyén hátulról feltaszította, kábítószerrel átitatott zsebkezdőt nyomott a szájára, mondván: „Ne bűdös, egy óra hosszát sem térsz magadhoz!” mire ő el is vesztette az eszméletét. Az ismeretlen tettes a szobában volt záratlan szekrényből a ruhaneműt a szoba padlójára szórta, a szekrényben egy könyvalakú pénztárcában elhelyezve volt 175 P készpénzt ellopta, a pénztárcát üres állapotban szintén a szoba padlójára dobta. Esméletlenségéből csak 11 óra tájban tért magához, midőn a templomból hazatérő hozzátartozói fellecsolták. Bemondását a jelenből tanuk, valamint a népgyűléshez kivezényelt s a helyszínen nyomban megjelent járőr igazolta. A járőr Felekinét még eszméletlen állapotban, a kiszórt ruhát pedig a szoba padlóján találta. Szemtanuk Feleki lakása kapujához támasztva aznap 11 óra előtt egy kerékpárt láttak. Látták azt is, midőn a kerékpárt egy ismeretlen egyén elvitte, hogy azonban az ismeretlen egyén honnan ment a kerékpárhoz, azt nem látta senki. Az első járőr megállapítása szerint az előző napokban Feleki lakásán egy győri lóalkusz jelent meg lóvásárlás céljából, ez azonban alibit igazolt.

A helyszín megvizsgálása, valamint a körülmények tanulmányozása után az eset kezdett előttem gyanussá válni, mert:

1. Az eset vasárnap történt, midőn a lakosság egy része templomba, másrésze a gyűlésre készült, tehát az utca népes volt annál is inkább, mert a községben tartott gyűléshez sok kerékpáros érkezett a közeli falvakból.

2. A templomban háromnegyed 11 órakor harangoztak Urfelmutatás alkalmával, ekkor Felekiné saját előadása szerint még az udvaron foglalatzkodott, tehát az esetnek háromnegyed 11—11 óra között kellett megtörténnie. Ennyi idő kevés volt a rablás végrehajtásához.

3. Felekiné előadása szerint a rabló őt, midőn gyermeke fölé hajolt, hátulról durván fellökte, úgyhogy a konyha cementspadlójára bukott. Esés közben feltétlenül meg kellett volna sérülnie és rá kellett volna esnie a gyermekre. Ezzel szemben Felekinén a legkisebb horzsolás sem látszott és hozzátartozói hazaérkezésekor a gyermek mellett feküdt, arccal a padlón.

4. Olyan kábítószer, mely azonnali eszméletlenséget vált ki, nincsen, ezzel szemben arra a legkisebb nyom sem volt, hogy Felekiné a védekezést megkísérelte volna. A kábítószer szagát senki sem érezte.

5. Szemtanu állítása szerint a Feleki kapujához támasztva volt kerékpárt az ismeretlen egyén már az Urfelmutatáshoz történt harangozás előtt elvitte, mikor Felekiné még az udvarban volt.

6. Felekiné a gyermekéhez történt lehajolás és feltaszítás közötti időt gyakorlatilag 30 percig mutatta be, eszerint tehát 30 percig beszélt lehajolva gyermekével, holott férje

fél 11 órakor távozott, családja pedig 11 órakor már visszaérkezett.

Gyanumat közöltem a községi előljáróság néhány komoly, megbízható tagjával, kik azon véleményüket nyilvánították, hogy a színlelt rablást fel sem tételezik Felekinéről.

A Feleki családot most már újból kikérdezés alá vettem s megtudtam, hogy a pénzt aznap 9 órakor Feleki a felesége jelenlétében megolvasta azzal, hogy másnap a győrasszonyfai vásáron lovat fog venni. Felekinének tudomására adtam, hogy őt gyanúsítom a cselekmény színlelésével. A pénznek a lakásukban kell lennie, ha önként nem hajlandó előadni, házkutatás útján fogom megkeresni. Erre Felekiné sirva fakadt. Elmondta, hogy férjével nem a legjobb családi viszonyban élt. Midőn aznap férjétől megtudta, hogy a győrasszonyfai vásáron lovat szándékozik venni, kérte, hogy ló helyett tehenet vegyen, férje azonban hajthatatlan maradt. Hogy férjét a lóvásárlásban megakadályozza, férje távozása után a szekrényben volt ruhát a szoba padlójára szórta, a pénzt a szekrényből magához vette, egy kendőbe csomagolva ágya szalmazsákjába helyezte, azután a pénztárcát szintén a padlóra dobta. Midőn gondolta, hogy családja a templomból visszaérkezik, a konyhában gyermeke mellé feküdt és öntudatlanságot színlelt. Előadta ezután a szalmazsákban kendőbe csomagolva volt 175 P-öt is hiánytalanul s így az eset teljesen tisztázódott.

*

Sok kiderítetlen eset annak köszönheti sorsát, hogy a nyomozás első és legfontosabb kérdésére nem kerestek választ. Történt-e egyáltalán bűncselekmény, ha igen, milyen. Erre a két leírt eset, — melyeknél a csendőr ezt a kérdést felvetette és nem nyugodott addig, míg a helyes választ meg nem találta — szép példát szolgáltat. Nyomozásoknál a csendőr semmit se fogadjon el valószínűsítőként, amíg annak valódiságáról, helytállóságáról meg nem győződött. Ez a sértett, a feljelentő előadása sem képez kivételt.

A sértett előadását részletekre kell boncolni, összehasonlítani egymással és a nyomozás egyéb adataival. E mellett az eljárás mellett az ellentmondások azonnal szembeötlenek. Ahol ellentmondás van, ott valami nincs rendjén. A további firtatás meghozza az eredményt.

Bűncselekmények színlelésére az embereket a legkülönbözőbb indokok vezethetik. Minél több ilyen okot ismerünk, annál könnyebb a helyzetünk a nyomozásoknál. A leírt nyomozások ezirányú ismereteinket két újabb, érdekes indítóokkal gyarapították.

Az egyedi betöréses lopás nyomozása.

írt: KAMONDI ANTAL tiszthelyettes
(Fertőszentmiklós).

1929 október 14-én reggel a szanyi örsöt az egyedi jegyző telefonon értesítette, hogy aznap virradóra a jegyzői irodába valaki betört, de az eddigi megállapítás szerint onnan semmit sem vitt el.

A nyomozás megejtése végett az őrsparancsnok úr engem és Gerza Márton őrmestert vezényelt ki. A helyszínen egyszerű ember munkájára valló nyomokat találtunk. Tettes zsebkéssel forgácsolta meg az ajtó középső deszkáját, azt kiemelte és az így támadt nyíláson ment be az irodába. Miután a nyomozás során eredményt elérni nem tudtunk, jelentést tettem a kir. ügyészségnek azzal a

gyanuval, hogy a tettes nem lehet más, mint a jegyző kocsisa, kinek hálósobáját csak egy fal választotta el az irodától.

Természetesen nem tértünk napirendre az eset felett. Sokat tündöttünk rajta az örsön és eltökélt szándékunk volt, hogy azt kiderítsük, ezért másról nem is beszéltünk, hanem csak erről. Úgy gondoltunk, hogy a különös látogató talán még máskor is eljön, akkor talán több szerencsénk lesz. Így is történt.

Ugyanazon év november 15-én 8 óra tájban ugyan csak Gerza őrmesterrel voltam szolgálatban az I. számú őrzületben. Éppen Rábaszentandrás községben portyáztunk, amikor kerékpáros küldönccel az őrsparancsnok úrtól azt a parancsot kaptuk, hogy azonnal menjünk Egyed községbe és vezessük be a nyomozást az ottani jegyzői hivatalba történt újabb betöréses lopási esetben. Azonnal Egyedre igyekeztünk. Útközben arról tárgyaltunk, hogy most bizonyára sikerül a tettest lefűlelni, aki nem lehet más, mint az előző hónapi betörő.

A helyszínre érve az alábbiakat állapítottuk meg: tettes az irodaajtó középső deszkáját emelte ki, ami az előbbi tettesre mutatott. A nyíláson bement, a cementtalpra helyezte, de le nem rögzített pénztárládát onnan leemelte, az irodaablakon kiadta, az udvaron egy talicskára tette és a hátsó kertbe tolta, hol egy vasúti sínszögverő-kalapáccsal és vésővel meglékelte. A ládában 300 P összegű különböző pénz volt, azt elvitte. A szekrény körül a porban néhány pengő aprópénzt találtunk, amit a tettes elejtett. A kert végénél vizesárok volt, abban megtaláltuk a nagy kalapácsot és a vésőt, a parton pedig egy esőköpenyt és egy rossz posztóköpeny darabot találtunk. A helyszíntől 150 méterre az Egyedi Arthur-féle park bokrai között találtunk még több marhalevelet, üres váltót és tagsági könyvet, meg egyéb iratot, miket tettes menekülésekor, mint értéktelenekeket eldobált.

Az volt az első feltevésünk, hogy a tettes ugyanaz, aki a mult hóban volt itt. A nyomokból nem lehetett biztosan kivenni, hogy egy vagy több tettes volt-e, mert csak egynek a nyomát lehetett felismerni. A meglehetősen súlyos ládának az ablakon keresztül való kiadása minden esetre legalább 2 tettes mellett szólt.

Időközben a helyszínre érkeztek Fendrik Károly tiszthelyettes ideiglenes szakasparancsnok — jelenleg Fenyvesi alhadnagy — és Hiri József tiszthelyettes őrsparancsnok urak, kiknek a nyomozás eddigi eredményéről jelentést tettem. A szakasparancsnok úr az irányítást azonnal átvette s a továbbiakban intézkedett. A csornai örsrel való telefonbeszélgetés közben az utóbbi jelentette, hogy az örsön van egy soproni ember, aki aziránt érdeklődik, hogy nem történt-e valamelyik községben a jegyzői irodába betörés. Azért kérdezte, mert előző este egy emberrel „társult” Sopronban, hogy majd jegyzői irodákban betöréseket fognak elkövetni, a társa azonban őt Csornán elhagyta, s ezért bosszúból feljelenti.

Azonnal Csornára utaztunk és ott Zechmann Gyula feljelentő előadásából megállapítottuk, hogy a tettes Pauer Adolf soproni bűnöző, aki néhány hónappal előbb szabadult ki a soproni kir. ügyészség fogházából, ahol 8 hónapi börtönt ült. Azonnal keresésére indultunk Sopronba

KI TUDTA?

A himlőoltást Jenner Eduárd angol orvosnak (1749—1822.) köszönhetjük. Az első sikeres himlőoltást Jenner 1796-ban egy Phipps James nevű gyermekben végezte.

s felismerése végett Zechmannt is magunkkal vittük, mert úgy ő, mint Pauer alibijét is igazolni kellett az elmúlt éjszakára. Mután itt Pauert nem találtuk fel, a rendőrséggel történt megállapodás után, hogy ha Pauer hazatér, tartóztassák le, Győrbe, majd Budapestre utaztunk Pauer előkerítése végett, de felfalálni nem sikerült.

Amikor Budapestről visszatértünk az örsre, a soproni rendőrség közölte, hogy Pauer hazatért és el van fogva. A nyomozást lefolytattuk vele, ami nem volt nehéz. Ő és Simon Sebő budapesti csavargó voltak a tettesek. A pénzt már nem találták nála, azt Pesten elköltötte és megosztotta Simonnal. Semmit sem tagadott és az esetet az alábbiak szerint adta elő:

A legutóbbi börtönbüntetése alkalmával megismerkedett Palkovics Fedor, egyedi lakos, volt jegyzői irnokkal, kivel megbarátkoztak. Ez az irnok abban az irodában dolgozott éveken át, amelyben a kérdéses pénztárláda volt, ismerte annak minden csinját-binját. Erről sokat beszélgettek Palkovicssal, akitől mindent megtudott, amire szüksége volt. Elhatározta, hogy az irodába betör és megkaparintja a község adópénzét, ami sok esetben eléri a 15—16.000 pengőt is. Az adószedés november 14—15-ike körül szokott történni, amit az irnoktól tudott. Megegyezés után helyszínrajzot készíttetett az irnokkal arról a területről, ahol a jegyzői iroda van. Ezért 2000 pengőt ígért Palkovicsnak siker esetére.

Amikor kiszabadult, egy este lerándult Egyedre te-repszemlélt tartani, de nem tudta megállani, hogy az irodában szét ne nézzen, miért is oda a már említett módon bement, hogy a szekrény nagyságáról és ellenállóképességéről meggyőződjék. A fiókból néhány pengő értékű bélyegyet szedett össze, azután eltávozott vissza Sopronba. Várt a következő hónapi adószedési napra. Közben értesítette Simon Sebő nevű pesti barátját s meghívta a betöréshez társnak.

1929 november 14-én este a soproni népszállóban megállapodott Zechmann Gyula soproni emberrel a lopást illetőleg s vele még az este lejöttek Csornára. Mivel itt őt már Simon várta, Zechmann elől elszökött és Simonnal gyalog Egyedre mentek. Amikor megérkeztek, még nem volt alkalmas az idő a betöréshez, mert a falu még nem pihent. Belopóztak a jegyző udvarába s ott a pince mögött rejtőztek el, hol ő egy kátrányos fazékra ült le, amitől esőköpenye bepiszkolódott. A falu lecsendesültével munkához láttak. Ő az első látogatásához híven, kiemelte az irodaajtó középső deszkáját és az így támadt nyíláson bebújt. A ládát az alapzatról leemelte és az ablakon kiadta társának, onnan az udvarban volt talicskán kitalták a kertbe, ott a szerszámokkal, melyeket Simon hozott magával, meglékelték és a benne volt pénz és papirokat — amikről azt hitték, hogy pénz — magukhoz vették és az Egyedi-féle parkon át elmenekültek. Még az éjjel visszamentek Csornára, honnan a reggeli vonattal Budapestre utaztak s közben a pénzen megosztottak, de a remélt nagy összeg helyett csak 300 pengőt találtak. Pesten egy napig bujkált, a pénzt elköltötte, azután pedig visszatért Sopronba, ahol a járőr intézkedése folytán a rendőrség le-tartóztatta.

A ládát úgy verték szét, hogy rossz köpenydarabot terítettek rá, hogy a zajt tompítsák, azután pedig a vas-vésőt verték bele és oldalán azzal nyitottak rést.

A nyomozás lefolytatása után Pauer át lett adva a soproni kir. ügyészségnek. Simont később fogták el, sor-sát nem ismerem. Palkovics is beismert mndent.

A bíróság Pauert 2 és félévi fegyházra, Palkovicsot pedig 8 hónapi börtönrre ítélte.

El lehet képzelni, milyen nehéz lett volna e bűncse-lekmény kiderítése, ha a véletlen közbe nem jön.

Pauer a legnagyobb körültekintéssel készült a bűncselekmény végrehajtására. Alaposan tájékozódott, váz-rajzot készített, sőt a végrehajtás előtt a helyszín alapos szemrevételezése érdekében formális próbabetörést rendezett. Gondoskodott társról, sőt póttársról is arra az esetre, ha a társa nem tudna jönni. Mindenki messziről való volt, hogy nyomtalanul eltűnhessenek. Csak ilyen alapos és körültekintő előkészítő munka után kezdett a kivitelhez. Ha Zechmannt Pauer később ki nem hagyja a játékból, akkor ez a betörés valószínűleg kiderítetlen maradt volna.

A nyomozást a szerencsés véletlen segítette meg, így nem is a nyomozásból, hanem inkább az előkészítés és elkövetés módjából merítettünk tanulságot. Érdekes még annak megemlítése, hogy Pauer esőköpenyével az iroda a-jtaját bekátrányozta. Ez onnan származott, hogy amikor Pauerék alkalmasabb időre várva a pince mögé mentek, ott Pauer egy fazékra ült le, melyben kátrány volt. Ettől lett kátrányos a köpenye, a köpenytől pedig az ajtó. A tettesek egyike sem volt kátránnyal foglalkozó ember, fe-lületes helyszíni szemle és téves következtetés ennek elle-nére könnyen oda vezethetett volna, hogy a kátrány-nyo-mokból ítélve, a tetteseket ilyenek között gyanítsuk.

A rokkant hős.

Aki Budán jár, gyakran találkozik egyenruhás hadi-rokkant hőseinkkel. Táborizöld egyenruhájuk a háború alatt katonáink által viselt uniformis mintájára készült. Hősi önfeláldozásukért, vérük hullásáért otthont (Hadi-rokkantak Otthona) alapítottak részükre a Németvölgyi-úton, egy villaszerű épületben. — Itt pihenik a világ-háború borzalmaiból, fáradalmaiból orvosi ápolás és felügyelet mellett. — Innen szoktak kijárni délutánoként a többé-kevésbé öreg hősök egy-egy rövid sétára. Talán ha jobb időszak következett volna a nemzetre a nagy világégés után, ők is könnyebben viselnék a bénaságukkal járó szenvedéseket; így elég, ha a térképen meglátják a trianoni szegénysávet, hogy önkéntelenül is kitérjőn belőlük: „Ezért harcoltunk? ... Ezért véreztünk? ...”

A közelmúltban a Böszörményi-úti villamos megállónál várakoztam. Rajtam kívül várakozott még ott 8—10 polgári egyén is, szemtanuja a következő, nem dicséretre-méltó esetnek:

A villamos megállónál elhelyezett padon fiatal csendőr ült, gallérján három csillaggal és a sárga paszománnyal. A Böszörményi-út másik oldaláról egy hadi-rokkant hős közelgett, nehezen vonszolva maga után légnyomástól bémult tagjait. Arcán sebhelyek éktelenkedtek s meglátszott rajta, hogy fáradt. Egyenesen a pad irányába tartott s tisztelgésre emelte béna karját, mikor észrevette az ott ülő csendőrt. Fialat bajtársunk unal-

mas fejbőlintással viszonzta az öreg hős üdvözlését és anélkül, hogy udvariasan felállva átengedte volna helyét, nyugodtan ült tovább.

Polgári ruhában voltam, mert éppen nyomozó szolgálathoz indultam, de azért mégis szégyeltem magamat. Eleinte azt hittem, hogy fiatal bajtársunk bizonyára nem ismerte fel az öreg hősben a hadirokkantat és azért viselkedett vele szemben olyan udvariatlanul. Bár ez sem dicséretreméltó egy csendőrtől, mert ahogy egy polgári egyén kalapját levéve üdvözlő ismerősét, éppen így illik üdvözölni a csendőrnek is az ő köszöntési módján mindenkit, aki őt üdvözlő. Még a falusi pásztozember is megbillenti kalapját, ha üdvözlő ismerősét, vagy a csendőrt, de semmiesetre sem bántogat. Annál érthetlenebb volt hát bajtársunk esete, amikor érdeklődésemre — amit csak ürügyül használtam — ő adta meg az információt, hogy az egyenruhás béna ember hadirokkant volt.

Kedves fiatal bajtársam, téged már nem kellenék figyelmeztetni, hogy: „Tisztelet szül tiszteletet”. Mióta a testületben vagy, szinte naponta hallhatod ezt előljáróidtól, feljebbvalóidtól, de bizonyára hallottad a szüleidtól, tanítóidtól is. Hol van hát az eredmény?

Feltételezem, nem tartod „szégyennek”, ha egy hadirokkant tisztelgését katonai tiszteletadással kell viszonznod. Már pedig a fenti alkalommal nem lehetett rólad a jelenlevőknek, de magának a szereplő hősnek sem más véleménye.

Ezek az öreg vitézek érted és mindannyiunkért véreztek. Gondolkodás nélkül rohantak az ezer halál tor-kába, hogy az utókornak — köztük neked is — hazája és kenyere legyen. Mégis, ha találkozik veled, katonásan üdvözöl ahelyett, hogy ő követelné ezt tőled.

Pedig joggal megkövetelhetné. A jövőben végy hát te is magadnak fáradtságot, nem arra, hogy a tisztelgését tisztességesen viszonzd, hanem arra, hogy magad tisztelegj neki előre.

Jaj annak a nemzetnek, amelynek nincsenek hősei. Bennünket bőven megáldott az Isten hősekkel s ha már legalább e tekintetben gazdagok vagyunk, akkor tessék őket meg is becsülni.

Kürti Gergely tiszthelyettes (Budapest).

Szakasparanesnoki és járőrvezetői vizsga Szombathelyen. Június 26., 27., 28., 30. és július 1-én folyt le Szombathelyen az őrsparanesnokokképző iskolában a szakasparanesnokokjelölt tiszthelyettesek szakasparanesnoki vizsgája. A vizsgán megjelent vitéz Szinai Szinay Béla tábornok úr, a m. kir. csendőrség felügyelője, mint a vizsgahiztoság elnöke, Szlatinay-Szopka Győző ezredes úr, a szombathelyi III. csendőrkörület paranesnoka, Csiba István ezredes úr, a Büm. VII—c. és vitéz Doóry László ezredes úr, a Büm. VII—b. oszt. vezetői.

Június 26-án és 27-én a gyakorlótéren a katonai gyakorlati kiképzést szemlélte meg a tábornok úr, június 27-én délután a lovas állományba tartozó szakasparanesnokokjelölteknek lo-vaglásban s általában a lovas ügyekben való jártasságáról győződött meg. A szóbeli vizsga június 28., 30. és július 1-én három egyenlő csoportban történt, a szóbeli vizsgát megelőző délutánokon az írásbeli vizsga bonyolódott le.

A vizsgára becsatolt tiszthelyettesek a következők voltak: Benke János, Csonka Imre, Farkas László, Gazsi József, Gellérthegyi (Geleta) Albert, Holló Lajos, Kádár István, Kemény (Keller) József, Lakatos Sámuel, Lányi (Leder Mayer) Nándor, Ötvös Gábor, Papp György II., Péter Miklós I., Tóth Géza II., Varga György I. ker.; Béndek Mihály, Cserháti (Ivácz) Ferenc, Csuti Mihály, Fésüs János, Havasi (Geiger) József, Mészáros Ferenc, Pallag Károly, Székely Miklós, Velencei (Vittek) Márton, Vida Lajos I., Vigh Imre II. ker.; Bödi János, Darabos János, Erdélyi József II., Horváth György I., Kellei (Keller) György, Kuntár János, Pus-kás Lajos, Szabó Lajos II., Tóka Mihály, Vigh György III. ker.; Bácskai (Dorich) József, Bereczki Máté, Büki János, Futó István, Mester Sándor, Mészáros József I., vitéz Nagy József III., Németh János I., Oszoli István, Pindes József IV. ker.; Kanász István, Kiss M. István, Papp Imre, Pataki Dénes V. ker.; Agárdi (Agud) Miklós, Bánóczy Mihály, Boldog József, Husi Lajos, Kiss Sándor, Mihály Sándor, Pap Lajos, Tóth István I., Vészi József VI. ker.; Barna Imre, Boga György, Derecskei János, Gonda István, Kárpáti (Stef-lea) Marián, vitéz Kurucz István, Lidi Flórián, Madaras Elek, Németh Péter, Olajos József, Szabó Lajos, Tihanyi (Titz) József I. VII. ker. A m. kir. csendőrség felügyelője a vizsga befejeztével buzdító beszédet intézett a szakasparanesnokok-jelöltekhez és megállapította, hogy ennek a vizsgának az eredménye már jobb, mint a múlt évi. Annak a reményének adott kifejezést, hogy a haladás útján menve, jövőben a szakasparanesnokokjelöltek valamennyien mintaszerű eredményt fognak felmutatni.

Július 2-án fejeződött be Szombathelyen az 5 hónapos jár-őrvezetői tanfolyam is. A vizsgát vitéz Szinai Szinay Béla tábornok úr, a m. kir. csendőrség felügyelője tartotta meg. A vizsga a fáradhatatlan munka eredményét magánviselő szép eredménnyel végződött. Levizsgázott 85 hallgató. A m. kir. csendőrség felügyelője a vizsga befejeztével teljes meg-elégedését fejezte ki. Hangsúlyozta, hogy a csendőr szolgál-
latában a gyakorlatiasság a fontos. A járőrvezetőtől függ a szolgálat eredményessége vagy eredménytelensége, éppen ezért a járőrszolgálatba mindenkor kellően felkészülve in-duljon. Magas erkölcsi felfogás és rátermettség jellemezze a csendőrt. Erkölcsi erők nélkül összeomolna az egész testület. Szilárd jellemre van szükség, mert az élet csak jellemesen élő emberek munkáját koronázza sikerrel. A tábornok úr vé-gül azzal fejezte be beszédét, hogy minden egyes csendőr Kormányzó Urunk iránti hűséggel végezze esküvel fogadott kötelességét.

Életmentés, június 24-én délután Győr határához tar-tozó Vargakónél a Kisdunában fürdőzők közül Wanhall Má-ria és Opusztli Erzsébet győri lakosok a mély vízbe mentek és egymásba kapaszkodva, elnerültek. Farandi Ernőné a ve-szély láttára odaüszott és ki akarta őket menteni, de őt is magukkal rántották a mély vízbe. Segélykiáltásukra a par-ton tartózkodó Varga Ferenc V., a győri osztályparanesnok-ság gazdasági hivatalába beosztott gazdasági tiszthelyettes a vízbe ugrott és a fuldoklókhöz úszott, Wanhall Mária karját megragadta és az összekapaszkodó nőket a víz felszínén tar-totta addig, míg a fürdőőr odaérkezett a mentőcsónakkal. Ekkor Varga gazdasági tiszthelyettes a fürdőőr segítségével

OPTIKUS LIBÁL és MÄRZ FÉNYKÉPÉSZETI SZAKÜZLET

Tel.: 299—56.

Budapest, VI., Teréz-körút 54.

(Nyugati pályaudvarral szemben, Podmaniczky-utcai sarokházban.) Törzs-üzlet alapítva 1846-ban. Ajánlunk: Szemüvegeket. Távcsoveket. Lát-csoveket. Nagyító lencségeket. Hőmérőket. Rajz- és mérőeszközöket. Zolss-Punktál szemlencségeket. Foltokamarákat és keliőkeket. A m. kir. csendőrség tagjainak árengedmény és kedvező fizetési feltételek.

BÚTORT

legelőnyösebben a készítőnél. Részletkedvezmény!

Hádli István műbútorasztalos

Budapest, VIII., Baross-utca 22.

Ne kísérletezzünk!

Vásároljunk ott, ahol ezer más bajtársunk, a

TRIBON-nál

BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14. SZÁM

Opusztill Erzsébetet a csónakba emelte, két társnőjét pedig — a csónak szélébe kapaszkodva — kihúzta a partra, ahol mindhármukat eszméletre térítették. Varga tiszthelyettes 1913 augusztus 2-án 9 ember életét mentette meg a biztos vízhaláltól, mely tettéért az ezüst érdemkereszttel tüntették ki.

Csendőregyén sérülése. A seregélyesi őrs állományába tartozó *Forgács Antal* csendőr június 24-én fél 11 óráig kezdve 24 órai eltávozást nyert Győr városba. *Forgács csendőr Máté Géza* vasúti segédtsízt motorkerékpárján indult el Győr felé. A motorkerékpárt *Forgács csendőr* vezette, *Máté* segédtsízt pedig mögötte foglalt helyet. 24-én 14 és 15 óra között Székesfehérvárott a Szent György-kórház melletti útkanyarulatban *Forgács csendőr* a gépet nekivezette egy villanyoszlopnak, majd egy előttiük haladó kocsinak. Az ütdés következtében a csendőr jobb alsó lábszára eltörtött. *Máté* segédtsízt az arcán szenvedett könnyebb sérülést. *Forgács csendőr* a közeli honvédkórházba szállították.

Járőr megtámadása és járőrtárs megsérülése. A nagy-cenki őrs állományába tartozó *Kocsis Boldizsár* v. törzsrörmester és *Tóth István* III. törzsrörmesterekből állott járőr június 30-án 4 órakor Hidegség község utcáján mintegy 30–40 főnyi tömeg szétoszlata véget felelt. A verekedők közül *Egresits Sándor* és *Egresits Jenő* hidegségi lakosok a járőrt megtámadták és *Egresits Sándor* Tóth törzsrörmestert egy karóval fejbcsujtotta. *Kocsis* v. törzsrörmester szuronydöfést intézett a karóval támadó ellen, de a szurony célt tévesztett, mert a döfés pillanatában *Egresits Jenő* hátulról mindkét karját lefogta, viszont *Tóth* törzsrörmester azért nem tudott fegyvert használni, mert ezzel a járőrvezetője testi-épségét veszélyeztette volna. *Kocsis* v. törzsrörmester hirtelen mozdulattal kiszabadította magát *Egresits Jenő* kezei közül, mire mindkét támadó elfutott. *Tóth* törzsrörmester sérülése 8 nap alatt gyógyul. A járőr a gyanúsítottakat elfogta.

Letegyerzés. A rábapordányi őrs állományába tartozó *Pető János* őrmester szabadsága alatt résztvett június 29-éről 30-ára menő éjjel az eszterházai Népházban tartott tűzoltóhálon. Június 30-án fél 3 órakor a Népház udvarán *Gunginger János* ottani lakos, tűzoltó, az őrmester haragosa, hátulról észrevétlenül lefogta az őrmestert, majd, amikor ez kiszabadította magát kezei közül, tűzoltósisakjával úgy arculütötte, hogy az őrmester megsédült és elesett. Ebben a pillanatban a tűzoltó kirántotta *Pető* őrmester kardját a hüvelyéből és azzal a tánterembe ment. A tűzoltóparancsnok nyomban elvette a tűzoltótól a kardot és visszaadta *Pető* őrmesternek. *Pető* őrmester sérülése 8 nap alatt gyógyul. A csornai szárnyparancsnokság a kivizsgálást megejtette. Az őrs a gyanúsítottat feljelentette a kapuvári kir. járásbíró-sághoz.

A csendőrség 1934. évi első negyedévi közbiztonsági tevékenységi statisztikája. 1934 január, február és március hónapokban a csendőrség — működési területén — összesen 24.909 (24.149) büntett és vétség, valamint 36.826 (33.426) kihágás esetében folytatott nyomozást. (A zárójelben lévő számok a múlt év első negyedének adatait mutatják.) A lefolytatott nyomozások a büntetteknel és vétségeknél 24.611, a kihágásoknál 36.714 esetben vezettek eredményre. 298 büntett és vétség, továbbá 112 kihágás esetében a nyomozás még folyik. A nyomozásokkal kapcsolatosan a csendőrség összesen 2622 (2951) egyént fogott el és vett őrizetbe s 72.361 (71.055) egyént jelentett fel különböző törvénysértések miatt. Az elkövetett büntettek és vétségek közül 8579 (8277) lopás, 3657 (3678) rágalmas és becsületsértés, 2769 (3204) testisértés, 1634 (1491) csalás, 1563 (1621) orgazdaság és bűnpártolás, 1666 (1518) sikasztás, zártörési és hűtlen kezelés, 686 (780) vagyonrongálás, 952 (770) gyűjtogatás és tüzeset, 439 (575) magánlaksértés, 459 (371) emberélet elleni bűneselekmény, 352 (309) rablás és zsarolás, 272 (279) okirathamisítás, 75 (69) pénzhamisítás. A még fennmaradó szám az egyéb büntettek és vétségek között oszlik meg.

Csendőrségi Közlöny. 13. szám. Személyes ügyek. Legfelsőbb elhatározások. *A Kormányzó Úr Ó Főméltósága* legfelsőbb elhatározásával: *Nemesszeghi Nemesszeghy László* ezds-t, a VI. kerület parancsnokát, ezen szolgálati állása alól felmenteni, továbbá *Szaday Rezső* ezds-t, a szabályzat-szerkesztő és tanulmányi bizottság elnökét, ezen szolgálati állása alól való egyidejű felmentése mellett, a csendőrtiszti tanfolyamok parancsnokává, *Rutkay Aróld* ezds-t, a m. kir. belügyminisztérium VII-c. osztályának vezetőhelyettesét, a debreceni VI. kerület parancsnokává és *Tomory Endre* ezds-t, a felszerelési anyagraktár ideiglenes parancsnokát, a felszerelési anyagraktár parancsnokává kinevezni méltóztatott. — *A Kormányzó Úr Ó Főméltósága* legfelsőbb elhatározásával elrendelni méltóztatott, hogy: *Nemesszeghi Nemesszeghy László ezds.*, *Moldovay Kálmán alez.*, *Hieronymi Lajos*, *Berényi Béla*, *Freczy Sándor*, *Jalsovai Jalsoviczky András*, *Váry (Wagner) Béla* őrgy-ok a saját kérelmükre megejtett szabályszerű felülvizsgálat eredménye alapján állandó nyugállományba helyeztessenek. — Miniszteri rendeletek. Kinevezett: *dr. Preszly Lóránd* alez. a szabályzatszerkesztő és tanulmányi bizottság ideiglenes elnökévé. — Állandó nyugállományba helyezettek: *Fegyvernekyl Alfonz* VII. kerületbeli szds., *Drávai (Drávucz) Vilmos* VII., *Losonczy Ferenc*, *Bimbó István* I., *Kelemen Lajos* VI., *Keleti István* IV., *Kékel Rezső* VI., *vitéz Páll István* III., VI., *Báthori János* V., *Bacsó Ferenc* VI., *Nagy József* II., *Pongrácz György* IV., *Málnási János* VI., *Forgács Károly* I., *Halász György* IV., *Varga János* I., VII., *Pozsonyi István* IV., *Köves János* VII., *Bagoly Sámuel* IV., *Csabai János* IV. és *Helyes Sándor* VII. kerületbeli thts-ek. — A végleges nyugállományba helyeztetett: *Darabos Péter* V. kerületbeli thts. — Várakozási illetményekkel szabadságotlaltak: *Jutasi (Jenteties) István* VII. és *Molnár Sándor* VII. kerületbeli thts-ek. — Névváltoztatások: *Topár István* törm. esaládi nevét „*Temesvári*“-ra, *Szabl Károly* őrm. „*Szedres*“-re, *Sóstárcz János* thts. „*Soltai*“-ra, *Buzi Balázs* prbes. „*Buzási*“-ra és *Belle Sándor Pál* prbes. „*Bencze*“-re változtatta át. — Szabályrendeletek. Tananyagbeosztás kiegészítése. — Büntető ügyekben igénybevert csendőrségi karkhatalom költségeinek megtérítése. — Vitézi jelvény viselése. — Csapattiszti és vitézi jelvény viselése.

Dicséretetek. *A m. kir. Belügyminiszter úr dicséző okirattal látta el.* A szombathelyi III. kerület állományából: *Czigány József* szds-t oktatótiszti minőségben teljesített igen értékes és hasznos szolgálatiért. *A m. kir. csendőrség Felügyelője dicséző okirattal látta el.* A szombathelyi III. kerület állományából: *Nagy István* II. tiszthelyettes, mert a közbiztonsági szolgálat terén sok éven át fáradságot nem ismerő buzgóssággal, lelkiismeretes odaadással, eredményesen működött, az utóbbi években pedig mint irodai segédmunkás teendőit ernyedetlen szorgalommal és kiváló kötelességtudással látta el, *Farkas János* II. thts-t, mert 23 évet meghaladó csendőrségi szolgálati ideje alatt előbb a közbiztonsági szolgálatban, később pedig mint irodai segédmunkás, kötelmeit mindenkor ernyedetlen szorgalommal, kiváló kötelességtudással, igen jó eredménnyel végezte, *Klebercz Ferenc* thts-t, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt mindenkor, különösen mint őrsparancsnok, úgy a közbiztonsági szolgálat, mint alárendeltjeinek oktatása, hazafias szellemben való nevelése és befolyásolása terén fáradságot nem ismerő szorgalommal, lelkiismeretes odaadással és igen jó eredménnyel működött, *Füleki József* alhdgy-t, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt általában, de különösen őrs- és szakaszparancsnoki működése alatt ernyedetlen buzgalommal és lelkesedéssel teljesítette kötelmeit. Alárendeltjeit szigorú, méltányos bánásmóddal nevelte és mindenkor példás magatartásával igen jól befolyásolta, *Muzslay Medárd* g thts-t, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt mindenkor kifogástalanul működött, különösen pedig mint gazdasági hivatalba beosztott segédmunkás szolgálatát ernyedetlen szorgalommal, igen lelkiismeretes és eredményesen látta el, *Ternóczky Sándor* thts-t, mert hosszú csendőrségi szolgálati ideje alatt előbb a közbiztonsági szolgálatban, később pedig mint irodai segéd-

MÉRA Y MOTORKERÉKPÁRGYÁR RT. Budapest, V, Zápolya-u. 15.

Téli idényben gyárilag javított saját és idegen típusú gépeit, míg a készlet tart, előnyös áron hozza forgalomba. Árat is feltüntető raktárjegyzéket díjmentesen küldünk. Legújabb típusú 350-es gépeink raktárról azonnal szállíthatók. **Csendőröknek részletfizetési kedvezmény.**

munkás kötelemait mindenkor ernyedetlen szorgalommal, igen lelkiismeretesen és igen jó eredménnyel látta el; a pécsi IV. kerület állományából: *Gyimesi Imre* thts-t, mert mint őrsparancsnok egy év alatt 78 bünesszelekményt derített ki, miáltal úgy a közbiztonsági szolgálatban, mint alárendeltjeinek nevelése terén igen eredményes és példás tevékenységet fejtett ki, *Szücs Sándor* thts-t, mert hosszú esendőrségi szolgálati ideje alatt mint őrsparancsnok kötelemait átlagon felül emelkedő szorgalommal, teljes odaadással és igen lelkiismeretesen látta el. A közbiztonsági szolgálat, valamint alárendeltjeinek oktatása és vezetése, továbbá katonai és hazafias szempontból való nevelése terén igen jó eredményt ért el. Tevékenységével és katonás magatartásával alárendeltjeinek igen jó példát mutatott, *Bánóczy Istrán* thts-t, mert mint őrsparancsnokhelyettes új állomáshelyén egy év alatt 55 bünesszelekményt derített ki. Ezen fáradságtalan tevékenysége által nemcsak a közbiztonsági szolgálatban végzett eredményes munkát, hanem alárendeltjeinek is igen jó példát mutatott. — A pécsi IV. kerület parancsnoka díesérő okirattal látta el: *Kakas Sándor* II., *Pap András*, *Pobori Lőrinc*, *vitéz Lajosbányai József*, *Kovács György*, *Gábrics Gyula*, *Pocsai Mityás* és *Berkó János* thts-eket hosszas esendőrségi szolgálati idejük alatt a közbiztonsági szolgálat terén fáradságtalan szorgalommal és teljes odaadással kifejtett eredményes működésükért, továbbá őrsparancsnoki minőségben alárendeltjeiknek katonai és hazafias szellemben való nevelése, oktatása, befolyásolása, fegyelmezése és ellenőrzése terén felmutatott eredményes tevékenységükért, *Futó István* thts-t hosszas esendőrségi szolgálati ideje alatt őrsparancsnoki és ideiglenes szakasparancsnoki szolgálatban, alárendeltjeinek oktatása, irányítása, befolyásolása, fegyelmezése, katonai és hazafias szellemben való nevelése terén kifejtett igen eredményes tevékenységéért, valamint őrszolgálat mintaszerű rendbentartásáért, *Csordás János* v. törm-t, *Budás József*, *Börtfai András*, *Szücs László* törm-eket hosszas esendőrségi szolgálati idejük alatt járőrvezetői és őrsparancsnokhelyettesi minőségben a közbiztonsági szolgálat terén teljes odaadással, igen nagy buzgalommal és szakértelennel párosult igen eredményes, tevékenységükért, valamint őrsparancsnokai hathatós támogatásáért, *Fülöp Mihály*, *Cserfalvi Péter*, *Molnár József* II., *Bors József*, *Gazdag Ferenc*, *Mészáros János* I. törm-eket a közbiztonsági szolgálat terén járőrvezetői minőségben fáradságot nem ismerő odaadással és szakértelemmel kifejtett igen eredményes működésükért; *Keckés Ferenc* I. alhdgy-t, mert mint nyomozó alosztály szolgálatvezetője, feladatát igen nagy szakudással és buzgalommal töltötte be, alárendeltjeinek nevelésében, oktatásában és ellenőrzésében igen nagy szorgalmat és igen eredményes tevékenységet fejtett ki, előjáróját minden irányban hathatósan támogatta. Nyilvánosan megdíeserte: *Nagy Vince*, *Vétek Mihály*, *Tóth József* VII., *Csengődi Pál*, *Fenyves József* II., *Tölgyes Ferenc*, *Varga Domokos*, *Kovács Pál* III. törm-eket, *Lukács József*, *György Ádám*, *nemes Döbrösy Ferenc*, *Fehér Károly*, *Pap Lajos* I., *Szücs József* II., *Szilágyi Ferenc*, *Pap Kálmán*, *Ladi Ferenc*, *Palánki Lajos*, *Márton János* és *Makra Balázs* őrm-eket, a közbiztonsági szolgálat terén igen nagy buzgalommal kifejtett eredményes tevékenységükért.

Elhalálozás. A lábodi őrs állományába tartozó *Kassai (Koloszár) Ferenc* nős tiszthelyettes, őrsparancsnok, július 28-án 15 óra 15 perckor a lakásán szívszélhűdés következtében meghalt. — A debreceni osztálygazdasági hivatalhoz beosztott *Vértes János* gazdasági tiszthelyettes június 11-én 1 órakor, életének 50. évében szívszélhűdés következtében elhunyt. Június 13-án temették el a debreceni köztemetőben, a Debrecenben állomásozó esendőrtisztikar és legénység, vala-

mint a polgári társadalom nagy részvéte mellett. Feleségén kívül 5 kiskorú gyermeke gyászolja.

Őrsparancsnokká kinevezetett. A székesfehérvári II. kerület állományába: *Hüvös József* th.

Házasságot kötöttek. A székesfehérvári II. kerület állományában: *Oroszi Lőrinc* thts. *Szilágyi Mária Emiliával* Péceszt és *Dóra József* törm. *Nagy Erzsébettel* Dunapentele községben. — A szegedi V. kerület állományában: *Varga Istrán* II. törm. *Héray Juliannával* Szegvár községben.

Olvassa el, mielőtt ír nekünk!

Közleményt nemcsak a csendőrség tagjaitól, hanem bárkitől elfogadunk, de tizenöt gép- vagy kéziratos hasábnál hosszabbat csak előzetes megegyezés után. A közlemények fogalmazási átészolósának és ha szükséges, tartalmi módosításának, valamint a forrás és kiegészítés jogát fenntartjuk magunknak. Aki azt akarja, hogy közleményét változtatás nélkül közöljük, írja rá a kézirat első oldalára piros írónnal: „Szó szerinti közlését kérem!” A kéziratot kérjük a papírnak csak egyik oldalára, félhasábosan, írógéppel keltes sortávolságra, kézírással pedig jól olvashatóan és nem túlsűrű sorokban írni. Olvashatatlan kéziratot nem foglalkozunk. A kéziratokat semmiféle rövidítést nem szabad használni. Kéziratot csak akkor küldünk vissza, ha a szerző megcímzett és válaszbellyel ellátott borítékot mellékel. Kéziratok sorszáma szerinti közlését üzenetben adunk választ. Fényképfelvételek beküldése alkalmával csatolni kell a felvétel készítőjének írásbeli nyilatkozatát, hogy a felvételnek a szokásos tiszteltj ellenében való közléséhez hozzájárul. A megjelent közleményeket tiszteletdíjban részesítjük, de tulajdonjogunkat fenntartjuk, azokat tehát beleegyezésünk nélkül nem szabad másuttal közölni, sem pedig utányomatni. A nyomdai korrek-túrát mi végezzük, korrek-túralevonatot csak kivételes esetben adunk. Szerzőink különlenyomataikat közvetlenül a Stádium-nyomda igazgatóságától (Budapest, VI., Rózsa-utca 111.) szíveskedjenek megrendelni, amely azt velünk kötött szerződésének árszabása szerint köteles elkészíteni. Minden hozzánk intézett levélre válaszolunk, de csak szerkesztői üzenetben; magánlevelet akkor sem írunk, ha a beküldő válaszbellyel mellékel. Minden levelet teljes névvel és rendfokozattal alá kell írni és az állomáshelyet is fel kell tüntetni. Névtelen levélre nem válaszolunk. Hozzánk intézett levelet szolgálati útra nem terelünk, azok tartalma vagy beküldőik kiléte felől senkinek sem adunk felvilágosítást. Jelígeül legcélszerűbb kisebb helység nevét vagy ötjegyű számot választani. Annak, aki jelíge nem jelöl meg, nekünk kezdőbetűi és állomáshelye alatt válaszolunk. Közérdekvé kérdésekre nem szerkesztői üzenetben, hanem a „Csendőrszolgálat”-rovatban válaszolunk. Előfizetést csak a csendőrség, honvédség és az állami

TRIBON RUHÁZATI RT. BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14.

Az össez előírt és extra egyenruhaszövetek, nyári pejacsevics és ruhavásznak, kész férfi, női és gyermek tavaszi kabátok.

Pollák Rezső „ALBA” cipőáruház
Székesfehérvár
Bőr- és lakk-síma zugoscipők, eszímák, női és gyermekcipők legjobb beszerzési forrása. Kérjen képes árjegyzéket.
Kedvező fizetési feltételek.

BÚTOR leg-olcsóbban 20 havi részletre BÚTORHÁZ is
Dohány-u. 46

rendőrség, továbbá a bíróságok, igazságügyi és közigazgatási hatóságok tényleges és nyugállományú tagjaitól fogadunk el mástól nem. A csendőrség tényleges és nyugállományú legénységi egyénéi az előfizetési díj felét fizetik. Előfizetni csak legalább félévre lehet. Az előfizetéseket kérjük pontosan megújítani, mert felszólítást nem küldünk. A nekünk szánt pénzküldeményeket kérjük a Csendőrségi Lapok 25.312. számú postafelraképkénti csekk számlájára befizetni. Szerkesztőségi órák naponként 8—14 óráig. Címünk: „A Csendőrségi Lapok szerkesztőségének, Budapest, I., Böszörményi-út 21. szám.”

A. Sz. J. A sorszámon kívüli nősülés engedélye csak végleg kinevezett őrsparancsnokokra vonatkozik. Miután pedig az őrsparancsnoki állásra tiszthelyettesi rendfokozat van rendszerezve, vizsgázott törzsrörmester csak ideiglenes őrsparancsnokká nevezhető ki s csak a tiszthelyettesi rendfokozat elérése alkalmával véglegesíthető; az őrsparancsnoksággal megbízott vizsgázott törzsrörmesterek tehát nősülés tekintetében korlátozás alá esnek.

G. G. ny. törm., Nagyrovány. A felvételt annak az ezrednek a karmesterénél kell kérni, amelynek zenekarába a fiát felvétetni óhajtja. Miután sok a jelentkező, csak azokat veszik fel, akik valamilyen hangszeren már játszani tudnak és igen jó zenei tehetségek, de legtöbb helyen az ilyet is csak előjegyzik, mert fogyatéknak ritkán van.

Nem veszett el Magyarország. 1. Gyertya. 2. Az, hogy az ara gyermekes özvegy és külön háztartásban egyedül él stb. nem ok a nősülés soronkívüli engedélyezésére, mert az ilyen engedély feltételei nem az ara, hanem a csendőr személyes viszonyai szempontjából vannak megszabva. 3. és 4. Lekszikonválaszt fog kapni.

Pécs. 1. Illetékes helyen szóvátesszük. 2. Olvassa el az 1931. évi 10. számunk 276. oldalán „Mátra” jeliségű üzenetünket.

Szebb jövődöt a küzdőknek. 1. A bírósági vagy hatósági idézésre a kitűzött időben mindenképpen meg kell jelenni s nem lehet azt jelenteni, hogy a megidézett csendőr vasútgyeleti szolgálatban van s csak akkor jelenhetik meg, ha a szolgálat letelt, mert az idézés többnyire tárgyalásra szól, az pedig nem lehet aszerint elnapolni, ahogy a csendőr ráér vagy nem ér rá megjelenni. Ha a létszámhiány miatt való kényszerűségből a csendőrt azon a napon is vasútgyeleti szolgálatba kell vezényelni, amelyre meg van idézve, akkor mi sem tudunk más megoldást, minthogy a csendőr a szolgálatát megszakítja, a helyben levő bíróságnál vagy hatóságnál megjelenik s a tanúkihallgatás után folytatja a szolgálatát. Elhisszük, hogy ez nem kényelmes dolog és a szolgálatnak sincsen hasznára, de végtére is bele kell törödni, hogy az életben vannak kényszerhelyzetek is. 2. Az állandó vasútgyeleti szolgálat az állandó járőrszolgálattal esik egy tekintet alá, utána tehát a Szut. 284. pont d) alpontja szerint a szolgálatban töltött idő felét lehet szolgálati óráként felszámítani. 3. Elvileg lehetséges. Kérje a kerületi parancsnokságtól s írja le azokat az indokokat, amiket nekünk leírt, valószínűnek tartjuk, hogy kérését méltányolni fogják. Áthelyezése attól függ, hogy a másik kerület hajlandó-e önt átvenni és ön helyett pótlást adni.

F. S. törm. 1. Lekszikonválaszt kap. 2. Az őrs a földje után egyházi adót köteles fizetni, mert az alól a csendőrség tagjai csak saját személyüket és kinstári jövedelmüket illetően mentesek. Olvassa el az 1929. évi 29. számunk 934. oldalán a 172. lekszikonválaszt 3. bekezdésének 6-ik és további sorait.

Miskolc. 1. Az 1918. év kétszeresen számít, de az 1919. nem, mert az utóbbi évben nem teljesített három hónapi szolgálatot. 2. Nem veheti fel, mert védett név (1933. évi 19. szám, 609. oldal, 71. lekszikonválaszt). 3. Az 1933. évi 14. számú Csendőrségi Közlönyben közzétett 46.090. eln. VII. c. 1933. számú rendelet értelmében „-”-vel végződő név engedélyezését kérheti.

B. S. prb. cs., Szank. Az állománycsoportot nem a szolgálati beosztás, hanem az állandó állományilletékesség határozza meg. „Csapatállományú” alatt a csendőrségnél a köz-

biztonsági szolgálatra rendelt, tehát jelenleg a zöld alapon buzérvörös hajtókát viselő legénységet értjük, tekintet nélkül arra, hogy őrsön, vagy irodában teljesít-e szolgálatot.

Sirassatok engem orgonavirágok. A rádió a Magyar Telefonhírmondó és Rádió r. t. kezelésében áll és a m. kir. posta tulajdona.

Rákosi szántó. Nem írta meg, hogy édesanyjának jelenlegi férje az ön természetes atyja-e vagy sem, mert mindkét esetben más az eljárás. Írja ezt meg pótlólag s akkor választ adunk

B. Gy. őrm., Komádi. Polgári egyén címére a Csendőrségi Lapokat nem küldhetjük.

R. th., Sárvár. Takarmányöngyulladás akkor következik be, ha nem teljesen száraz takarmányt raknak boglyába. Ilyen esetben ugyanis a fűszálaknak még nem teljesen elhalt sejtjei továbbra is élettevékenységet fejtenek ki, ami felmelegedést idéz elő. Különböző baktériumok szintén hőemelkedést okozhatnak, ami oxidációs (égési) folyamattá fokozódhatik, ennek pedig öngyulladás lehet a következménye. Ezt a folyamatot különös szag- és páráképződés rendszerint előre elárulja. Olyan égési maradványok, amiből az öngyulladásra következtetni, vagy azt éppen bizonyítani lehetne, nincsen. Az öngyulladásra azonban a nyomozás adataiból néha következtetni lehet. Így pl. valószínű, hogy egy szénaboglya leégését öngyulladás okozta, ha beigazolást nyer, hogy a szénát nedvesen rakták össze, ha a tűz a boglya belsejében keletkezett és ha egyéb tűzokozó tényezők, mint rőptűz, villám, gyújtogatás, hibás kémény stb. kizárhatók.

11.111. 1. Lekszikonválaszt adunk. 2. A nősülési előjegyzési sorszám csak ugyanarra az arára vonatkozik, vagyis, ha a csendőr bármilyen okból más arával óhajt házasságot kötni, új kérvényt kell beadni s arra új sorszámot kap. Az Ön esete azonban — hogy t. i. az arája nem sokkal a nősülés engedélyezése előtt elhalt s ön most a volt arája nővérével óhajt házasságot kötni —, nézetünk szerint különös méltánylást érdemel, mert azt önhibáján kívüli esemény okozta. Adjon be kérvényt a belügyminiszter úrhoz (VII. c. osztály), írja le a helyzetet és kérje, hogy nősülése kivételesen az eredeti sorszám alatt engedélyeztessék. Azt hisszük, reménye lehet a kedvező elintézésre.

Mandulafa. Az említett információ téves. A honvédség (csendőrség) tagjainak pótdíjáról szóló 1930. évi XXVI. t.-c. 8. §-a szerint a csendőrségi pótdíjat semmiféle címen nem lehet beszámítani annak, aki a törvény hatálybalépése, vagyis 1930. július elseje előtt vált ki a tényleges szolgálat kötelekéből

Vizakna. A fenti üzenet önnek is szól.

S. G. Ha az elővezetendő egyén az elővezetésnek ellenszegül, vagyis, ha a csendőrt követni nem akarja, őt a 312. pont 25. alpontja alapján el kell fogni. Ha már most, mint elfogott egyén löfegyvert vesz a kezébe és azt a csendőr felszólítására le nem teszi, ellene a fegyverhasználat a 330. pont 4. alpontja alapján akkor is jogosnak minősül, ha az illető nincsen „védett” helyzetben. Egyébként egy drótkerítésen való beugrás és a drótkerítés kapujának bezárása a „védett helyzet” fogalmát kimerítheti, ha a kerítés olyan magas, hogy a csendőrnél azon át kellene mászni, mert mászás közben szinte védetlenül ki lenne téve az ellenszegülő egyén fegyveres támadásának. Természetes azonban, hogy a fegyver használata előtt ilyen esetben is meg kell kísérelni a megközelítésnek és az ellenszegülő lefegyverzésének „enyhébb” módját, ami abban állhat, hogy a járőrzetető célbaveszi őt és figyelmezteti, hogy ellene a legkisebb ellenséges mozdulata esetén löfegyvert fog használni, a járőrtárs pedig a kaput kinyitva vagy kifeszítve, őt oldalról, ívben megközelíteni s a fegyvert elvenni törekszik. Alig hisszük, hogy az ellenszegülő ilyen esetben a löfegyvert használni próbálja, mert a csendőr által való célbavétel rendszerint igen megnyugtatólag szokott hatni az ellenszegülőkre. Más eset persze, ha az ellenszegülő a puskát nemcsak a

TRIBON RUHÁZATI RT. BUDAPEST, VIII., ÜLLŐI-ÚT 14.

Tavaszi és nyári szövet- és selyemujdonságok és az összes egyéb ruházati cikkek nagy választékban.
Olesó árak — Megbízható minőség — Pontos kiszolgálás — Legkedvezőbb fizetési feltételek

kezében tartja, hanem azt a csendőrré fogja, mert ilyen esetben a fegyverhasználatnak — a pillanatnyi veszély miatt —, minden előzetes figyelmeztetés nélkül is helye van.

Rába. Eperfa a helyes. (Arany: „Feketén bölintgat az eperfa lombja”). Az eperfa (Morus alba vagy nigra) nem azonos a szederfával, helyesebben szederbokorral (Rubus fruticosus) az előbbi rendszerint udvarokon, kertekben, míg az utóbbi az erdőben vadon terem.

Sz. B. th. A leírt körülményekre való tekintettel nem hisszük, hogy házasságkötését tényleges szolgálata alatt engedélyezték. Ha nyugállományba helyezik és ha neje után minden kincstári ellátásról (nyugdíj, családi pótlék stb.) lemond, akkor engedély nélkül megnősülhet. Ilyen esetben a házasságkötésből nem származhatik kellemetlensége, mert ha engedélyre nincsen szüksége, az ara személyét sem vonják elbírálás alá. Erre nézve a folyó évi 11. számú Csendőrségi Közlönyben megjelent 162.029/VIL c. 1934. számú rendelet intézkedik.

Salgó. 1. A rendjelek és kitüntetések elvesztését a polgári bíróság az ítéletben nem szokta külön kimondani, de akit hivatalvesztésre ítélnék, az a Btk. 55. §. 4. pontja értelmében az egyéb következményeken kívül az összes rend- és díszjeleit is elveszti. Ha a bíróság a hivatalvesztést nem mondotta ki, akkor az elítelt a kitüntetéseit megtartja ugyan, de azokat büntetésének töltése közben a letartóztatási intézetben a fogházi szabályok értelmében nem viselheti. Ugyanilyen rendelkezést tartalmaz egyébként a Szolgálati Szabályzat 680. pont 5. alpontja a fogsággal fenytettekre vonatkozóan is. 2. Lekszikonválaszt fog kapni.

Zalaszentbalázs. Az állami rendőrséghez a belügyminiszter engedélye alapján időnkint, rendszerint félévenként vesznek fel próbaidős rendőröket, de a felvételért ettől függetlenül, akármikor lehet folyamodni. A folyamodókat előjegyzésbe veszik és azután adandó alkalommal a jelentkezés sorrendjében behívják. Aki Budapestre kéri a felvételt, annak Budapesten a rendőrfőparancsnokságon (Mosonyi-utca), aki pedig vidéken akar szolgálni, annak a legközelebbi rendőrkapitányságon kell jelentkeznie, ahol a kérvény megírására, valamint a melléklendő okmányokra nézve útbaigazítást kap. Felvételi feltételek: 1. betöltött 21 és be nem töltött 26 éves életkor, 2. nőtlenység, 3. legalább 170 cm testmagasság, 4. legalább 4 elemi iskolai végzettség, 5. testi alkalmasság és 6. büntetlen előélet, erkölcsi alkalmasság. A honvédség állományából közvetlenül jelentkező egyének felső korhatára 30 év. Érettségivel vagy még magasabb iskolai végzettséggel bíró jelentkezőket nem vesznek fel. A felvételi vizsgálatra való behívás sorrendje tekintetében rendszerint előnyben részesülnek azok, akik a honvédségnél tisztesi vagy altiszti rendfokozatot viseltek, de magának a felvételnek ez nem feltétele. A jelentkező igen sok, felvételre csak a legkiválóbbak számíthatnak.

Árva leány. Nem nyerhet soronkívüli engedélyt, mert annak feltételei nem az ara, hanem a csendőr személyes viszonyai szerint vannak megállapítva. Hogy az ara véletlenül árva, ellátatlan stb., az legfeljebb az ő szempontjából ténny indokolttá a házasság mielőbbi engedélyezését, de méltánytalan volna, hogy az Ön arájának árvasága miatt az Ön összes bajtársai és az ő aráik Önnel szemben hátrányos helyzetbe kerüljenek.

KÉZIRATOK.

12.345. Közölni fogjuk, de előreláthatóan csak később kerülhet sorra, mert kéziratokkal el vagyunk halmozva.

Durazzo. Közöljük.

Ny. ao., Pécs. Kérünk az állomásról is egy-két felvételt.

Három-négy. Túl sok felesleges szóval megírt, túlhoszúra nyúlt közlemény, a tartalma nem áll arányban a terjedelmével. A dologgal érdemes foglalkozni, de legfeljebb 2—3 gépirásos oldalon.

B. A. alhdgy., Budapest. Közölni fogjuk, de csak később.

Nyár. Nagyon rossz versek.

Székely vér. Elvben csak olyan kérdésekkel foglalkozunk, amelyek a csendőrt közvetlenül érdeklik. Ez a téma

— bármennyire érdekes is egyébként — nem ilyen.

78.787. Szépirodalmi munkákat nem ismertetünk, mert ez nem feladatunk. Csak a csendőrség tagjainak ilyen munkáival teszünk kivételt.

Bernát. Nem vált be.

Quo Vadis? Hozzá vagyunk ugyan szokva a nehezen olvasható kéziratokhoz, de ezt már azért mégsem tudjuk kibetűzni. Tessék géppel lemásoltatni, de a papírnak csak az egyik oldalára.

ÓVÁS!

Ügy véljük, hogy a t. fogyasztóink érdekében is cselekszünk, amidőn e sorainkkal a nyilvánosság elé lépünk.

Hosszú idők óta — sajnos — majdnem tehetetlenül vagyunk kénytelenek nézni egyes lelkiismeretlen emberek visszaélését, mely abban nyilvánul, hogy különösen Felsőmagyarország környékére vándorló piaci árusok, a tőlük Sch moll-pastát vásárolni óhajtókra silány minőségű, legtöbbször a bőrre ártalmas, maguk kotyvasztotta valamit erőszakolnak, amely mindennek mondható, csak Sch moll-pastának nem. Összeszedik a használt üres dobozokat és miután azokat újra töltötték, lehetetlen minőségű „gyártmányokat”, mint Sch moll-pastát igyekeznek forgalomba hozni.

E cselekedetük kártékony a fogyasztóra, kártékony az adófizető gyártóra és az alkalmazottakat tartó, adófizető kereskedőkre, de kárt okoznak a kincstárnak is, mert ezektől a ma itt, holnap ott feltűnő felelőtlen piaci árusoktól az állam sem lát sokszor egy fillér forgalmiadót sem.

Helyesen cselekszik tehát a t. fogyasztó, ha vásárlása alkalmával figyelemmel kíséri, vajjon a kért Sch moll-pasta doboza sértetlen-e és a nyitója rajt van-e. A valódi Sch moll-pasta lehetőszerűen használható, a doboz nyitója sohasem hiányozhat, doboza sohasem kopott és ütődött.

Saját érdekében cselekszik tehát minden fogyasztónk, ha ügyel a fenti körülményekre és a hatóságok figyelmét is reáirányítja.

Miután ezek a visszaélések majdnem kizáróan csak vidéki piaci vásárokon, tehát a m. kir. csendőrség működési területén fordulnak elő, tisztelettel felkérjük a csendőr urakat, hogy ha ez valakire akár feljelentés, akár pedig a csendőr urak saját észlelete folytán reabizonyulna, szíveskedjenek az illető ellen az 1921. évi XII. t.-c. 7. §-ába ütköző védjegybitorlás vétsége miatt feljelentést tenni.

Schmoll és Kallós Rt.

Ha igazán megbízható, kifogástalan kerékpárt kíván, akkor vadonatúj, a gyárból kikerült gépet vásároljon. Kérje ártájékoztatót!

„CSEPEL“ kerékpárok lerakata Budapest, VII, Erzsébet-krt. 44.

Naplóm a világháborúból.

— Harcok a gyönyörű Erdélyért. —

Írta: KÓRIK GÁBOR
tiszalöki földműves, volt népfelkelő
örmester. (14)

Minden jel arra mutatott, hogy itt, ha rövid ideig is, ismét felvesszük a harcot. Itt is a kilencedik századnak jutott a legnehezebb feladat, az úttest két oldalán elkészített árokban foglaltak helyet, a tizedik Északra, a tizenegy és tizenkettedik század Délre foglalt állást a kilencedik század mellett. Körülbelül itt van az Udvarhely és Csík vármegyék közötti határ.

Századunk letért az utról dél felé. Neki a sűrű erdőnek! Node még ilyen sűrű erdőt!... Kelet-Galiciában is elég sűrű erdőn áthatoltam, de ehhez hasonlítható az sem volt! Ez itt valósággal őserdő volt talán! Az Isten ahogy megteremtette, ezek közül a fák közül ugyan senki el nem vitt inét egy szálat sem. Amelyik fenyő megöregedett, kiszáradt, vagy amelyeket a szélvész kidöntött, ez itt mind úgy feküdt korhadtan, egymáson... És közöttük ismét vastagra és óriás magasra nőtt a fiatal sarjadék.

Libasorban haladt a század s ha itt valaki felakadt, az biztosan el is tévedt, ha az eleje meg nem várta. Kint a nagyvilágban szép világos nappal lehetett most, itt meg mi majdnem sötétségben botorkáltunk, — a fenyvesek haragoszöld sötétje és a vastag köd eltévelyítette az embert. Néhány órai bolyongás után világosság csapott szemünkbe, végét értük a sötét erdőnek és egy igen magasan fekvő tágas zöld mezőn találtuk magunkat. Igen nagy magasságban lehattunk, mert még a magas hegyeken is átláttunk. A köd itt már szétfolyt, s a hegyes szél keresztülszűrte hitvány nyári hacukánkat.

Itt, a magas fensíkon is találtunk néhány menekült családot. Tehén-, vagy ökörszakerekre pakkolták szegénységüket. Az apróbb szarvasmarhák, sertései velük voltak. Amidőn mi feltűntünk, ők már lassan indultak is tovább. Itt mi kissé megpihentünk, de negyedóra múltával folytattuk utunkat a hullámos, bokros, magas terepen. Nem sokáig meneteltünk. Megállottunk egy bokrostetőn, s itt együtt volt a 11-ik és 12-ik század. A parancs szerint le kellett ülni és csendben kellett maradni. Nem tudom, honnét, de valahonnét előkerült a konyhánk is. Dél előtt 11 óra volt. Jó meleg kávé hoztak a szakácsok és minden ember számára kenyeret is. A jegyzetkönyvembe akkor azt írtam be: „Igen hideg van!”

Az ellenség éjfél próbálkozása.

A zászlóaljából két század rajvonalba fejlődött, a 9. és 10. századok. A másik kettő, a 11. és 12. századok itt voltak tartalékban. A zászlóaljparancsnokság velünk volt. A századok felállították és egybekapcsolták telefonvonalukat a zászlóalj vonalával; — képzelhetni, hogy a tizenkettedik század telefonistáinak csak rövid vonalat kellett építeni.

Dacára a kései früstöknek, már kora délután pompás ebédet hozott a konyha. Most is paszulygulyás volt. És a felvételezőnk, Hajda tizedes leveleket is hozott. Nekem is érkezett level. Ó, hogy örültem neki!

Egész nap hűvös, hideg idő volt. Egy csepp melegünk sem volt. Századunk „oszolj”-ban hevert egy bokros csali védelme alatt. Egyik honvédnél felfedeztem egy díszkötéses Jókai-regényt. (Nem hazulról hozta.) Olvasással töltöttem az időt estig. Még Erdőjáról hoztam magammal egy pirosuzatos párnát, ezt fejem alá gyűrtem és elaludtam.

*

(Szeptember 9. szombat.) Az éjjel hűvös volt. Mindennek dacára pompásan aludtam volna, ha az ellenség hagyott volna. De éjfélkor mozgolódni kezdett, s néhány ágyúlövés után gyalogságával támadja a Tolvajos-tetőt. Ámde az itt elhelyezett századaink sem aludtak, az út mentén elhelyezett tüzérségünk is ébren volt. Négy ágyúnk tett egy-egy pár lövést, két gépfegyverünk és a két század (9., 10.) is tüzelni kezdett. Sötét volt, az eső is lassan permetezni kezdett, s az ellenség is belátta, hogy rossz idő ez a támadásra. Még szénát gyűjteni sem jó, ha esik, hát még verekedni. Fel is hagyott a piszkálódással és hátrébb vonult.

Tervszerűleg visszavonulunk.

Dél előtt fél tíz óraker ismét próbálgatni kezd az ellenség. Ágyúlövései mind hosszúak, s a rajvonalba fejlődött századok mögé hullanak le. Inkább a tartalékokat háborgatták jobban. A hadnagy úr reggel a második szakaszt kiküldte oldalvást Dél felé, mintegy négyszáz lépésnyire, hogy a tartalékot meglepetés ne érhesse.

Az ebédet az ellenség lövedékeinek robbanásai között fogyasztottuk el. A küldött „csomagok” mind ott hullottak le közel hozzánk, s ha az ellenséges tüzér ötven, vagy hatvan méterrel balra irányoz, éppen közibénk hullottak volna a lövedékei, mert a „hosszúság” éppen jó volt. Így is egy gránát a heverő legénység széléhez esett. Szanitéceink nagyon bosszankodtak, ugyanis javában kártyáztak, s a kádban nagy-csomó Jancsi-bankó volt... A gránát hozzájuk alig tíz lépésnyire csapott le, de a játékot azért tovább folytatták, mert vissza akarták nyerni a Jancsi-bankókat a Kardos Gyula zsebéből... Az ellenség próbálkozása mind hiábavaló volt. Pár ágyúnk elhallgattatta az ellenség tüzérségét.

*

Délben hirtelen beborult az ég. Az eső apró, sűrű cseppekben megindult... A két tartalékszázad is rajvonalba fej-

BÚTORT RÉSZLETRE

előleg nélkül

Baross-utca 43. és 44. sz.

Goldner Zs. és Fiainál. Alap. 1897.

20 pengő
enged-
mény ezen lap
előfizetőinek

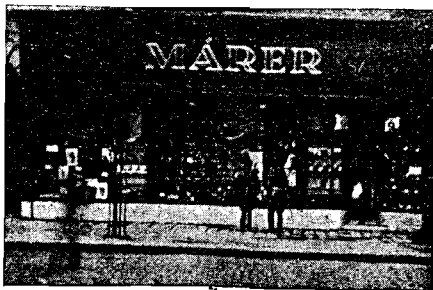
Itt vásároljon,

mert pénzéért

megbízható

ellenértéket kap.

44 éve fennálló, szakképzett
egyenruhaszabóság és sapka-
műhely

Mindennemű egyenruházati és
felszerelési cikkek legolcsóbb
beszerzési forrása

MAREP

EGYENRUHÁZATI INTÉZET

csak BAROSS-TÉR 9. Tel.: 32-1-78.

lódik és így — rajvonalba fejlődve szakaszonként lépcső alakban — megkezdí a visszavonulást. Így rövidesen elérjük a hátunk megetti ritkák, korhadtt erdőt. A műutat védő századok is megkezdíték szakaszonként a visszavonulást. Pár ágyúnk e visszavonulást hathatósan támogatta... Délután (szeptember 9) a védekezés részünkről utóvédhareccá változott, de minden század rajvonlabban végezte a tervszerű visszavonulást.

*

Morgen német császári altábornagy parancsa.

(Szeptember 11). Az éjjel nyugodtan telt el. Mint jegyzeteim bizonyítják, most délelött tizenegy órakor Széplaki kacsákat öl...

Az éjjel Imre öcsémmel álmodtam, azt mondta, hogy még nem volt a tűzvonalban... Ugyan merre lehet szegény?!... Estig semmi különös esemény. Nagyon jól kosztolunk. Bor, hús, kenyér, böven... Ó, ti szegény Pestiek! Ti odahaza nem elvezitek mindezt a jót, de vajjon ezeknek a jóknak a jogos tulajdonosai nem éheznek-e?... Nekünk viszont most hazafias kötelességeink közé tartozik: — mindent megenni, nehogy az ellenség falja fel majd!

(Szeptember 12). Az éjjel semmi különös. Várjuk a segítséget, de mivel az ellenségnek semmiféle mozgólódását nem észleljük, úgy képzelődünk, hogy talán meg is lógott előlünk.

Tegnap este a rajvonlabban kihirdettem a legénység előtt a szeptember tizenegyedik 197-ik számú zászlóaljnapiparancsot, amelyben az új hadosztályparancsnok úr szól hozzánk a következőképpen:

Katonák!

Mai napon átvettém felettetek a parancsnokságot. Bizatok felebbvalóitok intézkedésében. Bármi történjék is körülöttetek, ne csüggedjétek! Rövidesen megérkezik a segítség. Addig tartatok ki! Nemsokára itt lesz az az idő, amikor szép hazátokból kiverjük a betörő ellenséget!

Morgen s. k. német császári altábornagy.

Mondanom sem kell, hogy hadosztályparancsnokunk eme parancsa jólesőleg hatott kedélyeinkre. A telefonhírek is vígasztalók: — „Több hadosztály jön a segítségünkre, tehát kitartás!”

*

Telefónjelentés valamelyik messzeléví szárnyunkról: „A negyedik román hadtestet cakkonpakkostul elfogták a németek (?)...” Én ma sem kaptam levelet, pedig, ó, ha ez a nehezlábú tábori posta tudná, hogy milyen nehezen várom!

*

(Szeptember 15, péntek). Délelött tíz óra: erős ágyúzás a jobbszárnyunkon.

Mióta Szentegyházásfalu alatt vagyunk, a járőrszolgálatok szigorúan megtartatnak. Éjjel-nappal tisztí járőrök fűrkésznek odakint és minden század előtt öt-hatszáz lépésnyire tábori őrségek vigyáznak. Az ellenségnek minden mozulatáról értesül a vezetőségünk, zászlóaljunknak a legutolsó embere is tudta, hogy ha itten megütközünk is az ellenséggel, itt hosszabb ideig nem álljuk a harcót. Tudtuk azt is, hogy sokszoros erő elől kell visszavonulnunk akkor, amikor

Bútor
Szőnyeg
Recamlerek
Szonlonk
Takarók
Paplanok
Vásznak
Fehőrneműek
Ágyneműek
Ruhaszövetek
Kárpitosárúk

Központi Lakásberendező-nél

Budapest, VI., Liszt Ferenc-lér 5.

(A Zeneakadémiával szemben.) Kítűnő minőség. Olcsó árak

Előlegnélküli kedvező részletfizetés!

Megbízottunkat vidékre is elküldjük.

azt jónak látja hadvezetőségünk. Tudtuk, hogy a szép életnek a mai nappal vége lesz. Már nagyon puskaporos volt a levegő és minden ember elkészült minden eshetőségre.

E napi feljegyzésem szerint: „Balszárnyunkon puskatűz. Ma lesz már valami, úgy érzem...” Az eső szépen esik. Széplaki szorgalmaskodik, nem zavarja ezt az embert az ellenségnek egy pár ágyűlövedéke sem, amely hozzá elég közel robbant.

Délután két óra. Az ellenség, ágyűi tűzének fedezete alatt, sűrű rajvonlabban ömlik ki az egész arcvonalunk előtt az erdőből... A mi négy ágyűnk azonban hathatósan közibük cserdít, mire az ellenség sietve eltűnik a rajvonalunkkal párhuzamos hegyi patak szakadékaiban.

A falu kijáratától egy kilométernyire az úttest mellett a jobb időben lakóházon kívül itt tele szénával egy magányosan álló udvar volt, — talán korcsma is lehetett magas csűrűféle épület is, s egy félszázadnyi ellenség jobb hely hiányában itt húzódott meg a — szemünk láttára... Egy ágyűlövésünk csak megközelítette a csűrt, de a másik gránát már belesapott... Még négy lövés!... És az egész major eltűnt a föld színéről... Maradványai lánggal égnek...

*

Az ellenség gyalogsága kissé elhúzódott, vagy legalább is láthatatlanná vált, de tüzéségük megkezdte a munkát. Tűz alá vette a falut. A falura küldött első lövése a falu közepén, a csendőrlaktányában elhelyezkedett zászlóaljparancsnoksággal szomszédos épületbe csapott be, s lángba-bojította azt. A zászlóaljparancsnokságunk kényszerült más kvártélyt választani, mert a csendőrlaktánya is húsz perc múltán már lángolt... Az ellenség vagy egy óra hosszat lötte a falut. Lángolt benne már vagy huszonöt ház... Szerencse, hogy legtöbbet srappellel lött.

Az ellenséges gyalogsági támadást várni lehetett, márcsak percek kérdése volt. A hadnagy úr is elfoglalta helyét egy régi vízmóásban, ahonnt a majd két kilométer hosszú századot beláthatja... Telefonosok a telefonnál. Én és a szakasz-küldöncök a hadnagy úr mellett. A szanitécek figyelnek. A telefonon megérkezik a brigád-parancs:

— Mindenki a helyén legyen. Kitarítani az utolsó emberig!

Szemeink tekintete odairányult a hegy lábához, az erdő széléhez... Nem sokáig kellett várni... Jobbra, balra, ameddig a szemünk látott, omlott alá az ellenség sokszoros rajvonlabban... A mi négy ágyűnk is szorgalmasan dolgozott, — az a csoda, hogy szét nem repedtek... Az ellenség beszüntetni kényszerült a rohamát, csak nagy óvatossággal, hasonsúszva közeledhettek. A távolság közöttünk már csak 7—800 méter volt, s megkezdődött az irtóztató hangverseny, megnyitottuk a gyalogsági tüzet. Ezt azután viszonzta a századunkkal szemben lévő ellenség ezernyi fegyvere is.

Az ellenség, úgy látszott, éjjelre hagyta a rohamot. 7—800 lépésnyire megfeküdt a rajvonalunk előtt és borzasztóan puskázott. A lövései, szerencsére, kevés kárt tettek. Mind jó magasan jártak. A házak tetején pattogtak kegyetlenül... A mi honvédeink annál kevesebbet lóhettek. Nem volt mivel pótolni a háromszáz élest. Éjjelre kellett tartogatni.

*

Ágyűnk szüntelen srappellezték az előterepet, az út védelmére egy gépfegyverünk is volt, s ha mutatta magát az ellenség, néhány „tatatatata”-val azonnal lefektettük.

Ijesztően közelgett az este... Az égen lomha, esőteli fellegek úszkáltak. Lassan, szép lassan csakugyan cseperegni is kezdett. Besötétedett. Már tovább látni nem lehetett. Az ágyűnk is egyre ritkábban lónek, nehogy a tűz villanásával elárulják hollétünket. Egyetlen világító pisztolyunk volt, Krisztofori szakaszvezető nagy szakértelemmel kezelte, tízpercenként kilobbantott belőle egy-egy rakétát... Képzeltetni, hogy milyen bizonytalan volt a helyzetünk. Rajvona-

A ruhaszövet minősége bizalom dolga.

Egyedül csak a szövetet előállító posztógyáros képes tényleges garanciát nyújtani arra, hogy valóban nemes tiszta gyapjút használ fel; csak ő tudja, hogy a szövetben belül milyen értékek vannak. A tartós minőséget tekintve árakban is csak az elsőkézből minden közvetítő drágításától mentesen, a posztógyártól közvetlen történő vásárlás nyújt igazi előnyöket.

Posztógyárunk által adó szerződéses szállítója, mértékszabóságunk pedig a kir. csendőrség részéről — évek óta egyedülállóan — ismételtén okirati elismerésben részesült állandó szerződéses felruházója. Tekintse meg őrsére küldött mintáinkat. Kívánságra más mintáinkat is díjmentesen küldünk és kedvező fizetési módozatokat adunk.

TRUNKHAHN Posztógyár és Ruhagyár Rt. Magyarország katolikus kézben levő egyetlen posztógyára. Budapest, I., Lenke-út 117. Üzemben 1922 óta 300 munkással.

lunk olyan ritka, hogy az emberek egymástól harminc-négyven lépésnyire vannak, de mivel hihetőleg az éjjeli sötétben négy-öt ember összebújt, képzelhető, hogy a vonalunkon milyen nagy hézagok támadtak... És előttünk lihegett a sokszoros túlerőben levő ellenség, amely, — tudván gyengeségünket, annál vadabb és kegyetlenebb. Már lőszerünk se volt sok, pedig ha korlátlanul lehetünk volna, nehéz helyzetünkön már ez is könnyített volna.

(Folytatjuk.)

Szolgálati óra-pályázatunknak,

melyet lapunk folyó évi 11. számában írtunk ki, eredménye a következő:

Az 1933. év folyamán a legtöbb külszolgálati órát *Böröcz István* celldömölki őrsbeli tüzérsőrmester teljesítette. Szolgálati óráinak száma: 3582, vagyis havonta átlag 298 és fél óra.

Utána a legtöbb szolgálati órát mutatták ki a következők (zárójelben a havi átlag van feltüntetve):

Bacsonyi Jenő törm., Debrecen: 3528 (294) óra;

Vágó János csendőr, Orosháza: 3454½ (288) óra;

Juhász Albert csendőr, Kecel: 3482¼ (266) óra;

Kiss István csendőr, Vecsés, 3195 (266) óra;

Mészáros János I. tüzérsőrmester, Kiskunhalas: 3115½ (260) óra;

Bogár István tüzérsőrmester, Bács: 2986½ (249) óra;

Bardócz Árpád csendőr, Isaszeg: 2936 (245) óra;

Nagy Kálmán csendőr, Nagykatya: 2912 (243) óra.

A többi pályázó által kimutatott szolgálati óraszám a havi 240 óraátlagot, vagyis az évi 2880 órát nem haladja meg, neveik felsorolását tehát mellőzzük; mert pályázatunkkal elsősorban az előírtat messze meghaladó szolgálati teljesítményt kívántuk jutalmazni.

Nem vettük figyelembe a nyomozó alosztályok állományába tartozó pályázók pályázatait, mert az általuk teljesített külszolgálatot a Nynt. értelmében nem órákban, hanem napokban és félnapokban kell felszámítani és mert a polgári ruhában teljesített szolgálat az őrsök portyázó járőrszolgálatától eltérő természetű.

Jutalmunkat, az értékes asztali díszórát, a fentiek alapján *Böröcz István* celldömölki őrsbeli tüzérsőrmester nyerte. Elküldöttük.

A házkutatás és személymotoszás gyakorlata.

(Pályázat.)

A csendőr által végzett nyomozó cselekmények egyik legfontosabbika a házkutatás és a személymotoszás. Nemesak azért, mert ezt a két nyomozó cselekményt, mint az állampolgárok egyéni jogai ellen irányuló kényszerintézkedést Szolgálati Utasításunk az alaki jogi feltételek és megkötések egész sorával veszi körül, hanem azért is, mert a házkutatás vagy személymotoszás megtartásának jogi lehetősége még nem biztosítja annak eredményességét is. Egyedül a csendőr szak tudása s főképpen pedig e téren szerzett gyakorlata nyújthat biztosítékot arra, hogy a keresett bűnjelet vagy egyéb tárgyat a házkutatás vagy személymotoszás során nemesak keresi, de meg is találja.

Eppen azért, mert az eredményes házkutatás és személymotoszás inkább gyakorlat, mint elméleti tudás kérdése, utasításunk ezekre csak általános irányelveket ad, de azt pl., hogy a bűnjeleket vagy más tárgyakat hol és miképpen kell keresni. egyrészt a számításba jöhető tárgyak sokfélesége miatt, másrészt pedig azért, mert a büntettek a bűnjelek elrejtésében nagy leleményességet és körmönfonságot tanúsítanak, részleteiben nem írhatja elő.

A nyomozó csendőr gyakran kerül abba a helyzetbe, hogy házkutatást és személymotoszást kell tartania. E cselekményei során sok és értékes tapasztalatra tesz szert abban a tekintetben, hogy egyes büntettek hova rejtették el a bűnjeleket vagy egyéb keresett tárgyakat. Sokszor a leghitlenebb helyeken lehet azokat megtalálni. Közérdek, hogy ilyen tapasztalatait, eseteit stb. mindenki megírja, hogy abból a testület tagjai okulást merítsenek és azt adandó alkalommal a maguk ténykedésében is értékesíthessék.

Mai pályázatunk tehát a következő: le kell írni, hogy a pályázó csendőrségi szolgálati ideje alatt hol és mikor végzett érdekes vagy tanulságos házkutatást vagy személymotoszást; mit kellett előkerítenie és azt az illető egyénnél (személymotoszás alkalmával), vagy pedig annak házában, házatáján, vagy másutt (házkutatás alkalmával) hol találta meg. Magát az egész nyomozást nem kell részletesen leírni, a fősúlyt csak a keresett vagy megtalált tárgyaknak és azok érdekes vagy tanulságos megtalálási helyének rövid leírására kell fektetni. A pályázatok tanulságos adatait a pályázók nevének megemlítésével külön közlemény keretében fogjuk ismertetni.

Pályázatot csak a csendőrség legénységi egyéneitől fogadjunk el. Határidő: augusztus 15. A legérdekesebb, illetve legtanulságosabb pályázatot szép írókészllettel (aranyhegyű tollal és ivón izléses tokban) jutalmazzuk. Az eredményt a szeptember 1-i számunkban fogjuk közölni.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:
PINCZÉS ZOLTÁN őrnagy.

Stádium Sajtóvállalat Részvénytársaság, Budapest, VI., Rózsa-u. 111. — Felelős üzemvezető: Györy Aladár.

A magyar csendőr elsősorban magyar céget támogasson! A 20 év óta fennálló

Nagy Menyhért

egyenruhaszabó-
ságra és felszere-
lési cikkek raktára

ajánlja: mérték utáni szabóságát a legkedvezőbb 12 havi részletfizetési kedvezmény mellett.

Budapest, IV., Kocskomóti-u. 9., földemelő. Telefon: 843 -52.

Kirendeltségek:

Pécs: Ferenciek-u. 23. || Nyíregyháza: Zrínyi Ilona-u. 9. || Miskolc: Baross Gábor-u. 10.

BÜTOR tartós, modern kivitelben, kényelmes részletfizetésre kapható:
KISIPARI TERMÉKEK BÜTORCSARNOKA RT.
Budapest, VII., Dohány-utca 66. sz.
Fióküzlet: VII., Péterfy Sándor-u. 40. Hernád-u. sarok.

Legolcsóbban vásárolhat a csendőr

ágynemű és fehérnemű anyagokat, kész fehérneműt és minden egyéb ruházati cikket, kaki- és civilruhaszöveteket a legkedvezőbb fizetési feltételek mellett

MÜLLER I. csendőrségi ruházati üzletében

Budapest, VI., Király-utca 28. szám.

Nagybecsű rendeléseiket kéri BARTA JÓZSEF, a Müller-cég beltagja

ELŐLEGNÉLKÜLI RÉSZLETFIZETÉSRE
SEZLONOK TAKARÓVAL P 65-től
EBÉDLŐSZÖNYEGEK P 21-től
Fotelágyak, paplanok, vasbútorok, futószőnyegek, fehérneművásznak, rubaszövetek. Lakberendező Vállalat
Budapest, VIII., Baross-utca 74. sz.
A m. kir. csendőrség tagjainak árendemény!

Magyar csendőr a magyar gyártmányú
SCHMOLL-PASTÁ-T
használja!